

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt.).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A bestiák.

Budapest, május 22.

(K.) Hárman állnak ma a közvélemény — akarom mondani, a szatmári esküdték előtt. Egy elegáns ur, egy elzüllött ur és egy juhász. Kissé vegyes társaság, de hát nekik így tetszett sorakozni s magukra vessenek, ha a társaság nem valami előkelő. Különböző sorakozásuk tisztán üzleti alapon történt. Az elegáns ur szeretett volna nagyon sok pénzt, de nem volt hozzá ideája; az elzüllött urnak volt ideája, de nem volt bátorsága; a juhásznak viszont egyebe sem volt, csak bátorsága s az üzlet úgy formálódott ki, hogy a juhász végrehajtja az elzüllött ur ideáját az elegáns ur javára, aki aztán a nagyon sok pénzből kifizeti az ideát és a végrehajtót is. Így tehát a szatmári gyilkoló szövetkezet üzleti alapon történt s nem is szabad ezt a társaságot az előkelőség szempontjából megítélni. Ha az elzüllött ur ideája furfangot követelt volna, nyilván nem juhászt szemel ki a végrehajtáshoz, de inkább erőszakra és bátorságra volt szüksége s azért került a társaságba Zsoldics Mihály, a juhász. Mert egy kis diáknak kellett megélni, ez volt az elzüllött ur ideája. Hogy az a kis diák testvére, illetve rokona volt az elzüllött urnak és az elegáns urnak, az persze borzalmassá teszi ezt az üzleti alakulást. Meg kell azonban vallani, hogy az elborzadásban a tisztelt társadalmat megelőzte a juhász. Ő borzadt meg legelőnek, mikor a két ur megbizta, hogy tegye el láb alól a kis diákokat, aki az elegáns urnak öcsce, a züllött urnak unokaöcsce.

Hát az üzletet a társaság lebonyolította. Nem minden nehézség és kaland nélkül, de lebonyolította. Az elegáns ur adott pénzt az elzüllött urnak; az elzüllött ur adott pénzt és ideát a juhásznak; a juhász pedig adott egy golyót a kis diáknak. Ez a golyó körül-

belül a legbecsületesebb volt, mert ez gyorsan és alaposan végzett a kis diákkal. Az bizony meg se moccant többé s úgy maradt ott feke azon a novemberi estén, künn a réten, mintha odavárta volna az édes anyja pihenőre. Már az elzüllött ur ideája nem volt ilyen pontos és kipróbált. Az először is nem volt eléggé titkos, mert a testvérek régi gyűlölködése sokkal ismertebb volt, semhogy a gyanu keze nyomban rá ne mutatott volna a gyilkosra, másodszer pedig nem biztosított egyetlen előnyöket a szövetkezett társaságnak s így már születésekor magában hordta a fölfedeztetés veszedelmét. Azon össze kellett venni a társaságnak, előbb vagy utóbb, de okvetlenül. S szerencsére elég korán veszték össze, mert ha csak idők múltán pattan ki a titok, annak a juhászembernek el se hiszik a rémmeséjét, amivel olyan jeles nagy urakat akar a sárba rántani. A gyanu is jól dolgozott tehát s a társaság összekülböztetése is elég hamar bekövetkezett: ennek köszönhető aztán, hogy ma már a szatmári esküdték előtt áll a vegyes társaság, Papp Béla, Papp Zoltán és Zsoldics Mihály.

Aki pedig a társaság fölött járátván szeméit, most már el akarná őket egyenként skatulyázni, mindegyiket valami régi, generális rubrikába, az okvetlenül bolondságra vetemednék. Ezek a szatmári gyilkosok egyáltalán nem türik meg az általánosítást. De nagyon furcsa dolgok is kerülnének ki belőle, ha ennek a társaságnak alakjait generalizálni akarnák. Még az süne ki belőle, hogy az urak gyávák, míg a paraszt bátor, az urak még csak a lelkiismeret mardosását sem ismerik, míg a juhász szinte felolvad a nagy beismerésben. Mert hiszen csudálatos vonások válnak ki ennek a borzalmas esetnek történetéből. Az a juhász, aki lesből agyonlötte a kis diákokat, éppen csak addig erős még, amíg megadhatja a jelt, hogy Papp

Béla is megtudja öcsce halálát, aztán majdnem zokogva vánszorog vissza a kis holttesthez és a novemberi éjszakában ő az egyetlen, aki ott virraszt a szerencsétlen áldozat mellett. Ellenben Papp Béla, az ur, amint meglátja a megállapított jelt, már hirtelen hajtja el a halott kis öcsce mellett s ámbár még a lovak is meghorkannak valami ösztön erejétől, az ur rászól a kocsisra, hogy csak tovább, előre: nehogy egy percre is lássa még a szegény kis öcscsét. Az a juhász megtörve áll a bírái elé, az ur még itt is hazudik és pózol valami mesével, ami még az apát is belekeverné a dologba, de éppen azért nem is mondja el a mesét. Az a juhász csupa szív lesz, az a két ur pedig még most sem tudja megtalálni a szívet. És így tovább. Hát nem volna bolondság, ha az elskatulyázó taktika most ezekből akarna uri emberekre és juhászokra következtetni! Oh az urak is tudnak komiszak lenni s a juhászok közt is akadhat puha ember — de azért az urak éppen olyan kevéssé komiszak, mint ahogy a juhászok nem emlékeztetnek rendszerint limonádjára.

Elég rossz bőrben van a társadalom ugyanis. Minden moralista beléje törli a sáros cipőjét és nem is mindig igaztalanul. Mikor már senkit se lehet szidni, a társadalom még mindig megmarad céltáblának. De hogy olyan rongyos kreaturák, olyan utálatos bestiák miatt is a társadalom fölött subogjon az ostor, hogy két urforma állat s egy emberforma barom miatt is urakat szidjanak meg juhászokat: az már mégis több volna az igazságtalanságnál. Késztelenül nem éppen kifogástalanul neveli ez a társadalom az urakat s ennek kárát is vallja akárhányszor; de minden emberségből kivetkőzött bestiákká még ilyen nevelés mellett sem lehet válniok. Ha urak megfelelkeznek magukról, ha sikkasztanak, mikor kicsi a kereset s talán az ellenör-

TÁRCA.

Az örökség.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lőrinczy György.

Csakugyan meghalt Pénzes Malom Bálint is, Nagy-Karándon. Ki hitte volna! Hiszen még tavaly is száz esztendőfő jóslatok, kívántak neki, mikor a népbanki igazgatóság huszonöt esztendő jubileumát ünnepelte, nagy, fényes, torkos ebédessel, amire kilenc tál ételt hordatott föl, az összegyűlt nagy-karándi potentátóknak. Azt mondják: kerek százhetven pengőjébe került az az egy ebéd. De azért még ma is fölhánytorgatják, hogy pezsgő sem volt, a tíz filléres kuba-szivarra meg rá sem kívántak gyujtani.

Hát hogy az a nagy fősvénység is hiábavaló. Csak el kell takarodnia neki is. Igaz, hogy szép temetéssel. Nagy, babérleveles koszorúk voltak a koporsóján. Az már a népbanktól, a várostól, kaszinótól kikukál az ilyen nevezetes, nagy halottnak. Mert ki tudja, melyikre mennyit testált? És kikísérte az egész város, minden tisztességgel. Ámbár fájdalmas zokogás, vagy csak egy csöppentés keserű, gyászoló könyű sem esett azon a temetésen. De az ilyesmi talán nem is a Pénzes Malom Bálint sírjára való.

Már most kinek jut az a tómerdek pénz, ami utána maradt? Mindenki csak azt kérdegeti. Sem feleség, sem gyerek, csak a sok, töméntelen sok, százezernyi pénz. Mennyi szegény ember boldoggá lehetne belőle! De jussa nincsen hozzá senkinek sem. Arvaszéken, hol, elkezelgethetik jó néhány esztendeig, míg a tizedik, huszadik vármegyéből előkeritenek valami szeren-

csés ügyefogyottat, akinek a Pénzes Malom Bálint-hoz való atyafiságos származását kisütik majd a törvénytudó, élelmes fiskálisok. Tán össze is vesznek rajta. Jó pénzért, persze.

Ottthon aztán el is tusakodunk a Pénzes Malom Bálint életén, temetésén, magunk is.

— Furcsa. Hogy eddig még mindig volt Pénzes Malom Bálint, most meg már nincsen. És nem is lesz többet. S nem lesz többé más valamilyen sem a Pénzes Malom Bálint fajtájából. Különös. Ha az ember meggondolja, hogy időtlen idők óta mindig volt valamilyen Pénzes Malom; a hetvenhetedik nagyapja tán kövér volt, annak a fia talán sovány; az utána következő vörös, feketehajú, sapadt, vagy pirosposzsgás, de azért mégis csak mindegyik abból a fajtából való Pénzes Malom volt, Jóska, István vagy Péter, de mégis csak Pénzes Malom, az apja fia. Most meg már sohasem lesz többet semmiféle Pénzes Malom, sem szöke, sem barna, sem kövér, sem sovány, sem István, sem Jóska, sem Péter. Hát az örökkévaló alkotónak, aki semmit sem teremtet ok nélkül, már többé nem kell a Pénzes Maloméknak fajtája? Miért? Nincsen rá semmi szükség? Hát akkor tiéskő minek van a világon? Még az is különb, mint Pénzes Malom Bálint? Mert annak a fajtájából mindig volt és lesz is, bizonyosan. Meg a százezer féle állat, fű, fa, virág fajtájának mindegyikéből is. Hiszen csak azt sem érténék meg, ha egyszer csak sehohsem találának muskátlit, puszpángot, gyöngyvirágot, rozmarinot. Vagy akár tiéskőt, egeret, pókot, csörgőszarkát. Az mindegyik volt és bizonyosan lesz ezután is. Pénzes Malom is volt eddig mindig, de ime, máttól fogva már nincsen és nem is lesz többet, soha, soha. Akkor hát minek is élt Pénzes Malom Bálint? En bizony sajnálom érte az istenadtát!

A feleségem más egyébre gondolt.

— Már csak hagyhatott volna vagy egy ezerest a kis fiunknak! Mennyit eljártzott vele!

Nagyot nevettem. Mert hol is akad arra fiskális, hogy kipróbálja a Pénzes Malom Bálint kincseiből ezer pengőt, annak a fejében, hogy sokat játszott a kis fiunkkal!

— Örökség! Neked is mindig azon jár az eszed. Tudhatnád pedig, hogy az a virág nem nekünk terem.

— Tudom, tudom. De hát elkekeredik az ember, hogy hiába küzdi végig az életét, sohasem lesz semmije sem.

— Hiába? Hát a gyerek? Az semmi?

A kis fiunk akkor élesen közbesivalkodott. Az élet legelső válságának a pontján volt éppen, mikor a tizenegy hónapos apróság elszakad az anyakebélből. A legelső változás, a legelső fájdalom, a legelső gond. Ezen kezd legelsőben eltűnni. Látja, érzi, hogy az élete fordulópontra jutott. Hogy igazságtalanság történik vele, mert elveszik tőle, amihez joga van. Ehhez bizony tizenegy hónap alatt nem is szokhatott hozzá szegényke; hiszen magam is csak most kezdek hozzá szokni. Kicsiny agyvelejében az ösztönök még nem finomodtak át eszméletté, értelemmé. Nem tud semmit. Csak érzi a méltatlanság bánatát. És sir, sir, miatta, sokat, keservesen. Mintha az elmúlt teljes, tökéletes, boldog öntudatlanságát siratná, aminek a menyországából egyszerre idebukkant, az első gond elébe.

Nagy esztítgatás után végre elhallgatott. Az anyja kávéat adott neki, amit a kis jószág kedvetlenül, csamosogva szürcsölgetett, miközben el-elírta magát, panaszosan. Bizonyosan nem értette, hogy miért kap most mást, mint amit kíván. S tán az is eszébe jutott, hogy az a másik kávé, amit ez előtt kapott, mennyivel különb ele-

zések még kisebb mint a kereset: ám tessék akkor idézni a társadalmát, ami talán nincs is, de semmiesetre sincs a helyén. De Papp Béla miatt, aki az örökség teljességeért megölt a öcsését, Papp Zoltán miatt, aki a vagyont elvervén, jövedelmező gyilkosságokhoz szállít ideákat s kisebb haszonnal is beéri, azután meg Zsoldics juhász miatt, aki tud ugyan sírni, de csak miután már megölte a kis diákját: ne tessék senki mást megítélni, csak éppen Papp Bélát, Papp Zoltánt és Zsoldics Mihályt. S mi mindnyájan, akik erről a dologról írunk, beszélünk vagy vitatkozunk, legyünk különbek annál a juhásznál, aki még ott a bíróság előtt is folyton azt mondja a cinkostársainak, hogy *tekintetes urak*, pedig az elnök már többször is bölcsen rászólt, hogy hagyja el a tekintetést is, meg az urát is. Mert abból ottan nincsen semmi.

Igenis, nincs semmi. A szatmári esküvő előtt nem állnak urak és nem áll egy juhász. Áll három bestia. Hogy az egyik meg a másik prémes bundában járt valamikor, a harmadik meg durva bekeszben: semmi az. A bestiák közt is van különbség, ami a bundát illeti. De belülről csak bestia az mind. És ártalmatlanná kell tenni, mert nem kiszámítható, hanem egyszerűen csak ártalmas. Osztyálozni őket nem szabad. Még egymás közt sem. Egyik kutya, másik eb — mondanám — ha a kutyák valaha vétettek volna nekem. De általánosítani meg éppen nem szabad őket. A társadalom hamarabb kilökte őket magából, semmint a törvényszék ítéletet mondott volna róluk. S ez erős bizonyíték. Még tán sohasem volt olyan eset, melynek szereplői legalább a bűn valamelyik stádiumában maguk felé nem tudták volna irányítani egyesek rokonszenvét, melynek szereplőiről itt vagy ott azt ne mondta volna a mindent megértő emberi szív: gazul cselekedtek, de bizonyos körülmények közt meg lehet érteni még a gazságot is. A szatmári eset híjjával van az ilyen részletnek. A szatmári eset szereplőiről, legkivált a két Pappról, nincs ember, aki csak titokban is azt gondolná, hogy meg tudja érteni cselekedetüket. Ember, ha utolsó a legutolsók közt, azt meg nem érti. Mert az a három teremtes: nem ember. Valami csuda, hogy beszélni tudnak és hogy olyan sokáig megtéveszthették az embereket. De csuda. Érthetetlen. Ma már egészen bizonyos, hogy bestiák, akik valahonnan a rejtelmes

del volt!... S mikor a észese fenekére ért, apró, husos kezeccskéivel durcásan toltta el magát az üres észesét. Aztán anyagi öntudatlansággal, tüdővé bámult maga elé; ki tudja: hová, ki tudja: mit? Bámész, fehér homlokán keskeny, hosszú barázdá huzódott keresztül: az eszmélő, gondolkodó ember aggdóadásának, a legelső gondnak legelső nyoma... Az anyja szinte megjéjt tőle.

— Nézd, nézd ezt a gyereket! Milyen ránc van a kis homlokán. Mintha csak a te homlokodat látnám, mikor úgy mélyen töprenkedel, talán a mi sorsunkon...

— Az, az a barázdá az, csakugyan. Ugyanazt láttam valaha, sokszor, az apám homlokán, mikor az édes anyámmal, a kandalló pislogó parazsa mellett üldögélve számonszedte, hogy az ideit természetből mennyit hagyott még meg a jégverés, a fagy, meg egyéb istenszapás... Hogy mennyi kell majd nekünk, gyerekeknek, ruhára, könyvre, patikára. És ugyanez a barázdá az, amit boros reggelienként a saját homlokomon is látok, mikor a tükör előtt, a jövendőnkön töprenkedve, szántogatom azt a hatvanhárom dércsippelt hajszálát, ami e fölött a barázdá fölött a fejemen még megmaradt... A Pénzes Malom Bálint homlokán nem láttam azt a barázdát soha.

— Az hát a mi örökségünk?

— Az, lelkem, az. A munka, a küzdés, az élet gondja. De az legalább apáról-fiúra, unokára száll... Elcsereled-e a Pénzes Malom Bálint gazdájának kincseivel?

Az asszony szótlanul szorította szívéhez a kis fiút, majd összecsokolgatta annak piros arcocskáját. Reszketett a szája, de a két szeme is, míg halkán, csöndesen, megnyugodva tiltakozott.

— Nem, nem. A kerek világért sem...

őserdőből berontottak a gyanútlan emberek közé. Pusztítottak — el kell őket pusztítani.

Osztrák delegáció.

Budapest, május 22.

Ma az osztrák delegáció költségvetési albizottsága ülésezett és előbb hiteltette a *külgügyi* jelentést, azután a hadügyi költségvetést tárgyalta. A hadügyi vitában főleg két dologgal foglalkoztak a szónokok: a *hadisereg számára való szállítások* kérdésével és a katonai *biráskodással*. A szállítások dolgában először *Slama* szólt fel a miatt, hogy a magyar ipar végre jogaihoz jutott és az ifjuesek delegátussal vetélkedve adott visszhangot az osztrák önzésnek a német dr. *Pergelt*, aki még az eddigéig is nagyobb részesedést követelt az osztrák ipar és mezőgazdaság számára. Ezenkívül még több szónok kívánta a kispár érdekeinek nagyobb figyelembevételét.

A katonai büntetőtörvény megalkotását *Slama*, *Koslowski* és *Demel* sürgették.

Az ülés lefolyása a következő volt:

A költségvetési albizottság ülése.

Az osztrák delegáció külgügyi albizottsága ma délelőtt 11 órakor báró *Chlumetzky* elnöksége alatt ülést tartott, amelyben a közös kormány részéről gróf *Goluchowski*, báró *Krieghammer* és *Kállay* közös miniszterek, továbbá báró *Spaun* tengerügy vezető részt.

Az ülés elején a külgügyi jelentést hiteltették. Azután áttért a bizottság a rendes hadügyi költségvetés tárgyalására.

Gróf *Kottalinszky* előadó befejezési jelentését. *Popowsi* kifejezi sajnálatát a felet, hogy a lényesség meglehetősen kérdéses még mindig nincsen megoldva. Figyelembe ajánlja a hadügyminiszternek, hogy legyen méltánylással azoknak a katonatiszteknek sorsára, akik pályájukat katonai ranggal befejezik. Óhajtatja volna a szállításokra vonatkozó előírások és határidők cészerű módosítása is olyanképpen, hogy a kispár is nagyobb támogatásban részesüljön.

Slama konstátálja, hogy Ausztriában és Magyarországon a közgazdaság minden ágában rossz idők-ről panaszok vannak; a mezőgazdaság és kispárosok a legnagyobb szükségben vannak és mindezek dacára évről-évre nagyobbodnak a katonai kiadások, úgy hogy Ausztriában minden téren a legnagyobb elégtelenség uralkodik. Azután, hogy a külgügyminiszter a politikai helyzetet olyannak tüntette fel, mintha minden oldalról a legnagyobb gyönyörűségeket könyvekenek minket, valóban értetlenségnek találja, hogy évről-évre emelik a katonai terheket. Az ember valóban azt kénytelen mondani, hogy a ni kedves barátaink nekünk nagyon sok pénzünkbe kerülnek. Tegnap a delegáció albizottsága 25 millió koronát egy negyedóra alatt szavazott meg, hogy a delegációt a nép már csak olyan intézménynek tartja, amely a miliókat megszavazza és a mellet a száját sem nyitja ki. Magát a szónokot is elémították tegnap, amennyiben egyszerűen nem képezítették neki a megírtót a delegáció-albizottságnak üléseire.

Kitogásolva ezután, hogy a *Zde* szóval jelentkezőknek büntetést nem engedtek el. Kéri a hadügyminisztert, hogy meddig fogja még biztatni a delegációt azzal az ígéréssel, hogy legszölebb elkészül a katonai büntetőtörvény reformjával. Szólo nösszu élelet kíván a hadügyminiszternek, de tartja, hogy a hadügyminiszter már regen a sirban fog nyugodni, amikor az 6 utódi még mindig meg fogja igereni a katonai büntetőtörvény reformját.

Ezután felhívja az albizottság figyelmét a magyar delegációnak felmerült irányzatra, amely a *magyar iparnak a katonai szállításokban való nagyobb részesedésére törekszik*. Ha el is ismeri a magyaroknak azt a jogát, hogy a kvóta arányában részesüljenek a hadisereg szállításában, ennek dacára azt az elvet kénytelen hangsúlyozni, hogy, e mellett Ausztriának sem szabad batranyt szenvednie. Hogyha a magyarok a mezőgazdasági szállításokban nagyobb kvóta szerint vesznek részt, akkor méltányos, hogy Ausztria viszont az ipari szállításokban nyerjen ezért rekompensációt.

Koslowski beszéde elején meglehetősen elnyújtott intez a németekhez a parlamenten béke helyreállítása iránt. Ezután áttért a közös költségvetésre; kitogásolja, hogy a budget tuiságosan magasban előirányozta. Kritizálja a szállításoknak rendszerét és óhajtatja, hogy a kispár iránt nagyobb előzetesekkel viseltessenek. Aggodalmoként tartja az öngyilkosságok eszaporodását a hadiseregben.

A katonai büntetői eljárás reformjára igen nagy szükség volna. Mindezeknek az óhajoknak teljesítésével azt is elérni a hadügyminiszter, hogy a hadisereg elein részt venne a szocializmus és anarchia elleni küzdelemben. Beszédet azzal a kéressel fejezi be, hogy a jövőben a budget összeállításánál jobban vegyék tekintetbe a nép adózási képességét.

Demel magáéva tette azt, amit az előző szölk a hadisereg érdekében és a hadisereg mellett felelt. Meleg érdeklődéssel viseltetik a hadisereg iránt, de óhajja, hogy fejlesztésének költségét a lakosság adóközpességeivel arányba hozzák. A hadiseregben látja az eszközt, amelylyel a zavart belpolitikai viszonyokat tisztázni lehet, természetesen tehát, hogy a németek minden lehető költséget szívesen megszavaz-

nak a hadisereg érdekében. De azért a nép érdekeit is szem előtt kívánják tartani.

Ezután a költségvetés részleteivel foglalkozik és sürgeti a katonai biráskodás helyes alakokra való fektetését és a meglehetősen reményesítését. Végül kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja.

Pergelt a hadisereg számára szükséges szállításokkal foglalkozik és óhajja, hogy a kispárosok és mezőgazdák ezentul a szállításokban nagyobb arányokban részesítenek: kifejezi továbbá azt az óhaját, hogy azok a katonák, akikre a hadiseregben feltétlen szükség nincsen, az otthon végzendő mezei munkára szabadságra bocsátásának.

Kifejezi végül csodálkozását *Koslowski* beszéde felett, aki meglehetősen intezett a delegáció német tagja hoz a nemzetiségek közt köntendő béke érdekében. Ö nem tartja a delegációt olyan helynek, ahol ilyen kérdést tárgyalni lehetne. Nem tudja felgöngyölyteni *Koslowski* ezt a beszédet mért nem mondta el a reichsrathban, ahol tán inkább helyen lett volna.

Gróf *Stürgkh* tiltakozik az ellen, hogy a hadisereg multjának vagy jövőjének esetleges eredményeit egyes pártok a maguk számlájára írják. A német nép mindig a legnagyobb áldozatokat hozta a hadiseregért és azért teljesen méltányos, hogy a hadisereg után előálló esetleges előnyökben a legnagyobb mértékben a németek részesítenek.

Koslowski reflektált az előtte felszólt delegátusok beszédére és hivatkozik *Pergelt*nek a reichsrathban elmondott beszédére, amely szintén felszóltást tartalmazott a parkízi béke helyreállítására. Csak azért mondta el a felszólítást a delegációban, mert a reichsrathban a zavart viszonyok miatt nem volt erre alkalma.

Pergelt emlékedett erre nívól szólasra. Röviden reflektált még egyszer *Koslowski* beszédére és szintén kiemelte, hogy a hadisereg érdekében minden áldozatot kész megfizetni, a miért is a költségvetést elfogadja.

Ezután az ülést 4 óráig felfüggesztették.

A délutáni ülésen előnök *Krieghammer* hadügyminiszter szólt föl. Örömmel konstátálta, hogy minden szónok kifejezést adott hazafias érzelmének és készséggel megszavazza a hadisereg kifejlesztésére szükséges eszközöket. De fájdalommal érintette, hogy egyetlen egy delegátus sem talált elismerő szavakat a hadisereg számára.

Az egyes kérdésekre áttérve, kifejezi, hogy az élelmészeti szállításokra való árlejtést az aratás után őszszel írják ki és hogy a szövetheteket kellő tájékoztat nyernek minden irányban. Az állatorvosi intézetet illetőleg megjegyzi, hogy a tanulmányi rend meg van állapítva, amely az állatorvóságot egész terét felöleli. Ami a vihargyuzást illeti, megjegyzi, hogy ennek gyakorlati értékeiről még nincsenek tisztázott vélemények. A kísérletek nem történtek kifogástalanul, amennyiben nem vertikális, hanem horizontális irányban végeztek. A miniszter maga is végeztet próbákat, amelyek remélhetőleg tisztázni fogják az ügyet. A miniszter elrendelte az olcsóbb puskapor gyártását, de ennek árát csak a kísérletezések befejezése után tudathatja. Ha az érdekel miniszterium a feleket szubvencionálnák, a puskapor ára épp oly olcsó lenne, mint Olaszországban.

A katonai *wj perrendeltetés* tekintetében kifejezi, hogy e reform megvalósítását eddig a miniszteriumok számos kívánsága és módosítása akadályozta. A hadügyi kormány maga is óhajja, hogy e reform végre életbelépjen és erre nézve a munka nem szünetel. Biztosan reméli, hogy a törvényjavaslat, amely tekintettel lesz a modern elvokra, és pedig a vád és védelem képviselőit, a tárgyalás nyilvánosságára és közvetlenségére, a felebbesésre és semmisségi panasza, még ebben az évben elkészül, mire az alkotmányos tárgyalás végezt a két kormányhoz utasítatik. Egy új katonai büntetőtörvény kidolgozása a polgári törvénykönyvnek eddig még nem létesült reformjától függ.

Ami azokat a kívánságokat illeti, amelyek a lényegségnek az aratás idején való szabadsággalokra vonatkoznak, a miniszter kijelenti, hogy a csapatosztályok csekély létszámánál ilyen szabadságok a kiképzés szempontjából nem lehetségesek. A többször sürgetett két évi szolgálati időre nem mehetünk át, már lakosságunk igen különböző műveltségi foka teszi ezt lehetetlenné. Különbösen is a két évi szolgálati idő a hadisereg költségeinek tetemes szaporodásával járna.

Azokra nézve, amiket lovag *Koslowski* a lényegség közt előforduló öngyilkosságok okaira nézve mondott, közli a hadügyminiszter, hogy a mult évben megjelölt vizsgálatok szerint 6 esetben sérült becsvágy vagy megbántott becsületérés, 10 esetben adósságszínalás, 18 esetben betegség, 25 esetben elmebaj, 30 esetben életuntás, 32 esetben szerelmi bánat, 33 esetben családi viszonyok, 78 esetben szolgálati kedveltség, 106 esetben büntetéstől való félelem volt az előfordult öngyilkosságok és öngyilkosságok kísérletek oka.

Gróf *Kottalinszky* zárszava után átmentek a *szociális tárgyalásra*, amely semmi nevezetes mozzan-

tot nem hozott és melynek során a rendes kiadásokat a maguk egészében megszavazták.

Együttal elfogadták *Hinterhuber* delegátusnak egy *határozati javaslatát*, amely szerint: „a kormány felszólítottatik, hogy a hadsereg szükségleteinek ipar, kézmű és mezőgazdasági termékekkel való fedezésénél első sorban a hazai termelést vegye igénybe és különösen legyen tekintettel az ipari és mezőgazdasági szövetkezetre”.

Erre az ülést bezárták. A holnap délelőtt 10 órai ülésen az 1899. évi zárszámadást, a haditengerészet, a közös pénzügyminisztérium és a közös számszék költségvetéseit tárgyalják.

Az osztrák külügy jelentés.

Az osztrák delegáció költségvetési albizottságának mai ülésében hitelesített külügyi jelentés főbb részei ezek:

A külügyminiszterrel egyetértő a bizottság abban, hogy az uralkodó berlini utja a legutóbbi ülések óta történt események közt a legfontosabb. A bizottság is a találkozásban nemcsak a két uralkodó benső viszonyának és bizalmas barátságának jelét látja, hanem egyszerűsége és becses zálogát is azon szövetség bensőségének és szilárdságának, amely szövetség már több mint két évtizeden át az európai béke erősségének bizonyult és e békemisszióját a jövőben is befogja őltetni.

A felségnek Berlinben való szíves fogadtatása és ennek itthon való árvendete hatása tanúsága annak, mennyire áthatja a népeket az a meggyőződés, hogy a hármasszövetség a békének legelső védelme és hogy a szövetségben rejlő erő egyszerűsége szilárd alapja a szakadatlan gazdasági előrehaladásnak.

Az albizottságban aggodalom hallatszott a tekintetben, hogy a szövetségseinkhez való benső viszony zavarólag hat Oroszországgal való meg egyezésünkre, mely a közel kelet kérdéseire vonatkozik. A miniszter az ezzel szemben joggal hivatkozott a felség beszédére és a sajtó nyilatkozataira is, amelyekből teljes világossággal kitűnik, hogy szövetségi viszonyunk árvendete kiegészítést talál Oroszországhoz és a többi államhoz való jó barátságunkban és hogy a közös kormány mindegyike igyekezete a baráti állapot fenntartására irányul.

A bizottság többségének sorából is kifejezetten jutott az Oroszországgal való bizalmas egyetértésünkre gondos ápolása feletti való melegezés és a miniszter az sikeres törekvése e tekintetben is teljes méltánylásban részesült.

A gazdasági kérdések is alapos megvitatásnak voltak tárgyai az albizottságban. A miniszternek az a törekvése, hogy a tiszteletbeli konzulátusokat a gazdaságilag fontos helyeken hivatalos konzulátusokká alakítsa át, kifejtésére jut már ebben az előirányzatban, a mennyire azt a rendelkezésre álló eszközök és személyzet megengedik. Az albizottság örömmel látja, hogy a mostani előirányzat újabb lépést jelent ebben az irányban. Megelégedését nyilvánítja a felett is, hogy külön bizottságnak van hivatva, hogy a nyugat-amerikai partokon képviselőre alkalmas pontokat kiszemeljen. Fontos gazdasági érdekek szólnak a mellett, hogy Mexikóban, ahol még konzulátusok által képviselve nem vagyunk, konzulátusokat létesítsünk.

Folyton előtérbe nyomul a mult ülésszak előadói jelentésében már nyomtatékosan kifejezett az a nézet, hogy a miniszternek a külkereskedelmi politika terén követett törekvései csak akkor vezethetnek eredményre, ha azokat az összeredmény korolláriuma gyanánt a belpolitika összes erői támogatják.

Különösen most, midőn az a kritikus idő közeledik, melyben monarkiank kereskedelmi politikájának a külfölddel való viszonyát fogjuk újabb szabályozni és vitalis érdekeink e dőlése előtt állunk, minden hazafisban a belpolitika viszonyainak erőszégsége alapon leendő kifordulása iránt való óhaj annál inkább kell, hogy nyilvánuljon, mert a most uralkodó állapot egyre élesebb ellentétbe keveredik az aktív politika követelményeivel, a termelői erők teljes kifejtésére bénítólag hat és a további tartama esetén a legfontosabb állami érdekekre a legkomolyabb veszélyt háríthatja.

A miniszternek a külpolitikai helyzetről való teljesen megnyugtató kijelentései, nem kevésbé az a fáradsága, melylyel a sokoldalú terejára elintézésével az idők követelményeit számba venni iparkodik, arra indították a bizottságot, hogy a miniszternek a beke fenntartására törekvő politikájáról, továbbá közgazdasági érdekeinknek meleg és önzódatos támogatásáról, az összes szavazatokkal egy ellen a teljes bizalmat és köszönetét fejezze ki.

A magyar delegáció albizottságai már elkészültek munkájukkal, az osztrák még most is dolgozik. Minthogy azonban előreláthatólag esztőtörökre az osztrák albizottságok is túl lesznek a munkán, a magyar és az osztrák delegáció elnökei megállapodtak, hogy pénteken legyenek az első plenáris ülések. Pénteken délelőtt a magyar delegáció, pénteken délután pedig az osztrák tart plenáris ülést.

BELFÖLD.

A bankkormányzó Budapestben. *Bilinski* lovag, az Osztrák-magyar bank kormányzója, ma este Budapestre érkezett mert elnökölni fog a főtanácsnak holnapai ülésén. A kormányzó csütörtökön Debrecenbe utazik az ottani főintézet megtekintésére.

Az „erdélyi püspök“ kérdése.

— A kultuszminiszter válasza a protestánsoknak. — Budapest, május 22.

Az ev. ref. egyetemes konvent, mint ismeretes, csatlakozott az „erdélyi püspök“ cím kérdésében megindult mozgalomhoz és ez ügyben feliratalt fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. *Wlassics* Gyula kultuszminiszter most válaszolt az átiratra és válaszát a konvent elnökségén kívül megküldte az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsának, az erdélyi ágostai evangélikus egyház konzisztóriumának és valamennyi törvényhatóságnak. Nagyérdékű leírata, amely az „erdélyi római katolikus püspök“ cím használatát is jogosnak és törvényesnek tartja, egész terjedelmében így hangzik:

A vallás- és közoktatásügyi minisztertel.

1724. ein. szám.

Méltóztatott a magyarországi evangélikus református egyház egyetemes konventjének folyó évi április hó 26-ikán tartott üléséből előterjesztést tenni hozzám, kérve az „erdélyi püspök“ cím tárgyában 1899. évi 1185. eln. sz. a. kiadott rendelet nyomán a református egyház kobelebén felmerült aggodalmak eloszlátását.

Van szerencsém ez előterjesztésre a következőkben válaszolni:

Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök ur azzal a felkéréssel fordult hozzám, hogy miután őt a hatóságok és hivatalok majd „gyulafehérvári római katolikus püspök“-nek, majd meg „erdélyi latin szertartású katolikus püspök“-nek evezik, — adjak ki megfelelő utasítást arra nézve, hogy a hatóságok és hivatalok, hozzá intézett irataikban, az őt történeti alapon megillető „erdélyi püspök“ címet használják.

A püspök ur e kérélmé folytán tanulmány tárgyává tettem a kérdést, s miután meggyőződtem a felől, hogy több magyarországi és erdélyi törvényben, törvényzáradékokban, királyi meghívó levelekben és kinevezési okmányokban az „Episcopus Transsylvaniae“ és „Episcopus Transsylvaniensis“ elnevezés fordul elő: kiadtam volt említett 1185/99. eln. sz. rendeletet, mert nem tekintettem az „erdélyi püspök“ címet egyébnek, mint egy régi időkben is használt címet, melylyel a mai állammal ellentétes tartalom vagy az egyházak törvényes paritása elvébe ütköző bármely követelemény kapcsolata semmiképpen nem hozható.

Szemban a nagytekintetű elnökség által hozzám intézett s elől idézett előterjesztésben felhozott aggályokkal tehát a rendelet kiadásakor fennforgó határozott közjogi álláspontomból folyólag is kijelentem, hogy említett 1185—99. eln. sz. rendelemtől teljesen távol állott az a célat, hogy az „erdélyi püspök“ címet bármely oly közjogi jelentőség tulajdonosság, a mi mai államjogunk egyik fő alapjába, a vallás egyenlőségbe ütköznék; sőt egyenesen kizártnak tekintek minden oly magyarázatot, mely az említett rendeletnek oly értelmet akarna tulajdonítani, hogy az állam az említett rendeletben foglalt címet valamely egyetemesebb, a többi egyházak törvényes paritását és püspökeiknek törvényes állását sértő jelentőséget óhajtott volna tulajdonítani.

Nehogy azonban 1185—99. eln. sz. rendelet bármely irányban félreértésék vagy félremagyarázatassék: kijelentem, hogy az „erdélyi római katolikus püspök“ cím használatát is teljesen jogosnak és törvényesnek tartom, mert e címezés éppen úgy előfordul több magyarországi és erdélyi törvényben, közjogi okiratban és ugyancsak az „erdélyi római katolikus püspök“ cím használatát annak a legfelső elhatározásnak a szövegében is, amelylyel ő felsége a jelenlegi püspök urat Lőnhart Ferenc püspök mellé utódlási joggal segéd-püspökké kinevezte és mert a rendelet sem akart és a mai államjog alapján nem is akaratott mást, többet az „erdélyi püspök“ cím alatt érteni, mint az „erdélyi római katolikus püspök“ fogalmát.

Ezekből folyólag nyilvánvaló és kijelentem, hogy az „erdélyi római katolikus püspök“-i cím is jogosan és törvényesen használható és e tekintetben a hatóságokat egyidejűleg értesítem is.

Budapest, 1900. május hó 19-én.

Wlassics Gyula.

KÜLFÖLD.

A háboru.

Budapest, május 22.

Végre Lord Robertstől is beérkezett a Mafeking felszabadításáról szóló hivatalos jelentés. Azt látjuk ebből, hogy Mahon ezredes öt órai erős harc után egy hozzácsatlakozott kanadai tüzérszázad segítségével kiüzte az ostromló boerokat hadállásaikból; de arról, hogy — mint egy lourenço-marquezi tétvirat jelentette volt — az angolok az egész boer sereget ágyúival együtt hatalmukba kerítették, a hivatalos távirat egy árva hangot sem szól. Az a tudósítás tehát — mely a Pretóriából elmenekült utlanderek meséire vezetendő vissza — szemenszedett hazugság. Hogy az ostromló boerok hova vonultak, azt még nem tudjuk, de hogy nem estek az angolok fogságába, az kétségtelen. A helyzet mindazonáltal nagyon elszomorító a boerokra nézve. Az előbbi harcokszéret és kedvet csüggedés, majd nem panique váltja fel. Pretóriában már komolyan aggodók a lakosság és gondoskodni kezdenek az asszonyok és gyermekek biztonságba hozataláról. Ily körülmények közt sem csoda, hogy híre kelt annak, hogy Krüger elnök békét kért Viktória királynőtől. Erről azonban a londoni hivatalos körökben semmit sem tudnak s nem is lesz igaz.

Mai tudósításaink a következők:

(Mafeking felszabadítása.)

London, május 22.

Lord Roberts a következő táviratot küldte a kormányoknak:

Mahon őrnagy e hó 18-ikán reggel 4 órakor bevonult Mafekingbe, miután 17-ikén Mafekingtől kilenc mérföldnyire heves harcot vívott egy 1500 főnyi boer csapattal, amelyet öt órai kemény harc után kiűzött erős hadállásából. A harc reggelén egy kanadai tüzérszázad gyors menés után Mahonhoz csatlakozott és hathatós segítséget nyújtott neki. Az angolok vesztesége körülbelül harminc ember, a boerok vesztesége nagy.

(Pretoria aggodalma.)

London, május 22.

A *Daily Express* jelenti Lourenço-Marquezból tegnapi kelettel: A boerok kezdik elhagyni Pretóriát. Az asszonyokat és gyermekeket vasutal a Lydenburg felé vivő uton lévő Machadodorp faluba küldik, ahol a boerok táborot akarnak ütni.

Pretoria, május 22.

Egy szabad ég alatt tartott népgyűlés, amelyben 200 ember vett részt, arról tanácskozott, hogy mi történjék az esetben, ha az angolok Pretoriát ostromolják. A gyűlés bizottságot küldött ki, amelynek gondoskodnia kell az asszonyok és gyermekek biztonságáról. Együttal felszólították a németalföldi konzult, tanácsolja kormányának, hogy kellő intézkedéseket tegyen a németalföldi alattvalók védelmére.

(Cáfolat.)

London, május 22.

A *Times* értesülése szerint az a hír, hogy a kormány, vagy Viktória királynő békét kérő táviratot kapott Krüger elnöktől, eddig nem bizonyult valósnak.

(Harctéri hírek.)

London, május 22.

Buller tábornok New-Castleből jelenti, hogy Bethune ezredestől azt a hírt kapta, hogy midőn tegnap Bethune lovasított gyalogságának egy százada New-Castle felé vonult, a boerok Vrijheidtől délre vagy 6 mérföldnyire lesből megtámadták. Nagyon kevesen menekültek meg. A veszteség vagy 66 ember. Bethune ezredes visszatért Nqutuba készletekért és ma New-Castlebe érkezett. Buller tábornok Bethunet 500 emberrel Nqutuba küldte volt, melyet, mint hírlík, az ellenség kiűrtett.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

London, május 22.

A Reuter-ügynökség jelentéi *Fokvárosból*: Mint tegnap itt híre járt, az angolok tegnap Junctionba érkeztek és a Val-folyó hidját sértetlenül találták. A szabadállam és Transvaal 27 lokomotívját ejtették zsákmánnyul. Ezek közül 7 javításra szorul s ezeket Fokvárosba küldik.

(A boer küldöttség Amerikában.)

Washington, május 22.

Hay külügyminiszter ma a két boer köztársaság rendkívüli követését nem hivatalosan fogadta a külügyi hivatalban. A miniszter körülbelül egy órán át beszélgetett a követés tagjaival. A kihallgatás után a követés tagjai újságírók előtt kijelentették, hogy nincs mit mondaniok. A szenátus harminchat szavazattal huszonegy ellenében elhatározta, hogy a boer követéseket nem fogadja be a tárgyalóterembe, mert *Davis*, a külügyi bizottság elnöke rámutatott arra, hogy a boer követek bejárták az országot, résztvettek népgyűlésekben s rá akarták bérni a népet, hogy *pressiót gyakoroljon a kormányra*.

Washington, május 22.

Mintán a boer követek a külügyminisztériumból távoztak, *Hay* külügyminiszter a Fehér Háza ment *Mac Kinley* elnökkel való hosszabb tanácskozás után a külügyminiszter hosszú jelentést tett közzé, amelyben elmondja a találkozás részleteit és megokolja az elnök magatartását a dél-afrikai hadviselő felekkel szemben. A látogatás után *Hay* tudomására adta a boer követeknek, hogy a hágai egyezmény III. és V. cikkére való tekintettel az Egyesült-Államok további eljárása a mostani viszonyok között nem volna ajánlatos. A jelentés így végződik: Mondhatjuk, hogy az elnök eddig tett lépéseivel, amelyekre az a komoly óhajta indította, hogy a háborút befejezve lássa, elment a lehetőség legvégső határáig. Minthogy az elnök teljesen megtette kötelességét, amidőn egyrészt szigorúan megőrizte semleges magatartását, másrészt megragadta az első kínálkozó alkalmat, hogy a béke érdekében följárjék jó szolgálatait, az a meggyőződése, hogy a mostani körülmények között nem tehet egyebet, mint hogy megmarad a pártatlan semlegesség politikájánál. Ha ettől eltérne, az ellenkezőnek hagyományainkkal és racionális érdekeinkkel s olyan következményeket vonna maga után, amelyekkel sem az elnök, sem az Egyesült-Államok népe nem barátkozhatnék meg.

Washington, május 22.

Mac Kinley ma délután fogadja a rendkívüli boer küldöttséget.

New York, május 22.

Mint a *New York Herald*nak jelentik Washingtonból, a boer-bizottság tagjai úgy nyilatkoztak volna, hogy ha *Mac Kinley* *Hay* államtitkár nyilatkozatát megerősíti, egyenesen az amerikai néphez fordulnak, hogy a kormányt oly eljárásra kényszerítsék, a melyet ők kívánnak.

A francia kormány győzelme.

Budapest, május 22.

Ma összeült a francia képviselőház, melynek ez ülészaka elé nagy reményekkel néznek a párisi községi választások által megerősödött nacionalisták. Tudósítónk távirati értesítése szerint valóban nagy dolgok is készülnek, mert ezen az ülészakon, nyilván már a legelejen, újra szóba fog kerülni a *Dreyfus-ügy*. Beszélnek ugyanis, — *Reinach* mondotta csak a minap — hogy a kormány újból el akarja kezdeni a *Dreyfus*-pórt s éppen *Reinach* nyilatkozatával kapcsolatban interpellálják meg a kormányt általános politikája s nevezetesen a felől, hogy mi igaz ebből a hírekből.

Az ülés előtt minisztertanács volt, amelyen a kormány tagjai megállapították annak a választásnak a szövegét, amelyet *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök az interpellációra adni fog. E szerint a miniszterelnök ki fogja jelenteni, hogy a kormány nem kívánja a *Dreyfus-ügyet* feleleveníteni, sőt ellenkezőleg mindenkorra végét akarja vetni az amnesztia-javaslatnál, amelyet minél hamarabb életbe akar léptetni.

Az ülésről, melyen 45 főnyi szavazattöbbséggel bizalmat szavaztak a kormánynak, a következő tudósítás van előttünk:

Páris, május 22.

A képviselőház ma tartotta első ülését elnapolása óta. Közönség nagy számmal van a karzatokon. A terem nagyon élénk.

Deuchaux elnök rövid beszédet olvas fel, amelyben dicsérettel nyilatkozik a kiállításról és a kiállítókról s üdvözléssel az idegen nemzeteket.

Gouzy (szocialista) interpellációt kíván intézni a kormányhoz általános politikáról.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök elfogadja a vita rögzítés megkezdéséről szóló indítványt, mire a vita megkezdődik.

Gouzy szocialista kérdi, mily reformokat tervez a kormány és mily intézkedéseket szándékozik tenni a köztársasági intézmények védelmére. (Tetszés a baloldalon.)

Cassagnac hevesen megtámadja a minisztériumot, de kijelenti, hogy nem kívánja a bukását, mert ez a kormány politikájával ellentétes az országot a köztársaságtól. (Ellenmondás a nacionalisták padjain.)

Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt mondja, hogy a községi választások eredménye a kormány politikájának győzelmét jelenti. A párisi községi választások kétértelműek. (Heves közbeszólások a nacionalisták padjain.) A miniszterelnök reméli, hogy ez a kétértelműség csakhamar kiküszöbölhető lesz. *Waldeck-Rousseau* ezután kifejti, hogy mi módon szándékozik a jövőben kötelességét teljesíteni és hozzáteszi, hogy jól értette hozzá, miként támaszkodhat fel újra és használják ki a republikánusok ellen azt a szomorú vizálykodást, amely Franciaországot oly hosszú időre két táborra osztotta. A kormány ennél fogva helyes sугallatát követte, midőn megkegyelmezvén *Dreyfus*-nek s azt a kötelességet vállalta magára, hogy a perek és megtorlások éráját lezárja. A kormány ezzel embereséges tettet követett el és megnyugtatta a kedélyeket. (Tetszés balról. Egyes tiltakozó közbeszólások különböző oldalokról.)

Megkísérelték — úgymond a miniszterelnök, — ezeket a dolgokat újból megbolygatni. *Reinach* az egyetlen, aki azt hiszi, hogy az országot megkímélte az agitációktól. Derouléde megígérte, hogy féket vet propagandájára. Az országnak nincs szüksége senkinek a kíméletére és engedékenységre. De követeli a végleges nyugalmat és tudni fogja a módját, hogy azt kieroszakolja. (Tetszés balfelől.) Másrészt egy kormány sem hajlandó sértéseket bizonylatlan időkig elviselni. *Waldeck-Rousseau* oly törvényt kér a kamarától, a mely megvédi az államot a régalmazók ellen, társadalmi törvényt, mert lehetetlen megengedni, hogy a holt kéz mindjobban növekedjék arra a célra, hogy ellenségeinknek hadi kincstárt szolgáltatson.

A miniszterelnök felszólítja a kamarát, hogy a közoktatásügyi törvényt és a közvetlen adókról szóló, valamint az elagott munkások ellátására vonatkozó törvényt is szavazza meg és felveti a bizalmi kérdést. (Kétszer megújuló viharos tetszés balról.)

Ribot hangsúlyozza, hogy a községi választások eredménye a köztársaság sikerét jelenti, nem pedig a kormányt.

A centrum az egyszerű napirendet indítványozza, melyet *Waldeck-Rousseau* visszautasít.

Az egyszerű napirendet a ház 298 szavazattal 249 ellenében elveti.

Erre a miniszterelnök kijelenti, hogy elfogadja *Gouzy* napirendjét, mely így hangzik: „A képviselőház, mely el van köteleve, hogy a reformok politikáját, valamint a köztársasági és a világi intézményeket erőlesen védelmezi, a kormány nyilatkozatát helyeslő tudomásul veszi és átter a napirendre.

A képviselőház e napirend első részét 439 szavazattal 56 ellenében, második részét, mely a kormánynyilatkozat helyeslését foglalja magában, 271 szavazattal 226 ellenében elfogadta.

Páris, május 22.

A szenátusban *Fallières* elnök konstataálta a kiállítás sikerét és köszönettel adozik azoknak az uralkodóknak és népeknek, amelyek Franciaország iránt érzett rokonszenvedésnek tanujelét adták. Azután az ülést berekesztették.

Páris, május 22.

Az *Eclair* szenzációs hírt közöl. E szerint a francia kormány bizonyítékokat gyűjt a rennesi katonai törvényszék ítéletének a revíziójához. A revízióknak egyik leghatalmasabb bizonyítékát már meg is szerezte a kormány *Toms* rendőrügynök révén. A bizonyíték szerint *Cernuschi* terhelő tanuallomása elejétől végeig hazugság volt. Az *Eclair* híréből lázas izgatottsággal tárgyalják mindenütt és arról is beszélnek, hogy a rennesi ítélet revíziója — ha az előzmények beigazolódnak — most már nem maradhat el.

A *Dreyfus-ügy* e váratlan fordulatáról a következő részleteket közlik:

A francia államrendőrség megbízásából *Toms* rendőrügynök gyűjtötte a rennesi ítéletre vonatkozó anyagot, amelyet az államrendőrség fölterjesztett a *Waldeck-Rousseau*-kormányhoz. *Toms* az ítélet ellen a legerősebb bizonyítékot egy *P.* nevű osztráktól szerezte. Az *Eclair* most fakszimilében közli *P.* nyilatkozatát, amelyben nyilvánosságra hozza, hogy *Toms* *Cernuschi* tanuallomásának a megdöntésére lázasan gyűjtötte az adatokat, még pedig azt akarja

Toms megdönthetően adatokkal bebizonyítani, hogy *Cernuschi* egy párt bérelte föl tanuallomásának a megtételére.

P. egyébként nem ismeretlen férfi Párisban. *Przyborowski* Szaniszló a neve, az osztrák-magyar államvasut nyugalalmazott hivatalnok. Ő maga egy újságíró előtt homályos szerepléséről a következőket mondta el:

— Engem és *Mosetiget* kémkedéssel vádoltak. Belgiumtól kérék a kiszolgáltatásomat, ahol az osztrák-magyar külügyminisztérium megbízásából le is tartóztattak. De csakhamar visszanyertem szabadságomat s azóta Párisban vagyok.

Przyborowski letartóztatása nincs semmi összefüggésben a *Dreyfus*-ügygel. A külügyminisztérium azért üldözte, mert *Mosetiget*gel, a vasutminisztérium főszámvizsgálójával a végből szövetkezett, hogy szolgálaton ki neki bizonyos titkos iratokat. *Mosetiget* át is adott néhány titkos iratot *Przyborowski*-nak, aki ezeket két idegen államnak eladta.

Przyborowski-nak az *Eclair*-ben megjelent nyilatkozata hamisítványnak látszik. Német a szövege, de tele van órásu statisztikákkal és ortográfiai hibákkal, amilyeneket egy német le sem írhat. A *Temps* igyekszik az ügybe bevilágítani és eláruul egy-mást *Toms* rendőrügynök szerepléséről. Állítólag *X. Matilda*, a párisi rendőrség és *Cuers*, a madridi rendőrség ügynöke szintén közre jártak *Cernuschi* vádlomásának megoafolása ügyében.

HIREK.

Budapest, május 22.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új előfize és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról csejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Ludwig* Gyula főrendiházi tag, a magy. államvasutak elnökgazgatója Párisba utazott, hogy részt vegyen a világiállítási juryknak holnap tartandó alakuló ülésén. — *Dr. Kelen István*, politikai asszisztens a *Budapesti Újságírók Egyesületének* orvosát, aki jelenleg karsbadi fürdőorvos, a kassa-oderbergi vasut kinevezte karlsbadi orvosi tanácsadóvá.

— Fejedelmi nász. *Regensburgból* jelentik, hogy *Thurn-Taxis* Károly Lajos herceg ma délelőtt esküdtött meg *Mária Terézia* braganzai hercegnővel. A polgári házasságkötés *Stobaeus* polgármester előtt ment végbe, az egyházi esketést pedig a regensburgi püspök végezte.

— *Stefánia grófné* — fenséges asszony lesz. *Brüsszélből* az a hír érkezik, hogy *Leopold* király kezd kibékülni azzal, a min változtatni már amugy sem lehet, hogy a leányából magyar grófné lett. S hogy királyi kegyeinek tanujelét adja, Párisban találkozni fog a leányával s valószínűleg meg fogja engedni neki, hogy a királyi fenség címet használja.

— *Gyertyánffy István* ünneplése. *Gyertyánffy* Istvánnak, a budai pedagógium volt igazgatójának a tiszteletére a napokban fényes ünnepélyt rendeznek és ez alkalommal leplezik le a *tanítóok atyjának* arcképét. *Stelka* Gyula festőművész most fejezte be a képet, mely az öreg urat karosszéken ülve, életnagyságban ábrázolja.

— Címadományozás. A király *Fusk* Gyula pénzügyi titkár és földadonyilvántartási biztosnak a pénzügyi tanácsosi címet és jellegzet díjmentesen adományozta.

— A király szőlője. Nagy kárt tett a tavaszi fagy — mint *Tarcalról* írják — ő felségének a tartóali határban lévő kitűnő szőlőjében. A zöld levelek feketén osvarodnak a venyigékre s az idei termésnek alig marad egyharmadrésze.

— Kitüntetés. A király *Senk* Antal pénzügyigazgatósági irodavezetőnek, sajtó kérésére lett nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálatá elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Visszalépett horvát képviselő. *Zágrábból* jelentik, hogy *dr. Mazurancics* Boguszláv ellenséki képviselő lemondott mandátumáról, mert azt híresztelték róla, hogy *Novi Vinodol* község kárára meggazdagodott s e miatt választói bizalmatlanságot szavaztak neki. *Mazurancics* a koalíciós pártnak volt tagja.

— Egyházi sena. A budavári Mátyás templomban e hó 24-én, áldozó esütőörkөн délelőtti 10 órakor az ünnepi nagymise alatt graduálisa *szabó* Xaver Ascendit *Deubó* adjak elő, offortoriumra pedig *Takács* Mihály, az Operaház tagja enekli *Stradella* híres imáját.

— Orvosi hír. *Parnói Sz. Molnár* János fürdőorvos, Zemplémegey tiszteletbeli főorvosa *Szilácsra* utazott s ott működését megkezdte.

— **Osztárak diákok nálunk.** Junius elsején ötven bécsi és gráci egyetemi hallgató érkezik a fővárosba, hogy az őket érdeklő nevezetességeket megtekintsék. A vendégeket a budapesti főiskolák hallgatói valamint a főváros kiküldöttjei fogadják. A diákokat dr. Penk bécsi és Riektel gráci egyetemi tanárok fogadják vezetői. Ellátásukról és kalauzálásukról a főváros fog gondoskodni dr. Havass Rezső indítványára, ki a földrajzi társaság nevében arra kérte a tanácsot, hogy az itt tartózkodás költségeihez járuljon hozzá 200 koronával s egyszerre mind 50 darab térkepet bocsásson a tanulók rendelkezésére. A diákok három napot fognak a fővárosban tölteni.

— **Megcsapott Monte-Carlo jövedelme.** Április 30-ikán lezárták a monte-carli játékbarlang üzleti esztendőjét. A mérleg a tavalyi eredményrel szemben kedvezőtlen, mindössze huszonegy millió frank nyereséggel záródott az év, míg tavaly huszonhét millió negyvenháromezer frank volt a nyereség. A visszacsés okát a délafrikai háborúnak tulajdonítják. Az idei dividendát egyébként tíz százalékban állapították meg.

— **Egy népszerű katonakapitány halála.** Dubez József, a Mária Terézia-czred nyugalmazott karmestere, a fővároszerte ismert népszerű karmester ma Szent-Endrén hosszas szenvedés után meghalt. Ő volt az első katonai karmester, aki a magyar zenészeket is kultivált. Magyar darabjai után valóságos tüntetészerű ovációban részesítették és ilyenkor Dubez fáradhatatlan volt a ráadásokban, sőt maga is kezébe vette a hegedűt és olyan tűzzel játszott, mint egy cigányprimás. Szárhöz hasonló arca maradt, mintha kőből lett volna és csak akkor látszott rajta némi emóció, mikor a banda valamelyik tagja hamisan játszott. Ilyenkor arca eltorzult a dültől és ugyanolyan cifrán elkezdett káromkodni, sőt még azt is megette, hogy a közönség személtára végrehuzott a vonóval a bűnösön. Azután tovább játszott, de személté nyitott villámok szórak a hamis játékos felé és minduntalan rászólt: — Na wart, du Elender!

A darab végén aztán félrehívta a delinkvent és ilyenkor sokszor törték meg osztatások az éj csöndjét. Dubez azután telepedett valamelyik asztaltársasághoz és egykevében így szólt:

— Wir ham'n duellirt!

Ideges szigorúsága dacára azonban katonái is bálványozták és könnyeket hullattak érte, mikor Dubez kezéből betegségé miatt kihullt a vonó. Magyar észlelete miatt egy ízben át akarták helyezni Ausztriába és ekkor báró Edeisheim-Gyulay hadtestparancsnok személyesen lépett közbe érdekében, azzal a megjegyzéssel, hogy Dubez elhelyezése rossz vert szülne Budapesten. Nyugdíjazása óta Szent-Endrén élt csöndes visszavonultságban az elite-bálok egykori kedve karmestere. Súlyos betegség gyötörte, melytől végre megváltotta a halál. Egyetlen testvére, Dubez Péter, az Opera volt hárfása néhány évvel ezelőtt halt meg.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Szántó Ármán budapesti kir. ügyészegri irókat a nyíregyházi járásbírószághoz végrehajtóvá nevezte ki. Egy rendkívül képzett, egyénileg is rokonszenves szegéd-hivatalnok megérdemelt előléptetése ez a kinevezés. Szántó eddigi szolgálata terén kivívta főnökeinek és kártársainak szeretetét és új állásába barátainak jókívánságai kísérik.

— **Nő-egyesület Bécsben.** Az osztrák közoktatási miniszter védőnöksége alatt — mint tudósítónk táviratozza — megalakult ma Bécsben az *Athenaeum* nevű egyesület, amelynek tagjai lettek a tudósvilág vezetői alakjai, magasrangú hivatalnokok s előkelő hölgyek. Az új egyesület feladatául tűzte ki, hogy asszonyok és leányok számára tudományos tanfolyamokat fog tartani s ugyancsak egyetem lesz a nőknek. Az egyesület tanfolyamára csak tanítónők és középiskolát végzett nők iratkozhatnak be. Az első kurzusra negyvenen jelentkeztek.

— **Becsapott vidékek.** Kalmár János és Vágó Ferenc jászparati földművesek egyik jászparati körömében össetaláltak egy *Bors* Sándor nevű kalandorral, aki elhitette velük, hogy Budapesten olesó tengerit vehetnek, amelyet azután busás nyereséggel adhatnak tovább. A két atyai lépre ment és feljöttek vele Budapeste. Az ismeretlen a Magyar-utcaba vezette őket és a Kapony-utcával szemben lévő ház előtt azt mondotta, hogy ott van a tengeri. Elkérte tőlük a pénzt, hogy majd 6 megveszi a számukra. A falusiak 350 koronát adtak át neki és az ismeretlen szélmás a penzzel — a ház a Múzeum-körútra átjárt lénen — megszökött. A becsapott emberek, amikor megunták a várakozást, utána néztek a tengerinek és ekkor kiderült, hogy szélmásnak estek áldozatul. Rögtön jelentést tettek a rendőrségnek, amely nyomozta a szédelőt. Az illető 32—36 éves közép-termetű, erős, arca pirosas barna, haja fekete, szemé fekete, bajusza és oldalzakála fekete.

— **Elalás elgázolás.** A városi villamos vasút egyik kocsija ma este hááira gázolt egy kis gyereket. A kőbányai felső pályaudvar közelében történt a dolog. Rák Mihály három esztendő fiúcska a vas-

úti töltésről hirtelen leszaladt a villamos sínekre és a villamos kocsija a szó szoros értelmében lefejezte. A vizsgálatot megindították.

— **Keletre nem jönnek.** Két esztendővel ezelőtt egy francia fiúcska a budapesti francia konzulhoz szaladt azzal a panaszszal, hogy a család, amelynek szolgálatában áll, üti, veri. Különösen az asszonyára volt nagy a panasz. A konzulatus eljárt a fiú dolgában. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított, ennek a során azonban az derült ki, hogy a gyerek rászolgált egy kis kemény bánásmódra, mivelhogy teljességgel nem szerzett valami nagy becsületet a magavi-seletével, francia pajtásainak — a magyar földön. A svájci és a francia lapok azonban fölfújták az esetet, azóta állandóan megragadják az alkalmat, hogy vissza-visszatérjenek rá s olyan rémhírtöréseket írnak arról, hogy hogyan bántak Magyarországon (és Ausztriában) a bonneokkal, nevelőnőkkel, hogy csak igen-igen ritka esetben vállalkozik egy-egy francia leány arra, hogy mihozzánk jöjjön. Ilyenformán általában a panasz, hogy nem tudunk francia nevelőnőt kapni. Odáig megy a francia és svájci hírlapok naiv vaksgága ebben a dologban, hogy olyan hirdetést, amiben Magyarországra keres valaki nevelőnőt, föl se vesznek az egyéb hirdetések közé. Nemrégiben egy budapesti helyszerezőtint három nevelőnőt szerződtetett Párisból. Már utiköltséget is küldött nekik s várta őket — a lányok azonban nem jöttek. A sürelet telegramokra egy levél érkezett helyettük, amiben egy nyomtatott papíros is volt. Valamennyiküknek egy francia újságban erre a néhány sorra esett a pillantása, kivágta s elküldte maguk hejétt:

Bécsi követünk legutóbb különösen fölhívta a francia kormány figyelmét több ausztrai-magyarországi elhelyező-nézet üzemére, amelyekkel kifosztják és tönkreteszik a fiatal leányokat, akik tőlük várják elhelyezésüket. Figyelmeztetjük a fiatal leányokat, akik állást keresnek, hogy ne higgyenek a csalfa ajánlatoknak. Fialat honfitársaink ott többnyire csak szomorú és rosszul fizetett állásokat találnak.

Erre a szives invitálásra persze hogy nem igen volt kedvük arra, hogy ide merészkedjenek a barátok közé. — Jó volna azonban, hogy az arra illetékesek s természetesen első sorban külgügyi képviselőtünk — gondoskodnának arról, hogy ne rontsák le ilyen határozott rosszakarattal a hitelünket odakünn. Nálunk is van jó gazda és rossz gazda, mindenikert külön-külön kezesességet vállalni nem lehet. Annyi azonban bizonyos, hogy ugy általában, mi se vagyunk rosszabb kenyéradók, mint más nemzetbeliek és a kenyerünk se rosszabb. — Nincs kizárva, hogy a vádnak az a része, amely némei elhelyezési irodákra vonatkozik, — alapos. De az olyan elhelyezési iroda se magyar specialitás, amely a szegény gyantulan lényt romlásba viszi. Ha van ilyen jeles intézetünk, ki kell kutatni és lehetetlenné tenni az aljas munkát. Ez mar aztán a rendőrség dolga.

— **Kiállítás gyorsvonatok.** Junius elsejétől szeptember végéig Bécs és Páris között Arlberg — Svájcban át naponta kiállítás gyorsvonatok közlekednek kényelmes I. és II. osztályú kocsikkal, étkező- és hálókoocsival. A gyorsvonat indul Bécsből délelőtt 11 óra 30 perckor a nyugati pályaudvarból s Párisba érkezik másnap délután 4 órakor. Az összes utazási idő tehát 28 óra 30 perc. Minden szerdán ez a vonat Budapestig s minden esütörtökön Budapestől közlekedik. Hogy tulzsunfolás ne legyen, Bécsből kezdődőleg, csakis Bischofshofenig s azon tul utazók vehetik igénybe ezt a vonatot. Az utazók érdekében történt az az intézkedés, hogy Bécsből a svájci átszálló-állomásig, Buchsig vagy azon tul utazók már két nappal az elutazás előtt letogalhatják megszámozott helyeiket a kiállítás gyorsvonatokon. Az elutazás napján ilyen helyi jegyek már kaphatók. Az utazás ára Bécs—Páris között egyszerű utra: I. oszt. 157.70 frank, II. oszt. 103.65 frank; oda-vissza jegyek ára 30 napi érvényességgel: I. oszt. 241.85 frank, II. oszt. 168.80 frank.

— **Drót-tolvajok.** Megirtuk, hogy hónapok óta garázdálkodik egy tolvajszevetség a fővárosban, amely ékeken idején a főváros kútelekét egyre-másra lopkodja a táviró és telefondrótokot. A napokban le is tartóztatott már a rendőrség két ilyen tolvajbandát s most ismét hat suhanc került horogra, akik kizárólag drótlapásból éltek. Az elfogott tolvajok a következők: Janzer Mihály napzamos, lopás miatt kétszer büntetve, Janzer József napzamos lopásért három ízben büntetve, Hajostek János napzamos, lopásért háromszor büntetve, Martincsek János napzamos, Hajostek Rezső napzamos, lopásért büntetve, Kulhari Istvan kocsis, lopásért büntetve, katonaszökevény. Az utolsót a katonai parancsnokságnak adták át, a többit pedig ma átviserték a vizsgálóbíróhoz. A tolvajok bátorsága annyira ment, hogy még a föld alatti villamos vasút huzalait is ellopokták. Hajostek Rezső pedig még katonaruháját sem vetette le, hanem egyenruhában vitte az orgazdákhoz a lopott drót-tekercseket. A rendőrség az orgazdáknek is nyomában van, s most fáradozik névsoruk megállapításán.

— **Adomány.** Epstein Ede ur a szünelői gyermektelep javára rendezett lánclövelezés további eredménye gyanánt 50 koronát küldött be hozzánk. Rendeltesíteli helyére juttattuk.

— **Házasság.** Ma délelőtt volt dr. Bródy Lajosnak, a *Neues Pester Journal* írószerkesztőjének esküvője Maybaum Teréz kisasszonnyal. A polgári esküvőnél, mely a VII. kerületi anyakönyvi hivatalban ment végbe, bíró Dóczy Lajos külügyminisztériumi osztályfőnök és Bródy Zsigmond főrendiházi tag szerepeltek mint tanúk. A polgári házasságkötést egyházi esketés követte a dohány-utcai izr. templomban. Dr. Weissburg rabbi lendületes beszéde, melyet a jegyzőpárhöz intézett, nagy hatással volt az előkelő közönségre, mely a templomot megtöltötte. Lazarus tanár főkanonr gyönyörű egyházi dalokat adott elő. A fényes népszép soraiban megjelent a közélet számos kitűnősége, az írói és hírlapírói kar csaknem teljes számmal, hogy az új párt üdvözöljek.

Krausz Ödön eljegyezte Steiner Gizella kisasszonyt Somogy-Nagybajomból.

Fogar Samu, magyar államvasuti mérnök junius 6-ikán vezetni oltárhoz Schön Olga kisasszonyt a kaposvári zsidó templomban.

— **Eltűnt vállalkozó.** Bécsből táviratozzák, hogy onnan néhány nap előtt eltűnt Cserny József építési vállalkozó és gyáros a nevével együtt. Minden jel arra mutat, hogy Csernyék a hitelezők elől szökötek meg. Kintt ugyanis, hogy Cserny Bécsben tetemes összeggel tartozik; ugyanis az építésen kívül az asztalos iparral is nagyban foglalkozott és csak az utóbbi időben adta magát az építési vállalkozásra. Az építési ipar pangása következtében azonban csakhamar rosszra fordult Cserny sorsa, házáit megterhelte, jövedelme egyre csökken és ingatlanain még vesztésegre sem tudott tuladni. Cserny egyeszei kísérleteket tett hitelezőinél, de mert ez nem sikerült, e hó 16-ára néhány házára árverést tüztek ki. Az árverésen befolyt összeg azonban nem fedezte a tartozásokat, minek következtében a hitelezők esdőt kértek Cserny ellen. Midőn Cserny belátta, hogy a pusztulás elől nincsen más menedék, nevével együtt Bécsből eltűnt.

— **Étetut irodatist.** Veisz Salamon irodatist ma délután három órakor a Szeressan-utca 7-ik szám alatt lévő lakásán rovo'verrel melbe lötte magát. A szerencsétlen embert eszméletlen állapotban vitték a Rókus-kórházba. Tettenek okát eddig még nem tudják, mert semmiféle irast nem hagyott maga.

— **Rablógyilkosság a pusztán.** Nagyváradról telegrafáltak, hogy a csendőrség a szili pusztán meggyilkolt Szabó Istvánné és leánya gyilkosát elfogta Balogh Béla sarkadi földműves személyében. A gyilkos tottót beismerie. Vallomasa szerint egy váltója volt lejáróban és a törlesztésre nem tudott pénzt szerezni. Azt hallotta, hogy Szabónak pénze van, miért is mint leánykérő bekopogtatott Szabónéhoz, ki szivesen fogadta, s vacsorára, majd éjjeli szállásra marasztalta. Balogh elfogadta a meghívást, és mikor a két nő elaludt, előbb az anyát, aztán a lányát egy vasdoronggal agyorította és öszszeszkarta. A ládában 38 koronát talált, azt magával vitte, otthon feleségével véres ruháit kimosatta s a takarékpézdutárban tíz koronát törlesztett. Azután a földékre ment kapálni, ahol a csendőrkők elfogták. Lakásán megtaláltak a gyilkos szerzőmókat és a véres ruhákat.

— **Kauciószédelőg.** A rendőrség megkeresésére ma két veszedelmes szédelőg ellen adott ki elfogatósi parancsot a bíróság. Mindkettőnek kauciószédelőg volt a mestersege. Érdekes, hogy ügyelmek egymástól teljesen függetlenül követték el, módjuk azonban egészen ugyanaz volt. Fojtek Jenő 35 éves úgnyök, aki legutóbb a Gyöngyvígy-utca 3. számú házában lakott és Jovanovits Milán revalyi születésű 24 éves állitlogás jogszorgó, lapszerkesztő és színész, akinek legutóbb a Német-utca 16. szám alatt volt lakása, a jómadarak. Mindketten külön-külön nem is ismerve egymást, működtek. A szédelőgnek ahhoz a fajtájához tartoztak, akik a szegény emberek jóhiszeműségével visszaélve, különböző óvadékkal öszszekötött állalokra szerződtették őket és az így öszszeharcsolt pénzt saját céljaira nasználták föl. Így Fojtek többek között kibérelte néhány napra a Miksa-utca 1. szám alatt lévő vendéglőt, a Kecskeméti-utca 8. szám alatt egy berlini vegyészeti gyár úgnyökségi irodatist nyitotta meg és uton-utfele, mint a Vasárnap című képes lap szerkesztője szerepelt. Mindez természetesen humberg volt, s csak arra szolgált, hogy az apróhirdetéseket utján oadásdított és az úgnyökök által szállított állal-keresők bizalmát megnyerje. Úgnyököknek Dolánszky Kálmán és Rohrer Károly szerepeltek és ők öszszejátszóttak Fojtekkal. A lefizett óvadékon azután megosztózkodtak. Az úgnyökök azonban még a közvetítési díjról sem feledkeztek meg. A megcsalt emberek hamarosan észrevették pénzüik vesztét. Rájöttek arra, hogy Fojteknak nem annyira irodalozókra, pinérekre és pénzbeszedőkre van szükségük, mint inkább az óvadéokra. Öszsenen 2840 koronát csalt így öszse. Ugyan ilyen módon part el Jovanovits Milán is felvelel. Ő a Népszínház-utca 23. szám alatt lévő koresmát mondta tulajdonosnak és fizetőpinérek szerződtetett, mint lapszerkesztő pedig irodalozókat és pénzbeszedőket foradott föl. Ő is néhány

ezek koronát harcolt így össze. Jellemző, hogy régebben már a Nagy János-utca 38. szám alatti lakásán, rájöttek egyszer szédőgeire és akkor a rászédett emberek meg akarták verni. *Jovanovits* azonban neozót vette a dolognak és megszökött. Azóta szakállát és bajuszát is leborotválta. A rendőrség nyomozásra ölel.

— **Összeomlott állvány.** Ma délelőtt a Mészáros-utca 17. szám alatt épülő háromemeletes ház harmadik emeleti állványa eddig ismeretlen módon összeomlott, s az arra felbontott téglatömeg lezuhant az állvány alatt dolgozó emberekre. A kövek, illetőleg gerendák eltörték *Szöveg* András kőműves bal lapockáját, meg az állását, akit azután a Szent János-kórházba vittek. *Keresztés* Gábor és *Wavriess* Adám napszámok erős bórhorzsolásokat szenvedtek. A rendőrség megindította a vizsgálatot a hibás kitételek megállapítására.

(x) **Línhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett lényképzési hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

Elopott főnyeremény.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, május 22.

Rendkívül érdekes ügy foglalkoztatja mostanában a pénzügyminisztériumot, a központi állampénztárt s egyidejűleg a kereskedelmi bankot. Egy ellopott főnyeremény ügye ez, amely — úgy lehet — dolgot fog még adni a rendőrségnek s a bíróságoknak is. Arról van szó, hogy egy aacheni uri ember ezelőtti pár esztendővel elzalogosított egy sorsjegyet. A takarékpénztárt, ahol a sorsjegy el volt zálogosítva, időközben kirabolták s a rablók elvitték a kérdéses sorsjegyet is, amelyre a múlt esztendőben százötvenezer forintos főnyeremény esett. A sorsjegy egy közhadsergebeli főhadnagy kezébe jutott, aki már gazdag embernek képzelte magát, amikor jelentkezett a nagy nyereményért a sorsjegy eredeti tulajdonosa is és most egyik fél sem kapja meg egyelőre a nagy összeg pénzét s az ellopott sorsjegy sok dolgot fog még adni a jogtudósoknak is.

A múlt év második felében történt, a magyar királyi nyeremény sorsjegyek húzása előtt, hogy a pénzügyminisztérium budai palotájában, a hitelszámvonósnél megjelent egy német uri ember, *Alback* Ágoston aacheni mérnök s *Folják* József számlanósnak elmondta, hogy 1896-ban, amikor itt járt, Pozsegyben megszorult pénz dolgában és a pozsegyi takarékpénztárnál elzalogosított egy nyeremény sorsjegyet. Nyolcvan forint kölcsönt kapott rá s a takarékpénztártól kapott egy letéti elismervényt a sorsjegyéről. Azóta ő ki akarta váltani a sorsjegyet, de a pozsegyi takarékpénztárt időközben kirabolták és a betörők magukkal vitték az ő sorsjegyet is. A takarékpénztár — az ő többszöri sürgetése dacára sem tiltatta le az ellopott sorsjegyet, arra kérte hát a számvonósnak, hogy ha a sorsjegyre nyeremény esnék s valaki jelentkezne a nyereményért, ne adják ki az összeget, mert a nyeremény a zálogjegy tanúsága szerint őt illeti meg. *Folják* számtanácsos jegyzőkönyvet vett föl az esetről, de a dolgot már csaknem el is feledték a minisztériumban, mert nem jelentkezett senki sem a sorsjeggyel.

Időközben ezután a sorsjegyet kihúzták, mégpedig a százötvenezer forintos főnyereménnyel. A számvonósnál nem is tudták, hogy az aacheni mérnök által keresett sorsjegyre esett a nagy nyeremény és csak akkor jöttek erre a gondolatra, amikor egy szép napon egy közhadsergebeli főhadnagy jelent meg a hivatalban, a kereskedelmi bank egyik tisztviselője társaságában és felmutatva az aacheni mérnök által elzalogosított sorsjegyet, fel akarta venni a nagy összeg pénzét.

A számtiszt — akinek számféjtés végett bemutatották a sorsjegyet — hamarosan jelentést tett a dologról főnökének, *Folják* számtanácsosnak, aki igazolásra hívta föl egy főhadnagyot, mint a Kereskedelmi Bank tisztviselőjét. A főhadnagy kijelentette, hogy ő a sorsjegyet a *triesti banktól* vette és fogalma sincs arról, hogy az a sorsjegy lopott jószág. Kijelentette azonban, hogy jogot formál a főnyereményhez, amely a sorsjegy előmutatóját illeti meg. A számtanácsos kijelentette, hogy ő az összeget nem utalványozhatja ki, mert az aacheni mérnök előmutatta a sorsjegyről szóló zálogcédulát s így a főnyeremény tulajdonjoga vitásá válik. Mivel azonban a sorsjegy se letiltva nem lett, sem pedig a zálogjegy tulajdonosa nem jelentkezett a főnyereményért, a szabály értelmében hat hónap múlva — tehát ez év május elején, ha ugyan addig a sorsjegy nem lesz letiltva — kiutalványoztatja a főnyereményt a sorsjegy előmutatójának.

A főhadnagy és a kereskedelmi bank alkalmazottja megnyugodtak ebben a kitélelésben és a mi-

nisztériumban is azt hitték már, hogy a főnyeremény a főhadnagyot illeti meg.

Most május elején, amikor a hat hónapi terminus lejárt, a főhadnagy ismét jelentkezett a pénzügyminisztériumban a főnyereményért. A hiszignél azonban kijelentették neki, hogy időközben megérkezett a tetszámvevőpözegek kir. törvényszéktől a letiltó rendelet a főnyereményre néve s így nem utalványozhatják azt ki ezuttal sem. Polják számtanácsos azonban újabb jegyzőkönyvet vett fel vele és egyidejűleg értesítette a központi állampénztárt, hogy ha bárki jelentkezne ott a kérdéses sorsjeggyel a főnyereményért, ne fizessék ki, mert a nagy összeg pénz tulajdonjoga nagyon is vitásá vált.

A számtanácsos az esetről felterjesztést tett a pénzügyminisztériumnak s a XII-dik ügyosztály főnökkel, *Benedikty* Béla ca. és kir. kamarás, osztálytanácsos és *Markovics* miniszteri tanácsos foglalkoznak most a vitás főnyeremény ügyével. Most is folyik még a vizsgálat a dologban, mert május eleje óta sem az aacheni mérnök, sem a főhadnagy, sem pedig a kereskedelmi bank nem jelentkezett a főnyereményért. A központi állampénztárnak pedig ki van adva a rendelet, hogy ha valaki jelentkezik a pénzért, azonnal értesítse róla a számvonósnak.

Az ügy — mint értesülünk — nagyon kellemelelül érinti a kereskedelmi bankot, amely a sorsjegy tulajdonosának, a főhadnagynak, nagyobb előleget adott a sorsjegyre, amely látszólag megüthette ugyan a főnyereményt, de ez a főnyeremény időközben nagyon is vitásá vált.

A minisztériumban azt hiszik, hogy a főhadnagy semmi esetre sem juthat hozzá a pénzhez: annál kevésbé, mert a letiltó rendelet már megérkezett a pozsegyi törvényszéktől.

A dolgot azonban mindenesetre átadják a büntető bíróságnak is, mert a pozsegyi takarékpénztár betörői még eddig ismeretlenek s ezen a nyomon talán kére lehet őket keríteni.

Az abbé vétke.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Páris, május 20.

A francia igazságszolgáltatás nem igen emlékezik olyan esetre, mint amilyen tegnap foglalkoztatja a párisi rendőrbíróságot: egy fiatal franciskánus barát törvényt állt azzal vádolja egy papját, hogy az a fogadalomszerű pater titoktartást megszegte. Sajátos egy pör ez, — sajátosságát teszik az indító okok, a szereplők állása, a benne megnyilatkozók lélektani szenzációk és azok a mozzanatok, amelyek egy fiatal pap belső világáról rántják le a leplet.

A dologban — természetesen — asszony játszsza a főszerepet.

A vádló: pater *Legarec* Elysée exfranciskánus, A vádlott: *Breton* abbé, *Maur* község plébánosa. A hősnő: *Leudet* Cecília.

(A meauxi idill.)

Néhány órányira Páris világárosi lármajától fekszik a csönés *Meaux*, egy kis városka, amelynek talán egyetlen nevezetessége az ősrégi franciskánuskloster. A régi gótikus templomban prédikált vasárnaponként pater *Elysée*, akinek esendes hallgatója volt az első padersorban a *Leudet*-család. Ennek a családnak két leánya van, — a nagyobb már évek óta apáca, — a kisebbik *Cecília* a szülői házában él.

A fogadalmi termetű pater *Elysée* sótélen izzó szemével és bársonyos bariton hangjával meghódította *Leudet* kisasszony szívét, a nélküli hogy sejtette volna. Az alig tizenöt éves leány csakhamar egészen a fiatal pap varázserője alá került, sohase maradt el a prédikációról és eltávolított leste az ifjú barát szavait. Idővel észrevette ezt a hódolatot a pater, aki szintén lángra gyult a leány iránt.

A kis városkában nem maradhatott titok az a viszony, amely különben mindvégig plátói volt. Hogy a pletykának véget vessen és a botrányt megszüntesse, a klostrom priorja a messzi *Milanóba* helyezte át a szerelmes pátert.

Még egyszer utóljára találkozott a szerelmesek. Megfogadták egymásnak, hogy levelezni fognak. Meg is tették ezt nagyon szorgalmasan és korrespondenciájuk telve lángoló szerelemmel és szenvedélyes hűségi esküdzésekkel.

(Breton abbé.)

Leudet kisasszony szerelme napról-napra növekedett és a vágyakozás, meg a lelkiismeret furdalása csaknem kétségbe ejtette. Lelkének ebben a szörnyű inségében a család egy régi jó barátjához fordult tanácsért, — *Breton* abbéhoz, a st.-mauri plébánoshoz.

A pap szelid szemrehányásokkal illette a leányt és figyelmeztette, hogy szerelme mennyire bűnös.

— Megigéri, hogy nem fog többé vele levelezni?

— Meg! — És az abbé kérésére a leány kiszolgáltatta az egész korrespondenciát.

(Két levél.)

Most *Breton* abbé egy levelet írt a *Milanóba* epékedő szerelmes barátjának.

— Hozza meg Istennek és szent fogadalmának az áldozatot: felelje el meauxi barátját! Nehéz egy áldozat, — tudom, — de meg kell lenni. Egy öreg paptársra írja ezeket a sorokat, aki szintén sokat küzde és szenvedett és aki most élete alkonyán azt mondja önnek, kedves testvér: egy boldogság van a világon, a kötelesség teljesítése, s többi hiúság! Nem írom meg a nevedet, ne tudja, hogy ki előtt kell pirulnia. Vegye úgy, mintha a lelkiismerete szólna önhez, kedves testvér, és nem valami idegen ember.

A levél, amely alá *X. abbé* volt írva, aki az esetleges választ *poste restante* kéri, mélyen lesújtotta pater *Elysée*. Eleinte gyanakodott meg röstelte is, hogy a szerelmi levelezéséről tudnak.

Milyen érdekes a *Breton* abbé levele, amely egy egészen ismeretlen gondolatvilágba, — a szenvedélyektől megtisztult öreg pap szívébe enged bepillantanunk. De még érdekesebb a szerelmes fiatal pap levele, amelyben meghatón vázolja rémületes lelki kinjait az ösmeretlen paptárs előtt.

— *Tisztelendő testvér!* Kimondhatatlan boldogtalan vagyok és elhagyottam ebben az idegen világban lombard rendtársaim között, akiknek nyelvén nem értek és akik nem értenek az én nyelvemen. És csakhogy hazámhoz közelebb legyek, folytattam levelezést *Leudet* kisasszonnyal. De bevallom őszintén, hogy szeretem, nagyon szeretem ezt a leányt. Tisztelendő atyám! Ugy szeretem őt, ahogy az emberi szív csak tudhat szeretni, teljes szívemből és teljes lelkemből, — és ezt nem is titkoltam el előtte leveleimben. De tisztelendő atyám, amikor én azokat a leveleket írtam, amelyekre visszaemlékeznék, most a szegyekezés mirája önti el arcomat, soha, egy pillanatig se fogta el a lelkemet valami szennyes gondolat. Hihetetlenül hangzik ez. De így van. Így van egészen, akárhogy is mutasson ellenem a látszat. Gyöngéden szóltam hozzá, bevallottam, hogy életem holdogságát csupán karjai között találhatnám meg, de akkor csak irtóztató követelésére hallgattam az én szegény szívemnek, amely az övé után epékedett. Igen, fölidéztem magam elé az ő képét, de lelke csak szerény ruházatban engedte őt látnom. Iránta való szerelmem tisztelettel telve. Óh Istenem, ha ön tudná, mennyire tiszteltem a drága gyermek testét! Könyleben áva írnom ezeket a sorokat, mert ön nem lehet nekem . . .

Végül megigéri, hogy abba hagyja a levelezést. Meg volt törve a fiatal pap, akinek lelki kinjait meghatón festi a levele.

(El a klostromból!)

Csakhogy pater *Elysée* nem tudta beváltani ígéretét: tovább is folytatta a szerelmes levelezést.

Breton abbé megtudta a dolgot és a milánói franciskánusklostrom szerelmitől beleg szerzetese fejére kéri lehetetlen csapást mért.

Leleplezte a milánói klostrom priorja előtt pater *Elysée* szerelmi regényét. A rendfőnök maga elé citálta a fiatal barátot és hevesen megkorholta.

A szerelmes pap belátta helyzete tarthatatlanságát és kilépett a franciskánusok rendjéből.

Párisba utazott, ahol a rendőrbíróság előtt bevádolta *Breton* abbét a fogadalomszerű pater titoktartás megszegése miatt.

(A tárgyalás.)

Ma délelőtt volt a tárgyalás.

Breton abbé a vádlottak padján ül. A szelid képű öreg ur derült kék szemével és nyájas hangjával tipusa a hivatásának élő, egyszerű derék papnak.

Elysée, az ex-szerzetes, noha rendjéből kilépett, szörruhában jelent meg, meztelen lábán szandállal. De a tonzura hiányzik fejről, amelyet sűrű fekete haj-rengelég borít el. Szakálla ez időszerűtalan a legszebb és leggondosabban ápolat IV. Henrik-szakáll *Párisban*. A legkülönösebb ellentét van feje és ruházata között.

Leudet Cecília, a regény hősnője is jelen van, mint tanu. Megjelenése nagy csalódást okoz. Se nem szép, se nem elegáns. Kicsi termetű, kis fekete szemmel, kis kézzel és kis lábbal, — egy fekete gnóm. Az ember csodálkozva kérdi, miképpen tudott ekkora szenvedélyt maga iránt kelteni. A tárgyalás folyamán *Elysée* nem veszi le róla a szemét . . .

Menard mester, Breton abbé védője hatalmas ékesszólással fejtegeti, hogy kliense csupán kötelességét teljesítette. Nem mint gyónó jött hozzá a leány, hanem mint fiatal barátáné, aki tanácsot kér. Közbenjárásának elejétől fogva egészen a végéig mint becsületes ember járt el.

— Páter Elysée, — kiált föl **Menard** mester, — bár szörcsüha takarta testét, szerelmes volt ebbe a leányba. Szerelme még ma se lobbant ki, sőt úgy hiszem, hatalmasan ég, — hiszen a mikor az imént a folyosón a kisasszonnyal összetalálkoztam, *tegeve* szólította meg!

Egész testében dühtől reszketve fölugrik most a hatalmas termető páter és irtoztató hangon oda-dörgi:

— Ez gyalázat! Gazember...

És rá akarja magát vetni az ügyvédre, de a teremőrök lefogják.

Boulloche államügyész más nézetet van, mint a védő. Véleménye szerint az eddigi joggyakorlat nemcsak a gyónási titok föltétlen megtartását követeli a paptól, hanem a közönséges papi hivatalos titokét is. **Breton** abbé az utóbbit megsértette és ellenfelének vádjá jogosult.

A törvényszék elhalasztotta az ítélethezátalt. Az ítéletet feszült kíváncsisággal várják, mert egy nagyon fontos egyházi kérdés kerül most a polgári bíróság elé döntés alá. Mert az egyház jog szerint **Breton** abbé eljárása nem esik kifogás alá.

Rémes éjszaka a Mälar-tavon.

— Szemtanuk elbeszélése. —

Budapest, május 22.

Akárhányszor megesezt Amerikában, hogy fegyveres banditák feltartóztatták a vonatot s kirabolták egytől-egyig az utasokat, de párállanul áll a gyilkosságok krónikájában, hogy egyetlen ember hatalmába keritsen egy nagy hajót, a parancsnoki hidra áll, teljes gözzel indítja meg a hajót a fekete éjszakába s azután legyilkolja, kirabolja az utasokat.

Fél órának műve volt a borzalmas vérengzés és ha szerencsére éppen akkor arra nem jön a *Köping*, ki tudja, maradt volna-e életben csak egy is a *Károly herceg* utasai közül. *Nordlund* hetvenkedve beszél, hogy az utolsó szál emberig ki akarta irtani a hajó személyzetét s utasait, aztán rettegésben tartotta volna a *Mälar-tó* minden hajóját.

A hajmeresztő gyilkosságról *Stockholmból* szemtanuk elbeszélése után a következő részleteket jelentik lapunknak:

(Találkozás a *Károly herceg*-hajóval.)

Stockholm, május 20.

Tizenkét óra lehetett, amikor a *Köping* hajón, amelynek *Wistrand* a kapitánya, *Stockholmból* *Blacken* felé menőben az öböl kanyarulatához értünk. Ez a legveszedelmesebb és legelhagyatottabb pontja a *Mälar-tónak*. Egyszerre csak a kapitány megpillantja a fekete éjszakában a *Károly herceg* hajót, amely *Åsöndöböl* indult el előtte való nap, este nyolc órakor *Stockholm* felé. A *Károly herceg* egy helyben állott, mintha gépe, kormányza törött volna s úgy tetszett, egy lélek sínes rajta. Közeledtünk feléje. Amikor a fedélzeten tartózkodtunk, elképedve néztük az elhagyatottnak hitt hajót. Magam odasiettem *Wistrand* kapitányhoz, aki hamarosan hozzáfogott a manővrirózshoz. A *Károly herceg* felé irányította a *Köpinget*, amely eleinte teljes gözzel, később, amint már csak köhajítánsyira voltunk tőle, lassan haladt előre.

Seittem, hogy nagy dolog történt. Elfogódva, izgatottan kérdeztem a kapitányunktól:

— Mi baj lehet ott? Nincs egy lélek sem azon a hajón?

— Mindjárt meglátjuk, felelt nyugodtan *Wistrand*. Majd hozzátette:

— Mintha látnék valakit a parancsnok hidján!

Kimeresztettem a szememet. Én nem láttam senkit ott. Nagy volt a sötétség.

Időközben a kajütökből többen felsiettek a fedélzetre, mert észrevették, hogy hajónk megállott s bajt sejtettek.

A kapitányunk nem csaldott. Kis vártatva így szólt hozzám:

— Csakugyan jól láttam. Valaki van a kormányruándán!

(Meneküljete!)

— Hahó! — kiáltott át *Wistrand* kapitány a *Károly herceg* hajóra — valami baj van? Hahó! Itt a segítség!

Most már én is megláttam a veszteglő hajón a parancsnok helyén azt az embert, akit a kapitányunk már jóval messzebből észrevett. Felegyenesedett, a hajóhid karfájához ugrott és hozzám kiáltott:

— Meneküljete! Halál vár rátok! Ne közeledjete!

Akik a hajó fedélzetén voltunk, megremegtünk. Csak *Wistrand* nem vesztette el lélekjelenlétét.

Nyugodtan adta ki a parancsot, hogy a *Köping* forduljon oldalra s teljes gözt adatott. Alig hogy lehajlott a szöcsökhöz, lövés dörögött el. A golyó a parancsnok hidjának a karfájába furódott.

Olyan közel voltunk már a másik hajóhoz, hogy mindenki tisztán látta, amint a *Károly herceg*ről egy ember lebecsátja az egyetlen mentőcsónakot; az nagyot loccsant s a rejtelmes alak egy szempillantás alatt lebecsátkozott a könnyű lélekvesztőbe. Nehány erős evezőcsapás s a kis sarka eltűnt szemünk elől.

Arra nem volt a mi kapitányunknak ideje, hogy ő is csónakot bocsásson le, mert az soká tartott volna; a *Köping* pedig nem merészkedhetett arra, hogy a szakadékos, sekély part mentén üldözöbe vegye a menekültöt. De nem is ez érdekelte *Wistrandot*, hanem a *Károly herceg* utasaira és személyzetére gondolt.

— Ki van a hajón? kiáltott kapitányunk.

Senkitem felelt amonnan. A mi hajónk orra olyan közel volt a *Károly herceg* hajóhoz, hogy a matrózok odavitték a padlót s átfektették.

Most megszólalt valaki. Egy női hang volt.

— Segítség! Gyilkosok!

Wistrand megnyugtatta a remegő nőt, aki a fedélzeten levő zsákok közül bujt elő.

(A pincérnő elbeszélése.)

A kiállott rettegéstől alig tudott beszélni. Elmondotta, amint összeszedte magát, hogy a kapitányt és a hajó sok utasát meggyilkolták. Ő éppen kávézt gált fel a közös teremben, — ő a pincérnő — amikor a kormányosra a gyilkosok egyike rálőtt. Elhajította kezéből a tálcát és a fedélzetre menekült. Éppen akkor rogyott össze holtan az egyik utas, aki a kormányosnak akart segítségére sietni. Hogy hányan voltak a gyilkosok, nem tudja, annyira megijedt. A fedélzeten elbujt a zsákok alatt. Hallotta, hogy a kapitány segítségért kiáltozott, börgött, majd elhaltatott. Hogy mi történt aztán, arra nem emlékezett a pincérleány. Majdnem ájult volt.

(A *Károly herceg* hajón.)

Wistrand kapitány maga a helyén maradt, de megparancsolta, hogy helyettese őt emberrel menjen át a *Károly herceg* hajóra. Én is velük tartottam s velünk jött még néhány férfi.

Borzasztó látvány tárult szemünk elé. A fedélzeten két lámpás gyéren világított. Ott feküdt a parancsnoki hid alatt a kapitány holtan, nagy vértócsában. A kormányrund csupa vér volt. Az ajtó, amely a közös étkező terebe szolt, be volt zárva, az is be volt vérezve.

Néhányan felemeltük *Rönngsen* kapitányt — így hívták a *Károly herceg* parancsnokát. Akkor látnak, hogy nem golyó oltotta ki életét: a háttáblól egy nagy törnek a markolata meredt elő.

A fedélközben egy asszony holttestét találtuk. Mellette haldoklott egy férfi. Segítségért kiáltottunk át a magunk hajójára. Atjöttek néhányan s a *Köpingre* vitték a halállal vívdót.

A kis szalonban a földön hanyatt feküdt egy férfi: ez is halott volt. A pincérleány megismerte: *Holmer* mészáros, aki a kormányosnak segítségére sietett.

Egy *Åsogai* lökerekedőt a fején találta a gyilkos golyója. Ott találtuk a fedélzetről levelező lépcső alján holtan. Az egyik fülkében egy hörgő férfit találtunk, fejére tapasztotta a kezét, a golyó halálos sebet ejtett rajta. Egy divány alatt nyöszörgött egy kis fiú. A mellén törzsűrés érte.

(A halottak és sebesültek.)

A pincérleány és a súlyosan sebesült kormányos segítségével megállapítottuk az áldozatok személyazonosságát.

Négyen haltak meg: *Rönngsen* kapitány, *Holmer* mészáros, *Carlsson*né, a negyediket senkitem ismerte. A *Károly herceg* utasai beszéltek, hogy a kis fiú akkor szurta le a gyilkos, amikor egy pénztárcát a divány alatt el akart rejteni.

Két revolverrel s egy nagy törrel volt felfegyverkezve a gyilkos. Csak *Holmer* mészáros mert el-

lenállani. A hatalmas termető ember, már mikor egy golyó érte a balszemén, dulakodni kezdett a gyilkossal; ekkor egész közéről a halántékába lőtt a merénylő.

Rönngsen kapitány holttestén látszik, hogy hátról érte a szurás, amely nyomban megölte. Rejtetesen el van éktelenítve *Carlsson*né. Az életes asszony mellett hasította fel a gyilkos. A ruhája csupa vér volt.

Súlyosan sebesültek meg: *Falk* kereskedő, akit két golyó talált a nyakán; *Carlsson* Gusztáv szabó, a meggyilkolt öreg asszony fivére; ert is a nyakán sebesítette meg a gyilkos golyója; továbbá *Carlsson*né fia, akit a divány alól vonszoltunk elő. *Lindqvist* Ottó cukrásznak a homlokán van egy halálos sebe. Két nőt, akiket szurás ért, nem lehetett kihallgatni.

(A kormányos elbeszélése.)

Julin, a *Károly herceg* kormányosa, így beszélt el a történeteket:

Szerdán este nyolc órakor indult el hajónk *Åsöndöböl*. Már jóval előbb jart nálam egy ember és kérdezte, hogy mikor indulunk. Pontosan tudakolta a percekét is. Ugy harmincöt évesnek néztem, magas termető, sovány, barna arcu, fekete bajszu ember volt. Hosszu esőköpenyt és puha kalapot viselt.

Valamivel nyolc óra előtt ő is a fedélzeten volt. Tovább nem vettem rá ügyet. Csak annyit hallottam, amikor a kapitánytól és néhány utastól azt kérdezte, hogy istenfélő-e.

Tizenkettőfél óra lehetett. Lementem a kis szalonba, hogy egy csésze kávéért kérék. Ott találtam egy aszonyt és *Holmer* mészáros, akik még a vacsorájuknál ültek és a pincérleányt. Alighogy leültem, két lövés dörögött el a fedélzeten. Én és *Holmer* felugrottunk. Mind a ketten a lépcsőhöz futottunk. A mészáros ment elől. Csak feléig ért fel, szembe jött vele a gyilkos. Revolverének csöve még füstölgett.

— Hol a kormányos? kiáltotta.

Holmer meg akarta ragadni a karját. Abban a pillanatban golyó találta a szemén. Hátra hanyatlott. Nyomban azután a gyilkos másodszor is lőtt. Ez a golyó a jobb vállamba furódott. Időközben *Holmer* összeszedte magát és a gyilkosra rohant. Az oltott, lőtt és a mészáros holtan bukott a földre.

— Hol a kormányos? kiáltotta megint a gyilkos. Az öreg asszony, *Carlsson*né, reszketve felelt neki:

— Itt nincs!

A merénylő rárohant és végighasította a mellét. Én mögöttük a lépcsőhöz rohantam és három-négyet lépve, felszaladtam a fedélzetre. A gyilkos utánam. Sikerült a kormányházköbe menekülnöm és az ajtót elreteszelnem. Üldözöm betörte az ablakot és revolverét benyújtotta. A golyó nem talált. Erre a másik ajtón a fedélközre jutottam. Egy golyó füttyöt a fülem mellett. Futottam a kis szalonba. A gyilkos a nyomomban. Már majd ntólért, amikor magamra zárhattam az ajtót. Így menekültem a haláltól.

Még akkor nem tudtam, hogy mi történt a kapitányval.

(Előre! Teljes gözzel!)

A gépez, aki szintén megmenekült, a következőképpen mondja el, mint halt meg *Rönngsen* kapitány.

— A gép mellett voltam. Egyszerre csak hallom, hogy a parancsnoki hidon valaki lezuhant. Rosszra sejtettem. Még fel sem ocsudtam, amikor egymásután három lövés dörögött el. Aztán vad lőtást-futást hallottam. Most már nem állhattam ellen, kinéztem a gépházból. Minden elcsöndesedett. Nem is vettem észre, hogy a kapitány holtan, agyonszurva fekszik a parancsnoki hidon. A gépkazalótlástól nem hallhattam a tompa durranásokat a szalonból.

Nem volt nyugtom. Tudni akartam, hogy honnan hallatszottak a lövések. Jóval lassítottam tehát a gép járását s éppen fel akartam menni, amint egy erős hang megszólalt a kürtöböl:

— Előre! Teljes gözzel!

Időközben tetszett a hang.

— Ön az kapitány? kiáltottam fel.

— Előre! teljes gözzel! hallatszott le ugyanaz a parancs.

Gyanakodtam. Nem is engedelmeskedtem. Pár pillanat mulva lejött a lépcsőn és megállott az ajtóban egy magas ember. Felugrottam guggoló helyzetemből, de nem mertem moccanni, mert revolvert szeggett a homlokomnak, éreztem a hideg csövet. Megborzadtam.

— Husz embert agyonlöttem a fedélzeten. Teljes gözzel előre, vagy te is meghalsz!

Mit tettem volna. Indítottam teljes gözzel. A gazember felszaladt a kormányhoz, megragadta a kerekeit és kormányozott. Aztán újból lövéseket hallottam. Sejtettem, hogy közel járunk a parthoz s féltem, hogy zátonyra jutunk, tehát

megállítottam a gépet. Jöjjön, aminek jönnie kell. Abban a pillanatban hallatszott felülről a vezényszó:

— *Állj!*

Nyomban utána:

— *Mindenki a gép mellől a fedélzetre!*

— *Jöjök!* — kiáltottam én, azzal kiszaladtam és bezárkóztam egy kajútba.

A fűtő már jóval előbb bebújt egy félig olajjal telt szekrénybe a gép alatt.

A kajútból csak akkor merem előjönni, amikor bizonyos voltam benne, hogy segítség érkezett.

(A menekültek.)

A gyilkos jól tervezett. Megleste, amikor az utasok lehetőleg kis csoportokban visszavonulnak egyes kajútokba, szalonokba és étkezőszobákba, hogy így könnyebben végezhesen velük. Három matróz, akiknek letelt a szolgálatuk, a szobájukban aludtak. Ezekre rázarta az ajtót. Mikor rájuk nyitottak, elborzadva hallgatták, hogy mi történt, míg aludtak. Egy kereskedő és két nő egy kis szalonban beszélgettek, őket is bezárta a gyilkos, hogy elküldjön a többiektől. A dohányzó szobában négyen kártyáztak. A merénylő rájuk fordította a kulcsot és beküldött nekik, hogy ne mozduljanak, ha kedves az életük. Az egyik az ablakhoz ugrott. Nyomban leterítette egy golyó.

A fedélközben aludt egy asszony és egy férfi. A gyilkos hamar végzett velük. Az asszony meghalt, a férfit súlyosan megsebesülve vitték a *Köping* hajóra.

Ezt az utast *Köping* városában tették partra. Utközben a kórházba menet meghalt. Állítólag *Akerlindnek* hívják és boltszilga.

A súlyosan sebesültek közül néhányan aligha fognak felépülni.

(Hajszja a gyilkos után.)

Stockholm, május 22.

A gyilkosról és letartóztatásáról még a következő részleteket jelenthetem:

Miután a gyilkos a mentőcsónakkal eltűnt, *Tidö* felé vezetett, amely *Westerastól* néhány mérföldnyire nyugat felé van. Itt partra szállott és a csónakot is a partra vonszolta. Csütörtökön reggel találták meg a lélekvesztőt: benne egy órát elszakított láncsal, amelyet a rablógyilkos elvesztett.

Hajnali két órakor betért a gyilkos egy viskóba a kérdézőkő őt, hogy merre viz az országot. Eljutott *Strömsholm*-ba. A parasztember, aki az utat megmagyarázta, csakhamar értesült a gyilkosságról, mert alig van olyan elhagyatott szegény vidék Svéd- és Norvégországban, ahol ne volna telefon. Figyelmeztette is telefon útján a földesurat, hogy egy gyanús ember járt nála. A földbírtokos nyomban jelentést tett a falu rendőrbiztosának, aki a gyilkos keresésére indult. Ez azonban már akkor a strömsholmi vasútállomásra jegyet váltott s elutazott *Eskilstunába*. Strömsholmiban összehasonlították a gyanús idegennek személyleírását azzal, amelyet róla a köpíngi rendőrség adott s bizonyossággal megállapították, hogy ő a rablógyilkos.

A rendőrség hamarosan megtudta azt is, hogy a gyilkos *Asbogaban* is megfordult s egy fegyverkövénél két revolvért megolajoztatott és ki is próbálta azokat.

Csütörtökön délelőtt érkezett a gyilkos *Eskilstunába*. Egy ruhakereskedésben *turista öltözetet* vásárolt, aztán kocsit fogadott és az országutra hajtott. *Skogstornál* tovább nem akarta vinni a kocsis. Kifizette tehát s gyalog ment tovább.

Négy rendőr üldözte kocsin a gyilkost, és utolérték a skogstorni állomáson. Megfegyverték s észrevették, hogy a jobb kezét folyvást a zsebében tartja, nyilván revolver volt nála. A gyilkos a kútnál állott. Egyszerre rárohantak a rendőrök. A rablógyilkos revolvért rántott elő, de ártalmatlanná tették, lefogták, megkötötték és megmótoztak. Hétszáz koronát, arany órát, két távszövet, néhány sorsjegyet, két töltött revolvért és ötvenhét patronát találtak nála. A rendőrségre vitték, ahol békóba verték.

(A vallatás.)

Hiába faggatták az eskilstunai rendőrségen, nem akarta megmondani a nevét.

— *Azért rendőrség a rendőrség, hogy kikutassa!* felelt hetvenkedve a gyilkos.

Erre aztan átnéztek a nála talált pénztárcát, amelyet *Rönnsen* kapitánytól rabolt el, s abból kivették a meggyilkolt kapitány irasait. Most már nem tagadtott tovább.

Elmondta, hogy *Nordlund János* Fülöpnek hívják, huszonöt éves, *Säterben* született, szülei *Gäflében* laknak. Bevallotta, hogy tizenhét éves korábanlopás miatt fogságban volt, öt év előtt megint börtönbe került, felgyújtotta a lángholmi fegyházat s ezért

megint két évre itélték. Mikor kiszabadult, a fogház-igazgatóság figyelmeztette rá a rendőrségeket, mert Nordlundot nagyon veszedelmes gonoszlevőnek tartották a börtönben.

A legnagyobb cinizmussal beszélte el a gyilkos, mint szurka le Rönnsen kapitányt, hogy gyönyörködött abban, amikor a hajó utasai életükért könyörögtek neki.

— *Nem kezelemztem volna egynek sem. Gyűlölködök mindenkit, gyűlölöm az egész emberiséget!* — kiáltott fel Nordlund.

— *Ne gondolják, hogy örült vagyok!* — folytatta a gyilkos.

Aztán elmondotta apróra, hogy *Asbogaban* minden hajót szemügyre vett; eleinte egy másikat akart kirabolni, de észrevetllenül behatolt egy kormányosnak a kajútjába, onnan huszonnégy koronát lopott el, ezen jegyet váltott a *Károly hercegre*, amelyen jómódú utasokat vett észre. Azt sem tagadta, hogy ha sikerült volna a megrabolt hajóval elmenekülnie, akkor lemészárolt volna rajta minden embert.

— *Még egyszer mondom, nem vagyok örült, mint ahogy az újságok írják!* — kiáltott fel toporzékolva Nordlund és kezén-lábán megösörrentek a nézők láncok.

— Ha elmenekültem volna, akkor a *Göla-ostornán* is kiirtottam volna egy kiszemelt hajó utasait, — így végezte be vallomását a gyilkos — s a rablolt pénzen *Gothenburg* és *Kopenhágán* keresztül külföldre utaztam volna s ott mint turista életem volna. Azért vásároltam *Eskilstunában* egy szürke turista-öltözetet, két kalapot, egy sportspakát s hosszú szíjfonaltesővet. Ha észrevettem volna az állomáson a négy rendőrt, esküszöm, egy sem menekült volna ép bőrrel.

A gyilkost az eskilstunai börtönben éjjel-nappal fegyveres rendőrök őrzik.

Stockholm, május 22.

Egész Svédországban gyűjtéseket indítottak meg a meggyilkolt családjinak felsegítésére. Már eddig is igen nagy összeg van együtt.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Népszínház. A *Népszínház*ban ma első harmadszor lépett fel mint vendég, *Fedák Sári*, a *poszonyi* színház tagja, a *Kaddisasszony* címszerepében. A tüzes temperamentuma művésznő fellépésére a ház egészen megtelt s a rendkívül talenterős vendégnek tapsokba és ismétlésekben bő része volt. Az ismeretes *Yes, Yes, Yes* kuplét óriás tapsok közepette többször is meg kellett ismételnie. *Fedák* kissasszony utolsó vendégjátéka a *Piblis asszonyban* lesz.

Városligeti Színház. Ma este mutatkozott be a Városligeti Színház operete-személyzete; a bemutatkozás nagyon szerencsés volt. A *Nebántsvirág*ot adták és a publikum a tapsal és a kihívással alig tudott betelni. *Feledi Boriska* játszott a címszerepet; a színház primadonnája kedvesen énekel és temperamentummal mozog a színpadon, két szép bokréta is kapott. A derűtségben *Feld Mátyás*nak volt a legnagyobb része, kitűnő színigazgató volt, a közönség még a rögönzéseit is kacagással honorálta; a jó rendezés különben szintén az ő érdeme. *Almásy Iza*, *Nyárai*, *Lubinszky* és *Szentes* szintén tetszetek.

Kopácsy Juliska vendég szereplése. Holnap, szerdán lép föl először a Népszínházban *Karczagné Kopácsy Juliska* asszony, mint vendég a *Szép Heléna* címszerepében. A művésznő, ki ma már részt vett a próbákban, tegnap érkezett meg Brünnből, ahol szintén a *Szép Heléna*ban vendég szerepelt. Ezt a világraszóló szerepet *Kopácsy Juliska* Né elországban, Oroszországban és Amerikában 400-szor játszotta már el és alakítását mindenütt a hírneves *Geistingé* mellé állították. A Népszínházban szintén sok tapost és elismerést aratott vele. A *Szép Heléna* előadásának értékét és érdekességét nem csokoly mértékben fogja emelni az, hogy a vendégművésznő mellett *Páris* szerepét *Hegyi Aranka*, a Népszínház illusztris művésznője fogja játszani, *Orestes* szerepét *Bojár Teruska*, s *Irisz* szerepét pedig az eddigi *Heléna*-előadások szereplői játszzák.

Ujházi Budán. *Ujházi Ede*, a *Nemzeti Színház* kitűnő művésze, aki a múlt évadban is több estét át vendég szerepelt a *Budai Színház*ban, az idei nyáron is vendége lesz ennek a nyári színháznak. A művész néhány régi népszínmű-szerepében fog fellépni s mint halljuk, a *Csikós* címszerepében fogja vendégjátékait megkezdni.

Eihuny dalszerző. *Potsdamban* tegnap elhunyt *Grabben-Hofmann* Gusztáv hírneves német dalszerző nyolcvan éves korában. Az elhunyt volt szerzője az *800 000 örök* című dalműnek, amely egyik legnépszerűbb dala a német népeknek.

Primadonnák a kórtáskert. A színházi év végével a Népszínház igazgatósága — mint már megírtuk — elhatározta, hogy megújultalmazza a színház karszemélyzetét, amely az elmúlt szezonban igen sokat dolgozott és bár névtelenül is, részese volt a sikereknek. Minden operetben és népszínműben tudvaleg a munka javarésze a karszemélyzet vállain nyugszik és mert a babér fóképpen mégis a szólóistáknak jutott, nagy örömet okozott az igazgatóságnak azon intézkedése, hogy az utolsó délutáni előadásnak a dícsősége is, a jövedelme is a karszemélyzeté legyen. A színház primadonnái és ma minden minden elsőrangú tagja ugyanis e hó 27-én, vasárnap délután a kórus szolgálatába szegődik s a *Lumpaciás* és a *három jómadár* című népszerű bohózat keretében részint szerepek előjátszásával, részint pedig a második felvonásba illesztett hangverseny keretében működik közre azok javára, akik az elmúlt szezonban mindenkor őket szolgálták. A darab főszerepeit erre az alkalomra *Bárdi Gabi*, *Gazsi Mariska*, *Vidorné*, *Vidor Pál*, *Németh József*, *Szabó An'ul*, *Horváth Vince*, *Solymosi Elek*, *Tollagi Adolf*, *Raskó Géza*, *Kiss Mihály*, *Uyvári Károly* vállalták el. A második felvonásban előforduló hangverseny műsora pedig a következő:

1. *Suhane*: „Ha majd bajusom nő.” *Bojár Teruska*.
2. A gumikerekéről: *Fedák Sári*, *Szirmai Imre*. 3. *Kis alamszi*: *Nincs párom...* *amon Margit*. A *cinder*.
Monológ *Sairna* Imre. 5. *Kettős az Édes* című népszínműből. *Bihai Luiza* és *Bihai Sárika*. 6. *Cigánybáró*: *Szaffi belépjő...* *Hegyi Aranka*. 7. *Kaddisasszony*: *Yes, yes, yes*, *Kury Kára*. 8. *Kuplák*. *Kovács Mihály*.

A főtűzűbb érdekes előadás egész jövedelmét a karszemélyzet tagjai között osztják szét és a közönség tekintettel a jótékony célra is bizonyára zsufolálásig meg fogja látogatni a színházat. Jegyeket holnap szerdán reggeltől kezdve lehet váltani a rendes vasárnap délutáni órákon a színház előveteli (Népszínház-utcai) pénztáránál.

Német oszász koszorúja. A német oszász, akinek figyelme mindenre kiterjed, a *vesebodeni* Oberon-előadás alkalmából díszes koszorút tettelet a dalmű szerzőjének, *Webernek* a sírjára.

Uj-Szulamit. A Városligeti Színházban csütörtökön, e hó 24-én tartják meg *Feld Mátyás* Szulamit-paródiájak, az *Szulamit*, vagy *Abszolút Juhász*, *Jeruzsálem* fiának a premiérjét. *Feld Mátyás* az öbötessé és boldogos vidamság dolgában ezutal sokat produkált. Új darabjában a gyorsan népszerűvé vált Szulamit dalmű főalakjai és a Szulamit szerzője játszanak. A zenét *Barna Izabé*, a Népszínház karmestere szerezte, a zene is parodisztikus. A csütörtöki premierre már számos előgyűzés történt.

Ilonka-keringő. *Rácz Lacinak*, a főváros egyik legkedveltebb cigányprimásának, legújabb zeneműve *Ilonka-keringő* cím alatt zongorára leteve, ma került ki sajtó alól s I koronáért kapható a szerzőnél: IX. ker. Mátyás-utca 11. sz. ajtó 2.

Házi hangverseny a Telefon Hírműködésben. A *Telefon Hírműködés* ma este fél 9 órakor házi hangverseny rendezést szándékozott előkészíteni. A hangverseny közreműködőinek: *Lichtenstein Dóra* urnő, koncerténekesnő, aki Goldmark minapi 70-ik születésnapjára fordulója alkalmából Goldmark-dalokat fog énekelni, *István Ilonka*, a Fővárosi nyári színház művésznője és *Ményad* urnő, továbbá *Déri Jenő*, *Juhász Ferenc*, *Siroz Arpád* és *Zilahy Gyula* urak. A hangverseny után 10 óráig a rendezés est előadását következik, majd 11-ig felváltva katonai- és cigányzene lesz hallható a Hírműködés kagylóján keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **A törvényhozás hódolata a király előtt.** Az ezredévi ünnepségek egyik legkimagaslóbb mozzanata volt a törvényhozás két házának hódolata a király előtt. Az ország zászlóai, lópapjai, főrendei és képviselői teljes díszben jelentek meg a budai királyi palota trónteremében a király előtt s bemutaták az ország hódolatát. Ezt a történelmi jelenetet *Benczur Gyula*, a festő mesteriskola igazgatója, hatalmas festményen örökíti meg a nemzet számára. *Benczur* a korábbi megbízásából festi a képet, amelyhez nagy előtanulmányokat tett és egyenként lefestette mindazokat, akik a történelmi aktusnál részt vettek. A mester külföldi utaról hazatérve, most fogott hozzá új műtermében a nagyarányú kép megfestéséhez és óriási vásznrára már felrajzolta a szereplő politikusokat, akiknek alakjait mind élethűen fogja megörökíteni.

□ **Munkácsy Mihály szobra.** *Munkácsy Mihály* emlékszobra iránt a művészi körökön kívül is általános az érdeklődés és a társadalom minden rétegében megindultak a gyűlések. Az első adakozók közt volt *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki a kegyetes célra száz koronát adományozott.
□ **Művészetek Nagybányán.** *Nagybányáról* írja tudósítónk: A kies fekvésű, erdők-hegyek koszorúja bányavárosban egyre mozgalmassabb lesz a művészetek. A nagybányai festőiskola nagyszámú növendékkel jobbra már megérkeztek s az iskola kitűnő hírnevére vall, hogy alig van oly európai ország, mely az iskolában képviselve nem volna. Sőt még Amerikából és Ausztráliából is vannak Nagybanján

művésznövendékek. A mesterek közül Nagybányára már megérkeztek: Hollósy Simon, Thorma János, Grünvald Béla, Réthy István, Ferenczy Károly. Legközelebb több kiváló szobrász is jön Nagybányára, kik azzal a szándékkal keresik fel a pártalan szépségű bányavárost, hogy ha lehetséges lesz ott műtermeket létesíteniök, állandóan letelepedjenek. De nemcsak a művészgárda élénkíti a várost, hanem a művészet más irányban is mozgalmas. Nemrégiben P. Lukács Juliska vendégszerpelt pártatlanul zajos sikerrel Nagybányán, honnan a művésznő a legszebb emlékekkel távozott. Majd a ref. egyház nagy hangversenye zajlott le, mely fényes tanúságot tett arról, hogy Nagybányán a zeneművészet terén is kiváló tehetségek vannak, a Schönherer család, Révész Jánosé, Vajna Miklóé és Pethe Endre. Tegnap ismét nagyszerű hangverseny volt, mely nagy előkelő közönség jelenlétében folyt le. Riszdorfer Anna zongoraművésznő kereste föl Nagybányát a virtuozitásával és bámulatos technikájával, melyet a klasszikus mestereket interpretálta, elragadta a díszes közönséget. A hangversenyen még közreműködtek: Révész János, ki Káldynak kuruc notáját énekelte és Égely Mihály volt újságíró kollégánk, jelenleg Nagybánya szabad királyi város főjegyzője, ki az újság írói életből tartott nagy tetszéssel fogadott felolvasást. Itt említjük meg, hogy Nagybánya országos ünnepre készül. A nyár folyamán fogják ugyanis leleplezni a város szülőltjének, a nagy színművésznőnek: *Lendvai Mártonnak* szobrát. A nagyzezebasú ünnepre meghívja a város a fővárosi előkelő művészeket, hírlapírókat is. Az ünnepély rendezésének élén Pap Zsigmond — Petőfiének személyes barátja — Gellért Endre polgármester és Égely Mihály főjegyző állanak.

□ **Árverés Rosá Bonheur-nél.** A nemrég elhunyt világhírű festőnő hagyatékát nemcsakára árverezik el Parisban. Hogy mennyi értékű dolgok árvereznek el, arról tanúságot tesz a katalógus, amely két vastag in-folio kötet.

EGYESÜLETEK.

(A Vörös-Ereszt közgyűlése.) Ma délelőtt volt a váci-utcai új városház díszterében a Vörös-Ereszt Egyesület közgyűlése, amelyen ez alkalommal is megjelentek a magyar lársadalom legkiválóbb képviselői. *Mária Valéria* főhercegnő, az egyesület védnöke helyett *Klotild* főhercegnő jelenik meg *Lajos Viktor*, *József* és *József Ágost* főhercegekkel.

Ott volt továbbá *Szél* Kálmán miniszterelnök, báró *Festvay* Géza honvédelmi miniszter, *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, *Plósz* Sándor igazságügyi miniszter, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter, gróf *Széchenyi* Gyula, a királyi személye körüli miniszter, *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter, *Cseh* Ervin borvit miniszter, *Fercsel* Dezső, a képviselőház elnöke, herceg *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok, gróf *Zichy* Nándor, *Mattolovics* Sándor, *Falmány* Teofil, gróf *Nádk* Kálmán, gróf *Aponyi* Lajos udvarnagy, *Szapáry* Gyula, *Márkus* József főpolgármester, *Rudnay* Béla főkapitány, *Halmos* János és *Rózsavölgyi* Gyula polgármesterek, *Szabó* János gyulafehérvári püspök. A belügyminisztérium részéről *Beszterdy* Viktor min. tanácsos, a honvédelmi minisztérium részéről *Selvény* Béla honvédezerede, a hadügyminisztérium képviselője *Rohonczy György* altábornagy, *Bessenyei* Ferenc tábornok, dr. *Jarich* János vezértörzsorvos és dr. *Svalka* Kálmán törzsorvos. A központi választmány részéről gróf *Csekonics* Endre elnök, dr. *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin és gróf *Hüen-Hédervary* Károlyné alelnökök, dr. *babarczy Schwanter* Ottó főgondnok, *Latinovics* János és *Csavosy* Béla igazgatók, *Babics* József és dr. *Dégen* Gusztáv jegyzők, *Hegedüs* Sándorné, *Herich* Károlyné, *Rudnay* Józsefné, *Schneider* Aladárné, *Stephani* Lajzsné, *Rup* Zsigmondné, gróf *Szapáry* István, báró *Reay* Gyula, *Bachot* Dániel, báró *Schossberger* Zsigmond, *Buschitz* Lajos, gróf *Pejacsevich* László, *Krajcsovics* Ottó, *Kresics* Vladimir, *Dutkovich* Antal, *Máday* Izidor, gróf *Banffy* György, *Burghardt-Bélaury* Konrád, báró *Redl* Béla, *Münich* Aurél, gróf *Andrássy* Aladárné, *Huszar* Kálmán, *Busbach* Péter, gróf *Hugonnay* Béla főispán, *Tabódy* József, dr. *Samaryay* Emil, *Darányi* Kálmán, *Hegedüs* Kálmán, *Rosenfeld* Henrik, dr. *Weinmann* Filipp, *Latinovics* Géza, báró *Podmaniczky* Gyula, *Berzevichy* Egyed és még a választmányok és fők-egyesületek sok képviselője. Gróf *Csekonics* Endre a városához kapujánál fogadta a vendégeket, akik a polgármesteri szobában gyülekeztek és onnan vonultak a közgyűlés termébe. Gróf *Csekonics* elnök megnyitotta beszédében üdvözölte a királyi ház jelenlévő tagjait és megköszönte a királynak, hogy *Mária Valéria* főhercegnőjénél nevezte ki az egyesület védnökének. *Balázs* József jegyző bemutatta a központi választmány 1899. évi működéséről szóló jelentést. *Latinovics* János igazgató a múlt évi zárszámadást terjesztette elő. A főkegyesületek által beszolgáltatandó hányadra *Lukács* György főispán azt indítványozta, hogy a választmányok és főkegyesületek az 1900. évre a rendes es rendkívül tagdíjait 50%-al szolgálatassák be a központos. Ehhez a közgyűlés hozzájárult. *Babarczy Schwanter* Ottó főgondnok a központi választmány nevében három indítványt terjesztett elő: az Erzsébet-kórház jövedelméből ezenal alkottassék külön tartalek-alap, melyből a nagyobb kórházi beruházások főössze-

nek; az ápolónői tanfolyamok rendezésére és általában az ápolónői intézmény fejlesztésére az 1900. évben 14.700 korona hitel adassék és a hazai sajtónak önzetlen támogatásáért köszönet szavaztassék. Az indítványokat a közgyűlés általános helyiséssel határozatá emelte.

Ezután megtörténtek a választások, amelyek után gróf *Csekonics* Endre az egyesületet a királyi család további jóindulatába ajánlotta és megköszönte a vendégeknek az érdeklődést. A főhercegeket és *Klotild* főhercegnőt az igazgatóság a kapui elkísérte, ahol a nagy lömögbe összeverődött kíváncsi közönség harsányan megéljenzte a magyar vendégeket. Ma este gróf *Csekonics* Endre ebédet adott *Lajos Viktor* főherceg tiszteletére.

(A báró *Hirsch* Mór Jótékonyági és Öngyógyító Egyesület) tegnap tartotta tizedik évi rendes közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. Az előterjesztett zárszámadásból kiűnik, hogy az egyesületnek 1899. évi 302.030 korona 66 fillérenyi szűkségével szemben 321.905 korona 64 fillérenyi fedezet állt rendelkezésre, úgy, hogy az 1899. év 12.874 korona 88 fillérenyi kezelési felesleggel záródott. Az évi jelentést és mérlegét a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette s a vezetőségnek a múlt évi ügykezelésre nézve a felmentést megadta.

(A Tanító-egyesület pályázata.) A Budapesti (budai) Tanító-egyesület pályakérdést tűzött ki, amelyre az évi december 31-ig lehet pályázni s a pályamunkákat addig a Toldi Ferenc-utcai iskolába kell küldeni. A pályadíj 200 K.s tárgya ez: A gyermeki lélek ébredése, képzeli erejének fejlesztése, valamint érzelmi világának nemesítése szempontjából tárgyalassék az elemi népiskolában való mesésítés célja és fontossága; — ugyane szempontokból soroltassanak föl az elemi népiskolákba illő s legcélszerűbbé tehető tárgyalható mesék (népmesék). A gyermekek érzelmi fejlettségének szem előtt tartásával jelöltessék meg külön-külön minden osztálynak (I—VI.) meseanyaga. A mesék keretéből illeszthető történeti adomák felsorolása kívánatos.

SPORT.

*. **Az osztrák Kanca-díj.** Holnapután dől el Bécsben az osztrák Kanca-díj, amelynek érdekességét nagyon növeli az, hogy *Dundi*, a tavaly legjobb két éves kanca is futni fog benne. Kivüle *Sellő*, *Miss Duncan*, *Quota*, *Culture*, *Lili* és *Marchioness* futnak. Favoritok: *Dundi* és *Miss Duncan*.

*. **Tavaszi lövésznyek.** Csúndos volt a turf mai napja is, mely berekesztette a zajosan indult és a Király-díj után erősen lehangyallott tavaszi meetinget. Csaknem minden versenyt a favorit nyert meg: *Aladin*, *Fühüster*, *Rousserole* első sorban favorizált lovak voltak, a többi nyert *Waterloo*, *Bonny*, *Aranyos* és *Avar II.* szintén a fogadóik érdekét szolgálták és nem a bookmakereket. Különösen érdekes volt a kísérleti verseny, dacára annak, hogy *Philister*rel csak 2 kéteves vette föl a küzdelmet, *Gay Lord Quex* és *Saffi*. *Gay Lord Quex* már nyerne két látszott, amikor a három éves pompás rúshel versenybe hozta *Adams*, s a végén még könnyen nyerte a versenyt. Gyönyörű finishe-sel végződött s *Wackerow* handikaper munkáját dicséri a zárhandikap, amelyben hat ló közül négy fej-fej mellett ment el a célkarika miatt. Az eredményeket itt adjuk:

I. **Nakó-díj.** Távolság 2427 méter, díj 120 darab arany. Gróf Desfours Walderode *Aladin* (báró Eltz) első, *Ariadne* (Krause) második, indult még *Des Grieux* (Horthy Jenő), utóbbi azonban lovasát levette. Itélet: 2 és fél hosszzal igen könnyen első. Totalizátor: 10 : 15.

II. **Weiter-Handicap.** Blaskovich Ernő *Avar II*-je (Black) első, *Zsuzsi* (Wilton) második, *Dogma* (Sharpe) harmadik, azután *Reducer*, *Contrás*, *Mars* és *Cleopatra*. Itélet: 2 hosszzal könnyen első, nyakhosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 42. Helyrefogadások: I. 50 : 75. II. 50 : 121. III. 50 : 82.

III. **Zar-Handicap.** Távolság 2000 méter. Díj 6000 korona. *Lesonczy* Gy. *Bonny*a (Adams) első, *Boldog* (Segrott) második, *Huges* time (Gleibrst) harmadik, azután *Corsica*, *Almom*. Itélet: nyakhosszzal biztosan első, nyakhosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 44. Helyrefogadások: I. 50 : 138. II. 50 : 138.

IV. **Nyeretlenek díja.** Távolság 1800 méter. Díj 3000 korona. Gróf Hunyady J. *Waterloo*ja (Wilton) első, *Jerome* (Cleminson) második, *Charmant* (Segrott) harmadik, azután *Hady*. Itélet: 4 hosszzal könnyen első, 2 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 17. Helyrefogadások: I. 50 : 92. II. 50 : 105.

V. **Tavaszi kísérleti verseny.** Díj 10,000 korona az 1-sőnek, 1000 korona a 2-iknak. Távolság 1000 méter. Báró Königswarter H. *Philister*je (Adams) első, *Gay Lord Quex* (Wilton) második, *Saffi* (Cleminson) harmadik. Több ló nem futott. Itélet: nyakhosszzal biztosan első, 2 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 19.

VI. **Nyeretlen kétevesek eladóversenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Rohonczy* G. *Aranyos*je (Szöbüllődi) első, *Dagmar* (Maino) második, *Illa* (Waisek) harmadik, azután *Rovenant*, *Szent-Kleofás*. Itélet: 1 hosszzal könnyen első, 10 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 33. Helyrefogadások: I. 50 : 92. II. 50 : 99.

VII. **Ruperra-díj.** Távolság 1000 m. Díj 4000 korona. *Blaskovich* Elemér *Rousserole*ja (Black) első. *Ezermester* (Hesp) második. *Sporting Lady* (Adams) harmadik és utolsó. Itélet: Erős közdelem után félhosszzal első, 4 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 17.

TÖRVÉNYSEK.

§§ **Uj kuriai bírák.** A király *Bolgár* Emil pozsonyi és *Major* Kálmán budapesti ítélőtáblai bírákat, a kuriához számfelveti bírákát nevezte ki.

§§ **A tápló-györgyel eset a királyi táblán.** Tudvalevő, hogy a *Fücek* Mártha elleni bünygyben a kecskeméti törvényszék megszüntető határozatot hozott. A határozat ellen az ügyész felebbezett a budapesti ítélőtáblához, mely ma tárgyalta az ügyet *Desseuffy* bíró referálás mellett. Minthogy a kecskeméti törvényszék hiányosan terjesztette fel az iratokat, ezért az ügyet a hiányzó iratok pótlása végett visszaküldték a kecskeméti törvényszékhez.

§§ **Az ünnepontok.** A nagy nemzeti ünnepet, amelyet az ország Petőfi Sándor halálának ötvenedik évfordulóján rendezett, a budapesti szociálisták tudvalevőleg körmenettel zavarták meg. A *Népszava* című munkas újság pedig szalld ülte meg az ünnepet, hogy két hosszú cikkben megtámadta a rabszolgatartó birtokos-ostályt. A főügyészség ebben a két cikkben osztálygyűlöletre való igaztatót látott és *Wellner* Jakab szerkesztő ellen sajtóbírói indított. *Wellner* a vizsgálóbírótól először *Garsai* Sándort, később *Hausstein* Henrik közművelőjét nevezte meg szerzőnek, de késült, hogy egyik sem tud irni. Így aztán *Wellner* Jakabot állították az esküdtszék elé, amely az egyik cikkre nézve ki is monda ötvenkéséget, mire a sajtóbíróház hatónapi államfogházra és 200 forint pénzbüntetésre ítélte. Semmiségi panaszát a királyi Kuria ma *Székhács* Ferenc bíró előadása mellett elvetette.

§§ **Egy házasságszédeleig bűnlajstroma.** A pestvidéki büntető törvényszék egy roman gavallér fölött ílt törvényt, aki házassági szédelgésével nem közönséges rekordot ért el. *Behel* János Székudvarról 1899. decemberben Budapestre jött és Rang Lipót rákos-szent-mihályi jómódú lakatosmesterhez azzal az ürüggyel állított be, hogy ő jómódú szoinok föld-birtokos és feleségül akarja venni a lányukat. És az elegans kőr a legelső alkalmas pillanatan feltörte Rangék székonyait, a kezégyébe eső kespénzzel és ékszerrelk pedig megturrott. Ugyancsak mint szerelmes kőr jelentkezett *Behel* Pecelen, Manyak Zsigmondnal is, akit szintén meglopott. Szabadkan Marton Etel gyermeibe, mint békes-csabi földbirtokos jutott és ékszereket esalt ki tőle. Ozvegy *Sörös* Jánosné és *Szűts* Pálné egymastán tettek tanúságot, hogy való-lott házassági ígéretekkel pénzüktől megfosztotta. Verebelői királyi táblai bíró bogozta ki a sokszoros volégény büneit, akit a törvényszék dr. *Gleichmann* Lajos védőügyvéddel meghallgatása után három évi fegyházbüntetésre ítél. Az ügyész javasoltságért, a védő enyhítésért felebbezett.

§§ **A bérnyilkos.** A kecskeméti esküdtszék február hónapban hétszeres bérnyilkosság ügyében itellezett három vádlótól. Az eset O-Késékn történt. *Tóth* Lajosné mindenáron szabadulni szeretett volna az urától, aki szeretőt tartott. Főbírelte *Sáfrány* Lászlót, hogy tegye el létjét az utból. És *Sáfrány* László állítólag megöltte. Masik eset: *Fekacs* Bení ingatlan birtokot vásárolt *Szürszabó* Balázstól. Az ingatlanon rajta maradt *Szürszabó* Balázs életfogytig-lani hasznélvezeti joga. Halála előtt tehát semmiféle hasznót nem buzhatott az ingatlanból a vevő. *Fekacs* főbírelte ugyancsak *Sáfrány* Lászlót, hogy ője meg *Szürszabó* Balazst. *Sáfrány* ennek a megbízatásnak is eleget tett. Harmadik eset: *Sáfrány* László ólmosvégyű bottal fejbéltette *Nagy* Lajost, de ez nem halt bele.

Az esküdtek *Sáfrány* Lászlót, *Tóth* Lajos meggyilkoltságában nem vétkesnek, *Nagy* Lajos súlyos testi sértése dolgában, valamint *Szürszabó* Balázs meggyilkoltságában vétkesnek; *Tóth* La onét a lére meggyilkolására való felbujtatásban vétkesnek és *Fekacs* Benit a *Szürszabó* Balázs meggyilkolására való felbujtatásban szintén vétkesnek mondogta ki.

A törvényszék visszavonult, hogy a verdikket megfontolás tárgyává tegye. Végre az elnök félhivta az esküdteket figyelmeztette arra a körülményre, hogy a mig *Tóth* Lajos meggyilkoltságában *Sáfrány* Lászlót nem büntésnek találtak, addig *Tóth* Lajost, aki *Sáfrány* László felbujtatásával van vádovala, a felbujtatásban büntésnek mondogta ki.

Az esküdteket erre ismét visszavonultak. Uj verdikket hoztak, amely mindenben megegyezett az elsővel, csak *Tóth* Lajosné büntésége kérdésében nem. Mig ugyanis első ízben azt mondogta, hogy *Tóth* Lajosné a felbujtatásban büntés, ezuttal részére ezt a verdikket hozták, hogy nem büntés. A törvényszék az esküdteket verdikje alapján *Sáfrány* Lászlót, a gyilkost és *Fekacs* Benit, a főbujtót, egyonant életfogytiglani fegyházra ítélte.

Semmiségi panaszt jelentette be az ügyész, a vádlottak és védők.

A királyi Kuria V. büntelő tanácsa *Bömböcs* Gyula bíró előadása mellett, ma tárgyalta a semmiségi panaszokat. Dr. *Katona* Béla koronagyűzs-ne-helyettes azok elutasítását kérte. A Kuria hosszas tanácskozás után a panaszokat elutasította.

§§ **A nagyszalontal dráma.** *Nagyvadról* lírá-íratok: A nagyszalontali szerelmi drama tárgyalását ma folytatták és a tanuk és szakértők kiállgatásával befejezték a bizonyító eljárást. Felolvasták *Boncos* vallomását, amelyet az halálós ágyan tett. A haladokló azt vallotta, hogy Bajó valószínűleg azért tört rájuk, mert pörökösökből kitaliólag naragosa volt. A kérdéses feltelele előtt *Tassy* Pál főügyész elejtette a gyilkosagról szóló vadat, mert nem akar súlyosabb vadat emelni, amnőt a végtárgyalás adatai alapján, meggyőződése parancsol, Kéri az esküdtszék megkérdezní, büntés-e Bajó szandekos emberölés büntel-

tében? Radl védő elfogadja a főkérdést, de hat kisebb kérdés feltételeit kéri a jogos örvédelem megállapítására szempontjából. Holnap tartják meg a vád- és védébeszédet, estére már ítélet is várható.

A szatmári testvérnyilkosság.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Szatmár, május 22.

Papp Elemér kiontott vérét ma kéri számon a testvéreitől, akik nem a maguk urai kezével pusztították el a fiatal legénykét, hanem mással végeztették el a bestialis büntetést. A szatmári esküdtészek urainak ma van először alkalmuk egy igen nagy ur fölött ítélkezni. Olyan nagy ur fölött, akinek mindenre van szolgálja, még a gyilkosságra is, s aki ammellett még mindig számítani mer arra a nevelésére, de belénk szárat felfogásra, hogy a legsötétebb és legutálatosabb bűnök elbírálásánál is számba vesszük az ugynevezett uri tempót.

A szatmári tárgyalás első napjának kétségkívül a Papp Béla vallomása adta meg a színt, aki büszkén kijelentette, hogy ő nem akarta megmérgezni a testvérét, mert ő inkább lelő egy embert, mint hogy aljas módon megmérgezze.

Ez a védelem, ez az apelláta az uri fölfogásra, ez a hipokritaság, amely az algalvállás formájában jelenik meg, ez teszi érdekessé az egész bűnpört, melynek alakjai, vádlottai nem urak, hanem egyszerűen aljasan vétkező emberek.

Papp Béla egyébként nagyon bizhatik a maga dolgában. Még most sem tört meg s azt várja, hogy valami kis büntetés után megint visszamehet az ősi kúriára, amelynek nem örízte meg sem a tisztaságát, sem a becsületét, csak az elnyeit élvezte.

A múlt héten adták tudtára Papp Bélának, hogy válópörében az első formaszertint békéltetés szombaton lesz. Papp Béla ekkor így szólt a védőjéhez:

— Mondja meg doktor ur a feleségemnek, hogy nem kívánom semmi jogomat, de a fiamat hét éves korától magam akarom nevelni.

Ez az ember nem vár rosszat a tárgyalástól. Legfeljebb egy pár esztendőt, mely után nevelni akarja a gyereket...

(A büntett.)

Papp Elemérnek, a hetedik osztályos gimnázistának, szép jussra van kilátása. Öreg édesatyja Papp Gyula ennek a fiának szánta a birtokát, a másikkal föl is gondoskodott bőségesen. De Béla, a másodikkal föl is és könnyelmű, nagyváradi huszár önkéntes korában két kézzel szórja a pénzt s híres ember válik belőle az uri tempói révén. Az uri tempóval együtt járó könnyelműség megérlelte benne azt a vágyat, hogy magához vonja azt, ami nem az övé s ha a kisebb kaliberű tempóok rendszeren sikkasztókká lesznek az ilyen életmód után, Papp Béla úgy fogta fel az uraságot, hogy nagyobb végtelbe ésnagyobb bűnbe kell esni. Az Elemér jussát akarja megkaparítani, ennek pedig csak egy módja van. Meg kell ölni, el kell tenni láb alól Elemért. Így akar Papp Béla először Papp Zoltánnal szövetezni öccsére elvezetésére, miközben legcsodálatosabb módjait találják ki a gyilkosságnak. Borotva, mérge, mérges szilva, mérgezett tör — ezek volnának az eszközök, de egyikben sem biznak kellőképpen s végre is mára akarják bizni a tett elkövetését. Kétszer forintért fölérlik a számadó juhászukat Zsoldics Mihályt, hogy ölje meg Papp Elemért. A juhász miért nem tenné meg ilyen nagy pénzért? Ő paraszt, egyszerű, műveletlen ember. s ha Papp Béla az öccsét megöletti egy kis örökségért, miért ne ölhetné meg ő az idegen kis diákok kétszer forintért. Zsoldics Mihály tehát némi lelkiismeretfurdalás után megölte a kis diákok. Dicséretére legyen mondvá, az egész társaságban ez a számadó juhász csinál: legtöbbször skrupulust magának.

Papp Elemért azsal az ürügygel, hogy beteg atyja látogatására menjen haza, kicsalja a rétre, ott nekiront, revolverével arcul üti a fiút, aztán a jobb halántékán keresztül lövi a koponyáját, majd hogy est nem tartja tisztá munkának, a balhalántékán is keresztül lövi a gyereket fejét, aztán futva menekül a gyilkos tett helyéről.

Az ügyészség csakhamar eljut a híre, hogy egy egy kis, ártatlan diágyereket találta az országút mentén. A fiút úgy látszik meggyilkolták. *Teutschländer* csendőrorosmer kutatni kezd s ugyanazon az uton halad a nyomozásban, amelyen Papp Béla hajtott el a tett elkövetése után néhány órával, a gyilkosság színhelyétől a Papp Béla tanyájáig vezető úton. A lovak talán meg is horkantak, egy kicsit agnakodtak, megjedek a földön heverő holttesttől, de Papp Béla nem szállt le a kocsijáról, tovább hajtatott, ámber tudta, hogy az ő testvére öccsére fekszik ott holtan.

A nyomozás tehát helyes uton indul s csakhamar odajut, hogy *Fapoczy* vizsgálóbíró letartóztatja a környék egyik legnagyobbat és legelőkelőbb gavalérlját, Papp Bélát, majd Papp Zoltánt és Zsoldics Mihályt.

A legnagyobb ur, Papp Béla hazudik és tagad. Eleintén heneg, utóbb örülléséget szimulál, végre mindent bevall. Papp Zoltán, a züllött ur, mindent bevall, mert látja, hogy nem használ semmi. Zsoldics Mihály, a juhász, becsületesen és brutálisan megmondja, hogy őlt.

Dr. Németh királyi alügyész a vizsgálat adatai alapján elkészíti a vádiratot s Papp Béla ellen gyilkosság büntetékének kísérlete és gyilkosság büntetése miatt, előbbiben mint tettes társ, utóbbiban mint fölbujtó ellen emel vádat. Zsoldics Mihályt gyilkosság büntetése miatt mint tettest vádolja és Papp Zoltán ellen gyilkosság büntetékének kísérlete miatt, mint Papp Béla tettestársát, gyilkosság büntetése miatt pedig mint bűnszolgát vádolja.

A délelőtti tárgyalás.

A törvényszék csendőre megszólalt s a nagy közönség izgatott kíváncsisággal várja a történendőket. A törvényszék szolgálja lép be a terembe, valami nagy csomagot hoz s abból egyenként rakogtatja az asztalra a bűnjeleket. Egy katonai revolver, egy kis stépaica, egy fekete bőrtáskák kerül ki a csomagból s szépen sorban fér meg az elnök asztalán. Kis várta után a bírósági elnök s a törvényszék lép be a terembe élén Galba Lajos elnökkel. Az ítélőtánc tagjai Balogh József és Szabó József bírák. Pótbíró: Szabószlay Sándor; jegyző: Oldás Miklós. A vádatolást dr. Németh József alügyész képviseli, Papp Bélát dr. Kele Samu, Papp Zoltánt dr. Fejes István, Zsoldicsot dr. Herrmann Lipót szatmári ügyvédek védik.

— Vezessék be a vádlottakat — mondja az elnök, mire, szinte megdöbbenő csönd támad s az ajtó felé fordul minden szem. Fegyveres őrk kísérik be a három vádlottat.

Papp Bélán nyoma sincs a megbánásnak. Csinosan öltözött ember, ahogy illik, meg van borotvált s fekete ruhája sem vét az etikette ellen. Papp Zoltán szürke, kopott alak, szurós szemű vannak, egy kissé sunyi nézésű. Zsoldicsnak hosszú, kikent bajusza fényes a szirtól. Erős, zömök ember. Paraszt, brutális.

(Az esküdtészek.)

Az esküdtészek következőképpen alakult meg: Ifj. Baranyi Miklós földbirtokos, Kató Antal timár, Horváth István pék, Gyene Károly földbirtokos, Kállay József kocsijárató, Gyula Lajos földbirtokos, Farkas Viktor kereskedő, gróf Teleki János földbirtokos, Ferenczy Béla, Jeney Pál, ifj. Fehér István, Lévy Károly.

Pótesküdték: György Károly üvegkereskedő, Felker Gyula iparos.

Elnök általános kérdéseire Zsoldics előadja, hogy negyven éves, görög-katolikus, két gyermek atyja, büntetlen, Papp Béla huszonnyolc éves, földbirtokos, református, nő, egy gyermek atyja, tartalékos tiszt a 14. huszárezredben. Kétszer volt büntetve párviadal vétségéért. Papp Zoltán, harminc éves, magánhivatalnok, református, három gyermek atyja.

Az elnök jelenti, hogy a beidézett tanúk megjelentek s kéri a vádirat felolvasását.

(Zsoldics vallomása.)

Elnök: Tudja-e, hogy mivel van vádolva?
— Tudom. Bűnös vagyok.
— Mondja el, mit tud a dologról?
— Hát kérem, úgy volt az, hogy Papp Béla tekintetes ur szeptember 26-án elküldött értem. Ementem a tekintetes...

— Ne tekintetesezze most...
— Hát csak úgy mondom, ahogy kell. Ementem hozzá s azt mondta, hogy egy levelet talál az Elemér nevére, ami nagy bajt hozna a családra. Azért sorsot húztak, hogy ki végezzen vele. A sors ő rá esett, hát neki kell végezni az Elemér ifjural. Azt mondta, hogy ad pénzt, csak öljem meg az ifjurat. En meg azt mondtam, hogy még sobasem próbáltam ilyent.

— Így mondtá?
— En így, de nem egészen úgy. Megmondom bűcsületesen. Nem mondta ki Papp Béla, hogy öljem meg, hanem valami lárvás emberről beszélt, aki Pestről fog jönni. En szabadkoztam, de nem használt. Meg is mondtam, hogy ha egyszer muszáj, hát megteszem. Kaptam pénzt revolverre, bementem Szatmárra, megvettem a tizenkettős fegyvert...
— Miért vett revolvert? Hisz Papp Bélának volt elég, katona volt.

— Azt kértem én, de Papp tekintetes ur azt mondta, hogy olyan csak ő neki van ezen a vidéken, aztán arról menten megtudták, hogy ki ölte meg az Elemér urt. A Papp ur aztán megmutatta még a bokrot is, melyből agyonlöttem Elemért. Szeptember 28-án kellett volna agyonlöttem a gyereket, de akkor csak megijesztettem. Utóbb a vasúti hídnál kellett volna megpróbálnom, de ez nem volt jó hely. November tizenötödikén újra megszólított Papp Béla, hogy most már végezzek. Azt mondta, hogy Elemér félbat óra tájban fog jönni a Dersz-réten, a dűlőuton a tanya felé. Menjek elé a kettős kulig és ott öljem agyon. Kimentem elé, szaladtam is, mert már kiáltást hallottam és tudtam, hogy Papp Zoltán és Elemér már jönnek. Mikor szembe találkoztam, Elemér kezét fogott velem. En erre elkezdtem sírni, Elemér azt kérdezte tőlem: Miért sír Zsoldics? Erre én Elemért a revolveremmel arcul ütöttem. aztán a

revolvert a homlokához tartottam s agyonlöttem. Két-szer löttem a koponyájába. Mikor a tettest elkövettem, elhajítottam a fegyvert.

— Mit tett a gyilkosság után?
— Haza szaladtam. Rosszul lettem, hánytam is. Féltem, Papp Béla biztatott, hogy ne féljek, nem lesz semmi baj.

Elnök fölmutatja a bűnjeleket, de Zsoldics nem akar rájuk ismerni.

— Kapott valamit Zsoldics a megígért pénzből?
— Nem én.

— Mivel jelezte maga, hogy már elkövette a tettest?

— A messzelátóra egy féltűköt tettem. Így beszálltunk meg.

— Csak másnap. Bementem délelőtt hozzá és mondtam neki, hogy agyonlöttem az urt. Kérdeztem is tőle, hogy elvitte-e a holtestet. Az ur azt felelte, hogy nem lehetett, mert a felesége is vele volt és a kocsis is majd belebotlott a holtestbe a lovakkal. En azt feleltem, hogy most már nagy baj lesz, de az ur vigasztalt, hogy ne féljek.

Tizenegy óra tájban az elnök tíz percre felfüggesztette a tárgyalást.

(Papp Béla kihallgatása.)

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

— Igen. Bűnös vagyok.

— Beszélje el az egész dolgot, amint történt, attól az időtől kezdve, amikor megfogamzott elméjében a gyilkosság gondolata.

— Elemért soha sem szerettem, sőt gyűlöltem, mert Elemérnek igen sok rossz szokása volt. A többi közt, hogy hazudott, hamis kártyás volt, valamint a szeszes italokat mértéklenül élvezte. Szívemből gyűlöltem és mindenre képes lettem volna vele szemben. Így tervbe vettem, hogy őt a Szamosba fojtjuk vagy hogy strichninnel pusztítjuk el. Később aztán Lázár Mórival szövetekeztem s pénzt ígértem neki, ha együttesen elpusztítjuk Elemért Lázár Mórié azonban erről le akart beszélni, de én feltettem magamban, hogy minden áron megölöm, s elpusztítom Elemért.

Eztán Papp Béla elbeszélte, hogy hogyan akarták strichninnel kevert sörrel és strichnines szilvával megmérgezni Elemért. S ha együtt nem ebédelt volna Elemérrel, hát nagyon szivesen megmérgezte volna a szilvával.

— Hát ki tette a mérget a szilvába?

— En nem; de tettem volna, ha nem együtt ebédeltünk volna. A sörbe sem én tettem a strichnint, mert inkább lelővök egy embert, mint aljas módon megmérgezem. Zoltán szintelenül készült és tervezte a gyilkosságot. Egy díjnyokot is próbált felfogni, később egy borbélylegényt, ezután következett Zsoldicsossal való szövetezése szeptemberben. Tagadja, mintha Zsoldicsot mesével vette volna rá, ő egyenesen 1000 forintot ajánlott Elemér fölvesérért. A lovat saját maga nyergelte föl és küldötte be Elemérnek. Ez a terv nem sikerült, mert Zsoldics Elemér lovát nem tudta megállítani.

— Hát a gyilkosság elkövetése előtt, hogy állapodtak meg Zoltánnal?

— Azt mondtam neki, hogy mondjunk le a gyilkos tervről. Azt ajánlottam, hogy adja el a csikait, éljen ebből s tölire majd keritünk neki valami hivatalt. Október másodikán az én vagyoni viszonyaimat az apám rendezte s én pénzt felett nem rendelkeztem november előtt. Zoltán hatvan forintot kért tőlem házbérre, azt is mondtam, hogy most már a borbélylegény egész biztosan vállalkozik Elemér megölésére. En akkor is mondtam neki: hagyja el az egész dolgot. Pénzt nem adhattam neki, hanem tanácsoltam, hogy jöjjenek ki hozzám lakni, van egy üres cselédlakás. Oda ő nem megy, mert a felesége ur asszony. November 14-én újra eljött hozzám Zoltán s arra kért, hogy menjek el a háziasszonyához, álljak jól érte; ha nem teszem meg, akkor odaadja anyámnak azokat a leveleket, amiket én a borbélylegény dolgában írtam neki. Megjétem, löttem, hogy Zoltán megteszi s ekkor mondta Zoltán nekem, hogy beszéljek Zsoldicsossal, adjak neki pár száz forintot, ő majd végez Elemérrel, azt mondtam Zoltánnak: ha te magad megteheted, tedd meg, ne keverjük Zsoldicsot is a dologba. Zoltán egyre fenyegetett, hogy a leveleket megmutatja az anyámnak s akkor én el vagyok veszve. Hát elhatároztam, hogy végzek Elemérrel. Zsoldicsot fölkerestem november 18-án, hogy este hat órakor Elemérrel végezzem s nagyon vigyázzon, mert ez nem tréfa-dolog, adtam neki négy tölényt s azt mondtam, hogy a kut felé menjen, mert Zoltánnal egy állapodunk meg, hogy ő elkíséri Elemért a kutik. Este a feleségemmel Batizra mentem s éjjel mikor hazajöttünk, Elemér holtestét az uton találtam. Tudtam, hogy Zsoldics elvezte a dolgát.

— Igért pénzt Zsoldicsnak?

— 100 forintot, de azt hiszem, meglette volna enélkül is.

— Adott Zoltánnak egy levelet, amelyben Elemér a tanyára hívta?

— Nem, szóval is kijött volna.

— Megállapodtak Zoltánnal, hogy 6 hívja ki Elemért?

— Igen, el is hívta először magához, ott tartotta délután egy negyed 8-ig s ott a Séta-téren keresztül mentek a téglagyárig. A Dezső-rétig együtt mentek, innen aztán elszaladt Zoltán, mert szembe jött velük egy üres szekér.

— A gyilkosság után mennyi pénzt adott Zoltánnak?

— En vasárnap találkoztam Zoltánnal, szemrehányást tettem neki, hogyan adhatta oda a botját Elemérnek. Ő is magánkiült volt. A gyany természetesen reá irányult, a boncolóórcvások szemébe is mondták: tudnia kell a dologról. Ő mérget kért, hogy megölje magát, én pénzt ajánlottam neki, menjen Amerikába, mert esetleg itt letartóztatják és ő olyan gyáva, hogy még engem is blamiroznai fog.

Erre az elnök Zsoldies vallomását ismertette Papp Bélával, aki keresztbe tett lábakkal himbálódzva állt az elnök előtt. Puha kalapját egyre kezében szorongatja.

Elnök szembesíti Papp Bélát Zsoldiescal, aki szemébe mondja, hogy lelővéssel fenyegette, ha Elemért el nem teszi láb alól.

Papp tagadja.

Elnök felmutatja a bűnjelkeket. Papp azt mondja, hogy a fiúnak nem volt normális esze.

A tárgyalást felfüggesztük.

A délutáni tárgyalás,

A szünet után Papp Zoltánt hallgatták ki. Az elnök kérdéseire határozott hangon válaszol.

(A mosolygó vádlott.)

— Nem érzem magam bűnösnek! — mondja önéreztelen hangon, azután nyugodtan folytatja:

— Augusztusban hozta előttem először szóba Papp Béla Elemér meggyilkolását. Megbeszéltük a dolgot és ekkor három olyan szilvát adtam Elemérnek, amelyben sztrichnin volt.

Elnök: Nem ön ajánlotta Elemér megmérgezését? Vádlott (mosolyog és tettetőt naivsággal válaszol): Azt sem tudom, mi a mérég!

Elnök: Ne nevetgéljen!

Az elnök figyelmeztetése után Papp Zoltán körülmenően elmondja, hogy Papp Béla milyen hevesen követelte tőle Elemér meggyilkolását.

— Én ellenkeztem is. Azt mondtam Bélának: — „Hát van Istened és lelked, hogy az öcsédet meg akarod gyilkolni!” — De Papp Béla azt válaszolta: — „Nem hiszek én az Istenben és nem akarok szegény ember lenni!”

Elnök: A sörbe ki tette a sztrichnint?

Vádlott: Papp Béla tette a mérget a sörbe. A dugót én huztam ki az üvegből. Elemér ivott a sörből, aztán rosszul lett, de hamar magához tért. Mikor elmult a baj, Papp Béla dühbe jött és káromkodott: — „A fene egye meg a belét, nem dögölt meg!”

— Hogyan beszélté önt rá Papp Zoltán a gyilkosságra?

— Százszor is fenyegetődött. Azt mondta, lelő, megöl, ha gyilkos tervéről egyetlenegy szó is szökik. Mindig azt reméltém, hogy majd csak felhagy Elemér üldözésével. Egyszer keményen megpirongattam, ekkor azt mondta, vigyázzak magamra, ő az alispán veje és a szalmári törvényszék a zsebében van. A gyilkossági kísérletekben én nem vettem részt. Sőt, mikor nagy fenyegetésre november huszonnyolcadikán elvittem Elemérnek a levelet, könyörögtem Elemérnek, hogy ne menjen ki Bélához, mert baj lesz. Elemér meg is ígerte becsületszavára, hogy nem megy ki Kak-Szent-Mártonba. A botomat is azért adtam oda neki, ha arra gondoltam volna, hogy elmegy, de hogy adtam volna a botom oda.

— De ön tudta, hogy miért hívatta ki Papp Béla az öcset?

— Tudtam, hogy nem testvéri szeretetből, de reméltem, hogy annyi hiábavaló, annyi meghiusult kísérlet után Papp Béla felhagy a szándékával.

— Mit mondott Papp Béla, mikor a sztrichnint önnek adta?

— Meghagyta, hogy a sztrichninnel pussítsam el Elemért és az édesapját.

Papp Zoltán vallomása után szembevitte Papp Bélával. A szembevitésnél mind a két vádlott megmarad a vallomása mellett. Egyébként Papp Béla még most is ölyföven elfordul küllött külsejű unokabátyjától, aki aszomban őt folyton gyilkosnak nevesi.

A vádlottak kihallgatása ezzel véget ért és megkezdődött a bizottsági eljárás. Sorba jönnek be egymásután a tanúk.

(A tanuk.)

Papp Béla oselédit kérdezi először az elnök. A oselédok oda-odanéznek gazdájukra, mintha sajnálnák is...

Egyébként lényegtelen dolgokat mondanak. Zsoldies csaknem minden tanu vallomására tesz néhány megjegyzést. A megjegyzései olyan talpraesettek, hogy mikor fölemelkedik a helyéről, a közönség már előre nevet.

(A szerény korcsmáros.)

László Mór korcsmáros is belejutott a híres emberek közé. Szegény talán soha sem hitte, hogy ő is még fontos személyiség lesz a bírak előtt. Fáj neki, hogy lesik szavát és bizonyára visszakivánkozik az ismeretlenség homályába, mikor útmálva beszélt vele mindenki, mondván: — „Mósi egy litterrel abból a vörösből...!” Öszintén elmond mindent, amit az esetről tud.

— Papp Béla engem is fölszóllított, hogy gyilkoljam meg az Elemért tekintetes urat. Elhált bennem a vér! De aztán erőlyesen lépett föl Papp Béla, hogy beleegyezést is színeltem. Huztam-halasztottam a dolgot, de nem mertem nyíltan ellenkezni... Megvalom, nagyon szerettem Papp Béla tekintetes urat és a családját. Engem, szegény zsidó embert, őt megbecsültek... És sajnáltam Papp Béla tekintetes urat, hogy olyan rossz gondolatai vannak... Hogy megszabaduljak a rábeszéléstől, azt mondtam végre neki, hogy szerettem bérnyilkost, egy nagybányai embert. Persze ez nem volt igaz. Aztán megint azt hazudtam, hogy a bérnyilkos elállt az szándékától. Egyszer szeptemberben szörnyű szomorúságban láttam Papp Bélát. Nem kérdeztem, mi a baja, de ő mégis elmondta. Elbeszélte, hogy nagy szerencsétlenségtől szabadult meg, hogy öngyilkossági kísérletet követett el. Végül azt is mondta, hogy elállt az öcsése meggyilkolásától. No, ennek nagyon megörültem és — az igazat megvallva — meg is pirongattam a tekintetes urat. Ő erre elpanaszolta, hogy milyen zavaros anyagi viszonyok között él. Azt tanácsoltam neki, hogy tájra föl a helyzetét a felesége és az édesapja előtt. De ő arra hivatkozott, hogy az édesapjától még huszonöt forintot sem tudott kapni a legnagyobb szorultságában. Erre aztán én adtam a tekintetes urnak huszonöt forintot. Megbizott bennem, én is bíztam benne. Mikor az Elemér urf már holtan feküdt a kastélyban, akkor is eljött hozzám Papp Béla. És ő, meg én, meg Zoltán az éjjel kártyáztak.

(Az áldozat tanára.)

Lakos tanár és a felesége, akiknél Papp Elemér lakott, az áldozatról mondanak egyet-mást. Mind a ketten dicsérik, mert szerény, engedelmes, jó fiu volt a szegény...

E vallomás után, este hét órákor az elnök a tárgyalást felfüggesztette és a folytatását holnap reggelre tűzte ki.

TÁVIRATOK

Bécs, május 22. A községtanácsosok időközi választásán az antisemitaik győztek. A Lipótvárosban az antisemitáknak ma nagyobb volt a többségük, mint az utolsó választáson.

A boer követség Mao Kinleynél.

Washington, május 22. A boer követség tagjai ma délelőtti látogatást tettek Mac Kinley elnöknel. Mivel hivatalos fogadást nem engedélyeztek nekik, igazoló iratokat nem nyújtották át. A beszélgetést a legbarátságosabb módon folytatták, s annak során Krüger elnök nevét is említették. A követek elmondták küldetésükhöz kölját, és azon föltevésüknek adtak kifejezést, hogy Hay külügyminiszter tegnapi nyilatkozata véglagos és hogy az Egyesült Államok nem interveniálhatnak. Mao Kinley elnök megerősítette a követeket ebben a föltevésükben és megjegyezte, hogy ő nemrégén felajánlotta Angolországnak jó szolgálatait. Szívesen tette ezt abban a reményben, hogy a háborúban végét veheti. Ajánlatát azonban Angolország nem fogadta el. Az Egyesült-Államok többet nem tehetnek.

A boer küldöttek azt válszóllták, hogy megelégedéssel tölti el őket az a tudat, hogy az Egyesült-Államokban barátaik vannak. Esután a megbízottak búcsút vettek az elnökötől.

A bolgár fejedelem utja.

Bécs, május 22. Szósból táviratozzák, hogy Ferdinánd fejedelem legközelebb Párisba utazik a világiállásra s onnan Karlsbadba megy fürdőzni. Augusztusban a fejedelem jelen lesz az oroszországi nagy hadgyakorlatokon. (n. w. t.)

A lex Heinze.

Berlin, május 22. A lex Heinze sorsa eldőlt. A pártok megegyeztek abban, hogy a művésztől és a színházakról szóló szakaszokat eleitik, a helyett azonban felvesznek egy paragrafust, amely büntetéssel sújtja azt, aki tizenhat évesnél fiatalabb személyeknek oly képeket vagy iratokat ad el, amelyek a szermetet sértik.

Az ülés előtt valamennyi párt konferenciát tartott s ezért jóval egy óra után nyílt meg az ülés.

Ma jelent meg először, hosszú betegségből felépülve, Lieber s a centrumban az ő befolyásának köszönhető, hogy a közvetítő indítványt elfogadták. Pártfelei gyöngéd figyelemből rózsabokrétát tettek a padjára. De nemcsak Lieber, hanem az elnök is kapott rózsabokrétát. A birodalomgyűlés tette az elnöki emelvénye abból az alkalomból, hogy ma volt a kétszázadik ülés.

Gróf Ballestrem az ülés megnyitása után megköszönte a figyelmet, aztán átadta a szót a centrum szósnakának, Spaßmannak, aki mély esőndben indítványozta, hogy a birodalomgyűlés vegye le a napirendről a lex Heinzet.

Az elnök általános helyeslés közben kimondotta ezt határozatképpen.

Most gróf Hompesch állt fel és előterjesztette a közvetítő indítványt. Hangsúlyozta, hogy ő és pártja tulajdonképpen nem érik be ennyivel, de megszavazzák az indítványt, hogy helyreálljon a béke.

Az indítványt elfogadtatták.

Berlin, május 22. A birodalomgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a lex Heinzt leveszi a napirendről és azonnal tárgyalás alá vette Hompeschnek a büntetőörvény módosításáról és kiegészítéséről szóló indítványát. Az indítványt a szociáldemokraták és szabadelvűek szavazatai ellenében második és harmadik olvasásban részletes tárgyalás nélkül elfogadták.

Ez a Hompesch-féle indítvány a lex Heinzenek valamennyi eddig megszavazott paragrafusát foglalja magában, ellenben teljesen elejti a színházakra vonatkozó 184. b) §-t, a kirakatokról szóló 184. a) §-ből pedig csakis az a rendelkezést tartja meg, amely büntetéssel sújtja azokat, akik a szóban forgó iratokat és képeket 16 éven aluli személyeknek adják el vagy kínálják.

A koreai szerződés.

London, május 22. Az angol alsóház éjjeli ülésén Bodrick parlamenti államtitkár bejelentette, hogy a kormány értesült róla, hogy az orosz kormány a mazampói szerződés kikötőben kőszénraktárnak és tengerészeti kórháznak való területet bérlett. A kikötő nyitva van minden nemzet hajói előtt. Az orosz hajóraj számára való élelmiszerek kirakását és földhalmozását a kibérlett területen az érvényben lévő szerződések szabályozzák. Kizárólagos jogot nem nyert az orosz kormány. A brit alattvalóknak szerződésileg biztosított jogait az új egyezmény nem érinti. A kormány arról értesült továbbá, hogy Oroszország és Korea között még egy egyezmény jött létre, amelyben Oroszország kötelezi magát, hogy soha, sem a maga használatára, sem valamely orosz alattvaló használatára nem fog területet követelni Kojedo szigeten, vagy a szemben lévő szárazföldön, vagy a körülötte lévő szigetek valamelyikén. Viszont a koreai kormány is kötelezi magát, hogy nem fogja megengedni, hogy ezeken a vidékeken valamely más kormány földet bérleljen vagy szerezzen.

Maclean azt kérdezi, hogy Oroszország eljárása összeegyeztethető-e azzal a kifejezett kötelezettségével, hogy Koreában sehol sem szerez semmiféle területet.

Bodrick azt válaszolja, hogy a kormány még nem kapta meg az egyezmény szövegét, tehát nem felelhet erre a kérdésre.

A khinai keresztényüldözés.

London, május 22. A Timesnak jelentik Pekingből tegnapi kelettel, hogy a diplomáciai testület közös jegyzéket intézett a cungli-jamenhez, amelyben a kormányt fölszóllítja, hogy tegyen valamit a boxerek és az idegen-ellenes mozgalom ellen, amely már igen nagy arányokot öltött. A keményhangú jegyzék figyelmezteti a kormányt, hogy ha a mozgalmat el nem fogja, az idegen hatalmasságok képviselői kénytelenek lesznek megint katonai őresapatokat hozatni Pekingbe.

A pestis.

Rio de Janeiro, május 22. A pestis fölépését hivatalosan megerősítik.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, május 22. A Victoria Általános Biztosító Részvénytársaság 1899-ben összes ágazataiban 12¼ millió márka tiszta nyereséget ért el, az előző évi 10¼ millió márkával szemben. Biztosítási állomány 1899. év végén 1.535.943 kötvény 778.857.197 márka értékben.

KÜLÖNFÉLEK.

Kezdők keservei.*

Irtá: Francisque Sarcey.

Sok keserűséget és elnyomatást kellett a fiatal, kezdő színészeknek kiállniuk a Comédie Française-ban. A szociétárok és a szerencsétlen közönséges tagok között csaknem olyas viszony lehetett, mint az ültetvényesek és szerencsés rabzolgák között. A tagok foyerja térelő helyen volt, s a szociétárok örömeiket találták abban, hogy a drámai művészet eme páriát meggyőzték. Sok, később híressé vált színész sokat beszélhetett a kezdet nehézségeiről és anekdotáiról, amelyeknek 6 volt a szenvedő központja. Mlle Levert például egy napon eltévedt az ajtó és a szünet szobájába került. Minden hely el volt foglalva, a madmoazell azonban minden áron le akart ülni. Oda ment tehát egy fiatal lányhoz és így szólt hozzá:

— Rajta kiosike, koj' fel, fáradt vagyok!

A kiosike éppen a később nagy hírű madame Allen volt, aki az őt jellemző talpraesottsággal így felelt:

— Kisasszony, ha ön udvariasan kérte volna, hogy engedjem át a helyemet, akkor megadtam volna önnek azt, a mivel korának tartozom: de mert ezt a hangot tetszett velem szemben használni, azért kijelentem, hogy hamarabb ültem itt és itt is maradok.

Ez nagy eset volt, amire a kiosike merészkedett, s ezt a kis lázadást meg is kellett szenvednie. Kénytelen volt Oroszországba menni, az igaz, hogy ott olyan hírre tett szert, amit otthon nem szerezhetett volna meg.

Más alkalommal Mme Contat a tagok foyerja mellett elhaladva elfintorította az orrát, s mély megvetéssel elfordulva így kiáltott fel:

— Pih! Micsoda szag!

— És orrát befogva elsietett...

Az előtt nem volt szokásban a színész nevét a színlapra kiírni, csak a darabot hirdették, amely színre kerül az nap este. A szociétárok este eljöttek a színházhoz, kinezték a függöny kereknek ki nyilásán a nézőtérre, tele van-e, vagy üres, s csak úgy jászottak, ha kedvük volt. A boldogtalan tagoknak kötelességük volt, hogy minden este oda jöjjenek a színházhoz. Háromszor-négyszer hiába jöttek, s ha végre megérték azt a szerencsét, hogy jászhattak, minden próba nélkül kellett fellépniük. Így egy este a „Figaró házassága” volt kitűzve. A közönség csak csekély számban gyűlt össze. Cartignynak kellett volna Figarót játszania. Fel is öltözködött, de kineve a függöny nyilásán, a nézőtér nem felelt meg várakozásának. Oda fordult hát a kis Samsonhoz (akkor még a „kis Samson” volt) s barátságosan megveregetve az arcát mondja neki:

* A nagy francia kritikus legközelebb megjelenő visszaemlékezéseiből.

— No, itt a jó alkalom flam. Öltözzél fel, el fogod játszani Figarót.

Samson a gyönyörtől ittasan felrohant az öltözőjébe, a legnagyobb sietséggel felöltözik, mert a közönség már türelmetlenkedik, aztán lejön, a reményeségtől és szorongástól dobogó szívvel. A kulisszák között találkozik Monrosezal, aki őregebb volt nála és így előbb neki volt joga abhoz a szerephez, amelyről a főszínen lemondott.

— Hová, háová oly sietve?

— Figarót játszom, amelyről Cartigny lemondott.

— Igazán? Csakugyan! Hát csak menj szőpon vissza és vetközzél le, én fogom játszani Figarót. Azzal elfordul a szolgálóhoz: — Varjon a kortinával, amíg elkészülök.

Ezenkőben pedig a közönség türelmetlenül dobol a lábával. Samson lehullva a hetedik égből sir és tomlóval tépi a haját. Egyszer csak előtte áll Cartigny és szájközeba kérdi elkéséredésének az okát. Samson elpanaszolja a baját.

— Ah! Hát így vagyunk! Ezt szeretném én látni!

És Cartigny leszalad a színpadra és még idején szembe kerül Monrosezal.

— Menj csak szépen vissza és vetközzél le! — mondja neki — én játszom Figarót! — Azzal oda fordult a szolgálóhoz: — A kortinát hagyd még, még föl kell öltöznöm!...

+ A német trónörökös. Hogy nagykorúsították az ifjú német trónörökösöt, II. Vilmos császár legöregebbik fiát, nagy figyelem fordult feléje. Most már gyűjtik róla a jellemző kis adatokat, jeles tulajdonságokat, amelyekből következtetik, hogy ez egy nagyon jeles ifju, aki méltó derék apjához. A trónörökös eddig olyan keveset került a nyilvánosságra, hogy ha a nagykorúsítási ünnepek alkalmából a berlini kirakatok nincsenek tele az arképével, sokan nem ismerték volna rá. Rendkívül megnyult szép szál fia a német trónörökös, termetre az anyjára ütött. A németek hiszik, hogy belőle olyan császár lesz, aki mint a nagyapja és dedapja mindenütt ki fog válni a sokaságból. Most még egészen csupaszképzű fiatalos emberke, még ott van arcan és egész lényén a gyermekkor némi varázsa, sima szőke haja katonásan rövidre van nyírva és föl felé fésülve. A nevelése ugyancsak alapos a tizennyolc esztendőes hercegnek, teljes ellenőrzés alatt állt és semmi boldogságot nem követhetett el. Jelenleg egészen tiszta fehér lap ő. A Hohenzollern hercegeket, főképp azokat, akikre a trón vár, már úgy nevelik, ez a tradíció. Igen befentes körökben úgy jellemzik, hogy nagyon komoly természetű, kötelességtudó és tudásra, vágyakozó, sokkal inkább, mint az öccsei. Nagyon szeretetreméltó a testvéreivel és semmi gőg nincs benne a környezete iránt, ámbár bizonyos érzék a méltóság iránt és állásának a tudata megnyilatkozik benne. Azelőtt kissé furcsának is mutatkozott ezen a téren. Azt hitte, hogy mások jelenlétében ünnepies komolysággal kell viselkednie, még ha gyöngyöden szeretett anyja a

színházban vagy másutt tapasztalt esetre jőked vüen visszaemlékezett. Ivenkor megtörtént, hogy a komoly kis herceg ur némán és titokban megcsipette a mamája karját, ami csak növelte a császárné jókedvét. Azonkívül, hogy nagyon szeret tanulni a trónörökös, rendkívül vonzódik a természethez és nagyon szeret tornászni a szabadban. Lovagol, uszik, viv, teniszozik, táncol és a sok sporttól teste, lelke keresztül-kasul egészséges. Zenekedvelő anyja annyira föllekesítette a zene iránt, hogy megtanult hegedülni, de Alma, az alhunyt zenetanár vezetése alatt. A trónörökös, aki most katonai szolgálatot fog teljesíteni, Potsdamban lakik, ahol nagyon szeretik. Akárhányszor megtörtént annak idején, hogy felszállt a villamosvonastra és a kocsis eljén foglalt helyet, hogy elbeszélgesse a vezetővel.

+ A velszi herceg barna cipője. Ugy lesz, hogy a velszi herceg megint divatot csinált. A Daily Mailnak ugyanis azt jelenté New Yorkból egy kábeltelegramm, hogy az ottani férfivilágban nagy szenzációt keltett az a hír, hogy a velszi herceg egy szőarcan egyébként rendes szőarcaolett mellett barna cipőben jelent meg. A newyorki előkelő társaság vezető arszlánjai rögtön elforgatták ezt az újítást s a Broadway finom cipőkereskedő barna cipőket tesznek a kirakataikba s hirdetik lármás plakátokon, hogy ezeknek a cipőknek szakasztott olyan a színe, mint a velszi herceg szőarő-cipője.

+ Német írók jövedelmel. Németország írói közül a regényírók azok, akik tollukkal legtöbbet keresnek. Freytag egy történeti regényével 420.000 márkát keresett. Spielhagen és Ebers egy-egy márkát kapott regényének minden eladott példánya után, ami igen sok, tekintve, hogy ez írók regényei több millió példányban kellek el. Fritz Reuter, aki pályája kezdetén majd, hogy énen nem hat, két milliót szerzett írásaival. Sudermann írói tiszteletdíjai 300.000 márkát tesznek ki. Egy angol kiadó A becsület című darabjának fordítási jogáért 50.000 márkát fizetett; ugyanennyit kapott Sudermann Szodoma pusztulása című darabjáért. Szóval elmultak már azok az idők, amikor Klopstock a Messias egy-egy ívéért két tallért kapott, s amikor ugyanennek a munkának második kiadásáért kiadója egy öltözet ruhával kínálta meg. Goethe volt az első német író, aki alaposan megfűtette munkáit a kiadókkal, amiért is ezek csak mérsékelt rokonszenvenvel viseltettek iránta.

+ Virágosérop konzervdobozból. Nagyon valószínű, hogy különböző helyeken itt-ott fel is használtak már nagyobb konzervdobozokat arra, hogy virágot ültessenek belé, mint ahogy virágcserepbe szokás, most egy külföldi lap hívja fel a figyelmet a konzervdobozoknak erre a praktikus használatára a következő utasításokkal: A konzervdoboz éles szélei kalapáccsal befelé verendők, hogy a bádog ne sérül meg az ember kezét, aztán tüvel, vagy szűzgel egy-két lyuk furandó a doboz fenekén és

REGENY.

ÚJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

(62)

Gregersen tetőtől talpig végigméri az új ruhás embert s azt kéri:

— És meg is fizetted ezt a ruhát?

Milde azonban nem hallja, figyelmét egészen más dolog köti le. Egy egyfogatu kocsiira figyel, amely lépésben jön az utca tulsó oldaláról. Ezen az egyfogatun semmi szokatlan nincs, csak éppen az, hogy lépésben megy az elébe fogott ló. Es ki ül a hátsó ülésben? Egy hölgy, akit Milde sem ismert, holott az egész várost ismerte. Megkérdezi a többiekét, hogy ismerik-e azt a hölgyet. Paulsberg és Öjen egyszerre kápják fel lorgonjaikat s mind a hatan mereven és keményen szembe néznek az ismeretlen hölgygel, de egyik sem ismeri.

Szokatlanul kövér és nehézkes kényelemmel ül a kocsis párnán. Tompa orra van s magasan hordja a fejét. Piros fátyola, mely a kalapját tartja, elég a vállán. Csak egy pár őregebb ember ismeri ezt a hölgyet, köszöntik s ő a lehető legnagyobb egykedvűséggel fogadja ezeket a köszöntéseket.

Eppen, mikor a sarokra fordult be a kocsija, akkor jutott eszébe Paulsbergnek, hogy tulajdonképpen ki is ez a hölgy. Nevetve mondta:

— De, Istenem, hát nem tudjátok? Hát Grandenél, Liberia asszony.

Most aztán a többinek is eszébe jutott. Persze, természetesen Liberia asszony, a jókedvű Liberia asszony. Gregersen újságíró meg is csókoltá valamikor, május tizenhetedikén történt ez, a lelkesedés mámorában. S most — csodálatos — hogy eszébe jut ez a dolog! Olyan régen volt pedig, olyan nagyon régen.

— Istenem! Csakugyan ő volt! — mondta Gregersen. Hogy ennyire meg tudott hízni! Én meg sem ismertem, pedig köszönnöm kellett volna.

Hogy természetes. Valamennyiöknek kellett volna. Eppen olyan jól ismerték, mint Gregersen. Milde azonban vigasztalta önmagát is, társait is s így szólt:

— Nem csoda, ha az ember nem ismeri meg. Sohasem jár ki, semmiben sem vesz részt; mindig otthon ül s hizlalja magát. Nekem is köszönnöm kellett volna, de... Nos, ha csak ez volna minden vétkem.

Irgensnek hirtelen szőrnű gondolata támadt. Hogy ő nem köszönt! Grande asszony még rossz néven találja venni tőle s még megesisik, hogy a férjét rábeszéli, hogy ne szavazzon ő reá az ösztöndíj odaítélésénél. Igen, ennek az asszonynak igen nagy befolyása van a férjére, ezt mindenki tudja. Mi volna, ha holnap az ügyvéd elmenne a miniszterhez s más embert ajánlana?

— Isten veletek! — mondta Irgens s elsietett. Szaladt s nagy ivben kerünte meg a kocsit. Ezer szerencse, hogy olyan lassan lépegetett az a ló, így legalább volt egy kis reménye, hogy utólrérheti. Mikor a fútra ért, csakugyan sikerült neki a dolog, Grandenné ránézett s elfogadta a köszöntését. Liberia asszony kocsija tovább gör-

dült. Az emberek fáradhatatlanul kérdezték egymást, hogy ki ez az asszony. Milyen kíváncsiság! Grande Liberia asszony volt, a nagy Grande nemzetiségéből való egyik Grandenak a felesége. Nyugodtan ült a helyén, olyan kényelemmel mint egy miniszterium. Nem volt semmi különös rajta, csak éppen az, hogy lépésben ment a lóva. Piros fátyola nem volt egészen divatos, csak nagyon feltűnő és a fiatalok, akik jobban értették a divatkérdéseket, mosolyogva néztek erre a piros fátyolra. Némelyek azonban gyanusnak tartották ezt az asszonyt s ráfogták, hogy nagyon gondolatai vannak. Mintha csak azért ment volna el hazulról, hogy feltűnést keltsen, hogy észrovetesse magát, igen, mintha egyre ezt ismételtette volna:

— Nézzetek! Itt jövök.

Igen, ilyen volt.

Hirtelen, mikor a storthing épülete elé értek, megállította a kocsit. Ugyan mi dolga lehet itt? A storthing épülete be volt zárva, az idénynek vége volt. Bolond ez az asszony? Némelyek azonban tudták, hogy a storthingban egy liberális bizottság ülészik s hogy ennek a bizottságnak Grande is fogja. A gyűlést valamelyik udvari szobában tartották, amelybe az udvarról lehetett bejutni. Grande Liberia asszonynak pedig senki sem tilthatja meg, hogy a férjét meg ne látogassa.

Grandenél kiszállt a kocsiából s oda szólt a kocsisának, hogy várjon. Nehézkesen ment fel a lépcsőkn, híres fátyola meg most is a vállairól lógott le. Aztán eltűnt a nagy épület udvarán...

Mikor azonban két órára járt az idő, a város zaja tetőpontját érte el. Mindenütt mozgás, az emberek sétálnak, kocsiznak, beszélgetnek, vásárolnak, vesznek és eladnak, a távolból a működő gépek lassu zuga hallatszik. A kikötőben

ezzel kéz a virágosérp. Pompásan meg benne a virágpalánta, főképp jól kikel a mag. Kétfontos konzervdobozokban még nagyobb fuksziák és gerániák is megélnék. A bádóg dobost félyempapírosba is lehet beborítani, hogy tetszősebb legyen, különben pedig csakhamar rozsdásztint kap, amely hasonló az agyagosérp színéhez és ilyen formában nagyon jól alkalmazható erkélyeken.

Prima-donnák kizsákmányolása. Sebürmann József, a híres impresszárió, aki Dusét, Pattit és Sarah Bernhardtot kalauzolta az egész világon, elmondja egy francia lapban, hogyan szokták a prima-donnák jó szívét kizsákmányolni. Alig hogy az utazó művész nő jövedelmének nagysága ismeretessé vált, a kérvények sokasága sáskaraként rögtön megérkezik. A szegény művész nő alig találhat időt arra, hogy a szállóban, ahol lakást vett, a legzűlkösebb intézkedéseket megtegye, már a kérvények egész raja zudul reá. A sort többnyire olyan művészek nyitják meg, akiket állítólag valami lelkiismeretlen igazgató hagyott cserben. Azután jönnek azok a „földiek”, akiknek rosszul megy a dolguk, kereskedők, akik csak egy kis kisegítő kölcsönt kérnek, fiatal leányok, akik férjhez akarnak menni és a nagy művész nőnél megható naivsággal ezer és tízezer frank közt váltakozó hozományért eszelelnek. Mindezek azonban csak diletánsai a koldulás művészetének, akikől az ember esetleg néhány vigasztaló levéllel, a legrosszabb esetben pedig ezer frank árán megszabadul. Aztán jönnek csak az igazságt, a koldulás nagymesterei, a névtelen alamizsnák osztogatói azok, akik a jótékony előadásokat rendezik. Ezekről semmiképpen sem lehet megszabadulni. Mert aki megtagadja tőlük, amit kérnek, azt másnap a városban a fővárosi és rosszeleklőség mintaképének kiáltják ki.

Vendégülöben. *Fincér:* Milyen ebédet parancsol? Kétforintosot, vagy egy forint ötven krajcárosat? *Vendég:* Mi a különbség a kettő között? *Fincér:* Ötven krajcár.

Napirend.

Naptár. Szerda, május 23. — Római katolikus: Dezső vt. — Protestáns: Dezső. — Görög-ortodox: (május 10.) Zel. Simon. — Zsidó: Ijar 24. — A nap két 3 óra 58 perccel. — Nyugszik 7 óra 22 perccel. — A hold két éjjel 12 óra 50 perccel. — Nyugszik délután 1 óra 19 perccel. *A horvát miniszter fogad g. u. 4 órakor.* *A székelybőrdaros rendkívüli közgyűlése délután 4 órakor az új városban.* *Szülőmarhavásár.* *Nemzeti múzeum:* Képtára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők. *A iparművészeti múzeum és iparművelődési társulat* Allandó bazárja nyitva délelőtt 9-11 óráig. *Tavaszi vásár* a városi Múzeumban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépő díj 1 korona. *A Nemzeti Szalon tavaszi látása* nyitva délelőtt 9 órától esti 9 óráig. Belépődíj 40 fillér. *Országos Képtár és a népművelődési szemléletű képek kiállítása* az Akadémiában, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. *Teknőlogiai iparmúzeum* nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.

fűtyölnek a gőzpipók, most egy másik gőzhajó sivit, lobogók lengenek a szélnek, nagy hajók siklanak ki és usznak befelé a kikötőben, vitorlákat vonnak fel. Itt-ott most vet horgonyt egy-egy hajó, a vasláncok csörömpölnek s mint vad hurrá-kifaltások zugnak véges végig a városon.

Csupa élet. Tidemand kátrányhajója indulásra készen áll. Hanka kíséretében ment le ő maga is a kikötő hidjához; mindketten itt vannak s karongfogva állanak a hidon, folyton egymást nézik. melegség és szeretet van a nézésükben. Mintha a kikötő lobogóit csak nekik lengetné a széllel. Mikor a hajó megindul, Tidemand leveszi a kalapját, magasa emeli s úgy lengeti, Hanka a zsebendőjét lobogtatja, a hajóról pedig visszaintenek, ott is lobogtatják a kedőket. És a hajó kivitorlázik a fjordból.

— Menjünk — kérdi Tidemand s a feleségéhez hajol.

Hanka erősen szorítja a férje karját s így szól:

— Mehetünk. E pillanatban egy másik gőzhajó uszik be a kikötőbe. Kéményéből csak úgy dül a füst. Ez is Tidemandnak hoz árukat. Már két nap óta várja ezt a hajót s most kétszeres az öröme, hogy megérkezett. Így szól:

— Látod Hanka, ott is van áru. Az is a mienk.

— A mienk? — kérdi Hanka csendesesen. És Tidemand érzi, mint szalad át valami gyenge rításg az asszony karján, mikor feléje pillant.

Es mennek. Haza.

— Vége. —

Közelítési múzeum a városligetben nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig. *Mezőgazdasági múzeum* (Kerepesi-ut 73.), nyitva d. a. 9 órától 1 óráig. *Földtani múzeum* (Stofánia-ut 14. sz.) nyitva délelőtt 10-1 óráig. Belépő díj 1 korona. *Szabadalmi levéltár* (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig. *A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára* és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 9-1 óráig. *Egyetemi könyvtár* nyitva délelőtt 9-12-ig, és délután 3-8-ig. *Akadémiái könyvtár* nyitva délután 3-8-ig. *Múzeumi könyvtár* nyitva d. a. 9-1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-11 délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatár és kereskedelmentörténeti gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsernokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. *Somogyi Mulató.* Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor. *Folles Caprice.* VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor. *Stefánia-szálloda.* Murányi-utca 53. Budapest legelőcsébb szállodája. *Union-Szálloda* díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások *Kerepári-terem.* *Petanovits Metropol szállodája.* Naponta hangverseny (lásd hirdetés.) Ujonnán berendezett fényes étterem. *Putzer-pince* Deák-tér naponta a pince ét-teremben Dobronyi Géza 1-es rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A „Duna” biztosító társaság ez évi rendes közgyűlést május 19-én tartotta meg. A lefolyt 1899-iki üzletéről szóló évi jelentés szerint az eredmény nem volt kielégítő, mivel a tüzbiztosítási üzlet Ausztria-Magyarországon, miként valamennyi belföldi biztosító társaságnál, épp úgy a „Duna”-nál is nagyon kedvezőtlenül alakult és a szállítmánybiztosítás is nemleges eredményt szolgáltatott, úgy hogy az elemi kárbiztosítási ágazatok közül egyedül csak a jégbiztosítás zárult kielégítő eredménnyel. A „Duna” életbiztosítási üzlete ellenben, mely terjedelmében nagyobbodott, kielégítő nyereséget eredményezett. Az elemi kárbiztosítási ágazatokban bevételzett díj- és illetményösszegek 6.967 millió koronát tettek ki, míg a károkkért kifizetett kiadások az elintézetlen károk céljára félretett tartalékkal együtt 5.299 millió koronára rugtak. Az életbiztosításban a díj és illetményök 2.612 millió korona bevétel eredményeztek, míg az esedékesse vált életbiztosításokért és járadékokért teljesített fizetések 1.462 millió koronát igényeltek. Az életbiztosításban a biztosítási átlag 66.5 millió korona biztosítási összeggel meghaladó 19.911 biztosítást ért el. Az évi fölösség, az áhözött nyereséget beleszámítva, 114.188.60 K. tesz ki. A közgyűlés a zárszámadást helyben hagyta és elhatározta, hogy 100.000 K. (5% = 20 K. részvényenként) osztalék gyanánt kifizetessék és 14.188.90 K. új számlára átvitessék. Az életbiztosításiáról szóló jelentésben ki van emelve, hogy a Duna biztosítási lételei 1900 január 1-én kezdődő érvényes módosítása és bővítése lettek, miáltal a biztosított feleknek lényeges új előnyök nyujtaknak. Főleg hangsúlyoztatik, hogy a Duna a rokkantság veszélye ellen kiható biztosítást is, utóbbi a biztosítási összeg mérséklésének fenntartásával, hozta be. A kormányzó tanács által indítványozott alapszabály módosítás, mely főleg arra irányul, hogy a Duna a *topás folyton keletkezett károk elemi biztosítást* is üzemébe felvegye, a közgyűlés részéről határozata vált.

A m. kir. szab. adriai biztosító társulat Triestben e hó 3-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. E előterjesztett igazgatósági jelentés első sorban meleg hangon emlékezett meg a röviddel ez-előtt elhunyt báró Reinelt S. E. igazgatósági tagról, aki negyvezszázadon keresztül vett tevékeny részt a társulat igazgatásában. A 61-ik (1899.) üzleti év alakulására vonatkozó számadatok közül a következők fontosabbakat emeljük ki: Az életbiztosítási ágazatban az 1899. évben kötött biztosítási ügyletek 31,021,684 korona biztosított tőkére és 100,974 korona járadékösszege rugnak. A biztosítási átlag 1899. december végével 205 millió korona tőkét és 588,639 kor. járadékot tüntet ki. A díjbevételei 8,946,702 koronát teszen, míg a halál- és elérési esetekben teljesített fizetések 3,987,533 koronát igényeltek, ezenfelül függő károkra 769,887 korona lón tartalékba helyezve. Ezen ágazat díjtartaléka és díjtartaléka 53,643,679 koronára rugnak. Az elemi (tűz és szállítmány-) biztosítási ágazatok díjbevétele 17,550,045 koronát tett ki, viszontbiztosításokra 7,876,417 korona lón kiadva és kifizetésekre — a viszontbiztosítottak illető rész levonása után — 6,748,165 korona fordítottat, míg lüggő károkra 969,040 korona lón tartalékba helyezve. E két ágazat díjtartaléka 10,125,294 koronára rug. A tüzbiztosítási ágazat 1899-ben éppúgy, mint oszdemény mindegyik bel- és külföldi társaságra, az adriai biztosítótársulatira is felelő kedvezőlen volt és a végeredmény kedvező alakulása az egybegyűjtött tartalékok kamatai és az életbiztosítási mérleg kedvező eredményének tudható be, 100,000 korona adórtartalék levonása után fennmaradó 1,002,488 korona nyeresémből 200,000 korona az életbiztosítási ágazat külön nyere-

ménytartalékoknak utaltatik át, amely ily módon 2,000,000 koronára emelkedik és osztalék címén — mint az előző évben — részvényenként 160 korona kerül elosztás alá. A társulat tartalékai 15bb mint 62½ millió koronát teszenek, amelyből a díjtartaléka (saját számlára, tudniillik a viszontbiztosítási rész levonásával) 58,226,368 korona, a nyeresémtartalékokra 6,393,186 korona és az árfolyam ingadozásti tartaléka (a tőke elhelyezéseknél 1899. évben beállított jelentékeny értékevesztést levonása után) 989,978 korona esik. Báró Reinelt, a triestri kereskedelmi kamara elhunyt elnöke helyébe ezen kamara első alnökét Dimmer Ferencot választották be a társulat igazgatóságába.

A triestli Általános biztosító társaság (Assicurazione Generali) a ma aláírásra bocsájtott 4% -os magyar koronajáradékából egy milliót jegyzett.

Vajtértesítő központ Szabadkán. Szabadkán ötvenhét középiskizárdai elhatározták, hogy vajtértesítő központi létesítenek s az ötvenhét középiskizárdai alapon társulat tisztán tisztán vajtérteleire. Az alapszabályokat nyomban elfogadták. *Daranyi földművelésügyi miniszter* nagy figyelemmel kíséri az akciót s támogatni fogja, amit az is jelez, hogy szakközegéit a monstre-gyűlésre ki is küldötte Szabadkára. A gazdák gyűlést a miniszter távirattal üdvözölte.

Az erdőesítés hasáknban. A kopár területek, kiirtott erdők és vízmosások talajokon folyó erdőesítési mértékeiről fogalmat adnak a következő adatok: 1895-ben 80 millió csemetét ültettek ki, ez a szám progresszív haladt és ma már 150 millió lácska ültetése történt meg. Különösen nagy számban munkálkodtak folytak a Karaszton, ahol kősziklába vajt vézkekbe millió számba ültetik a fenyőfát, mely talán védőfalul fog szolgálni a bőra pusztításainak. *Daranyi földművelésügyi miniszter* ebben az évben *Vasspárm, Hunyad, Abauj-Torna, Somogy*-megyében újabb osemelékerteket létesített, úgy hogy az állami osemelékertek a 300 holdat ma már meghaladják. De szükség is van erre a gondoskodásra, mert 212,455 katasteri hold kopár és erdőesítés szorult területünk van, melyből a fokozottabb erdőesítést 60,000 katasteri holdra befejezték.

Szessárak. A kontingens nyereszessz ára *Budapest*-ben pénzben 88,50 korona, áruban 89.— korona. — *Bácsban* az irányzat valamivel gyengébb. A nyereszessz ára 42,40 korona pénzben, 42,80 korona áruban.

Borjувásár. 1900. évi május hó 22-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1623 darab, leölt borjú — db, bécsi élő borjú — db, db. drvált, növendék marha 36 darab, bárány élő 120 darab, leölt bárány — darab. *Arjegyessz* azonos tételékből: *Arjegyessz* Belföldi élő borjú 68—75 l.-ig, l. r. 76—86 l.-ig, kivételése 88—100 l. kilonként, leölt borjú f.-ig, l. r. — f.-ig, kivét. — l. kilonként, levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — l.-ig. Növendék marha 40—55 l.-ig kilonként, l. r. — l.-ig. Bárány élő 12.—15.—k., leölt bárány — k., kivételése ár — k.-ig páronként, Keoske — k.-lól — k.-ig. A vásár nehékes lefolyású volt.

Budapesti sertés-konsumvásár. A farenvárosi petroléum-rakodónál lévő székcs-fővárosi sertéskonsumvásár *Arjegyessz* 1900. évi május 21-én. *Készlet* 401 darab. *Elkeltet* 1069 darab. *Összesen:* 1560 darab. — *Eladtott* 1299 darab. *Maradt* 831 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 94—102 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—104 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 98—104 k.-ig. *Óreg* nehéz páronként 400—500 kilos 84—90 koronáig. *Malacok* 74—80 korona 100 kilonként. A vásár hangulata élénk.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban tegnap megtartott sertésvásáron bejelentettek: 11470 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4739 darab fiatal sertést, 5476 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 10487 darabot. Eleinte élénk, később gyenge üzlet.

Jegyzések: kgrként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 92—94—96 fillér, kivételesen — filléren, középméretű sertés 86—92— fillér, könnyű sertés 76—84 fillér, fiatal sertés 64—82 fillér.

A budapesti gabonátzsdé.

Budapest, május 23.

Jó kínálat és korlátozott vételkedv mellett 23,000 métermázsza buza került a forgalomba nyugodt irányzattal. Egyes telekeknél néhány fillérrel estek az árak. Rozsban szilárd volt az irányzat. Az árak 10 fillérrel emelkedtek.

Eladtott:
Buza. *Tiszavideki:* 100 mm. 80-6 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 80-6 k. 8 K. 30 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79-4 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 15 f. sárga, 100 mm. 79-5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 17-1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 19-1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f. felső, 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 150 mm. 76 k. 8 K. — f., 100 mm. 76 k. 8 K. — f., 100 mm. 75 k. 7 K. 80 f.
Pestmegyei: 1500 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f. 1000 mm. 76 k. 7 K. 95 f., 700 mm. 76 k. 7 K. 60 f. úszkös, 150 mm. 76 k. 7 K. 60 f. hibás, 500 mm. 76 k. 7 K. 60 f.
Fehérmegyei: 180 mm. 74-8 k. 7 K. 85 f., 800 mm. 74 k. 7 K. 82-1/2 f., 2300 mm. 74 k. 7 K. 85 f.
Mezőkövesdi: 1000 mm. 79 k. 8 K. — f. *Szentosi:* 3400 mm. 77-8 k. 8 K. 25 f. *O-Bocsei:* 3600 mm. 74 k. 8 K. 02-1/2 f. *Bácskai:* 500 mm. 74 k. 7 K. 95 f.

Erdélyi: 400 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 29 1/4 f.
 Ujvidéki: 3100 mm. 73-4 k. 7 K. 77 1/4 f., 2300 mm. 73 k. 7 K. 77 1/4 f.
 Raktárú: 1400 mm. 76 k. 7 K. 95 f.
 Mind 3 hónapra.
 Rozs: 200 mm. 7 K. 22 1/2 f., malomba, 100 mm. 7 K. — f., 100 mm. 6 K. 80 f., 150 mm. 6 K. 95 f. vegyülékes.
 Zab: 200 mm. 5 K. 40 fillér.

I. Képzőfűtés mellélt.
 A készaru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktőzde szokásai szerint, képzőfűzésben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Ezusa	kg	Kilogramm		Hektoliter	
		K-10	K-12	K-10	K-12
lisztárú	4	7,50	7,65	7,9	8,10
»	7	7,35	7,50	7,8	8,05
»	10	7,20	7,35	7,6	7,8
»	15	7,05	7,20	7,4	7,6
»	20	6,90	7,05	7,2	7,4
»	25	6,75	6,90	7,0	7,2
»	30	6,60	6,75	6,8	7,0
»	35	6,45	6,60	6,6	6,8
»	40	6,30	6,45	6,4	6,6
»	45	6,15	6,30	6,2	6,4
»	50	6,00	6,15	6,0	6,2
»	55	5,85	6,00	5,8	6,0
»	60	5,70	5,85	5,6	5,8
»	65	5,55	5,70	5,4	5,6
»	70	5,40	5,55	5,2	5,4
»	75	5,25	5,40	5,0	5,2
»	80	5,10	5,25	4,8	5,0
»	85	4,95	5,10	4,6	4,8
»	90	4,80	4,95	4,4	4,6
»	95	4,65	4,80	4,2	4,4
»	100	4,50	4,65	4,0	4,2

Egyéb gabonafélék		kg	Kilogramm	
			K-10	K-12
Rozs	elsőrendű	—	6,60	6,90
»	másrendű	—	6,30	6,60
Arpa	elsőrendű	—	5,40	5,70
»	másrendű	—	5,10	5,40
Zab	elsőrendű	—	5,70	5,90
»	másrendű	—	5,40	5,60
Repece	elsőrendű	—	13,20	13,80
»	másrendű	—	12,60	13,20

A határidőszámla folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra	7,95
Buza októberre	8,05-8,07-8,08
Rozs májusra	7,25
Rozs októberre	7,21-7,25-7,31-7,32
Zab májusra	—
Zab októberre	5,81
Tengeri májusra	5,56
Tengeri júliusra	5,52-5,63
Repece augusztusra	13,75-14

Déli egy órák: a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra	7,95	pénz	7,86	áru
Buza októberre	8,07	—	8,08	—
Rozs májusra	—	—	—	—
Rozs októberre	7,30	—	7,31	—
Tengeri májusra	5,57	—	5,58	—
Tengeri júliusra	5,53	—	5,64	—
Zab májusra	—	—	—	—
Zab októberre	5,28	—	5,29	—
Repece augusztusra	14	—	14,10	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra	7,96	8
Buza októberre	8,06	8,07
Rozs májusra	7,25	7,30
Rozs októberre	7,30	7,32
Zab májusra	5,06	0
Zab októberre	5,28	5,29
Tengeri májusra	5,50	5,56
Repece augusztusra	5,51	5,62

A budapesti értéktőzde.

A mai értéktőzde irányzata kezdetül végig gyengésgre hajló volt. A közleg utolsó-ellátás készletét a kisebbeszi spekulációt realizálásokra s a mellett a hét folyamán eszközölt telemek vételnek folytán összességül anyag is nyomja az amugy is kedvelten irányzatu piacot. Az előzárlat csendes volt, csupán államvasutak voltak tartottak.

A helyi piacon bankértékek javultak, a többi el volt hanyagolva. A déli tőzde lefelé irányult. Az összes értékek árai lemorzsolódtak. Az utózárlat ismét lanyha volt. A helyi piac tartott, de üzletlennel, végül gyengébb. A váltópiaze változatlan.

Ar tőzsdé: kedvtelen.
Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 722.60—725.75. Osztrák-magyar államvasut 650.25—653.50. Jelzálogbank 456.—456.50. Leszámitoló bank 493.—495.50 korona.

A déli tőzde gyenge.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 726.—726.50. Osztrák hitelrészvény 722.60—723.20. Osztrák-magyar államvasut 652.—654.75. Jelzálogbank 456.50—457.75. Leszámitoló bank 495.—496.—Rimamurányi vasúti részvény 522.50—523.—Közutivasut részvény 622.50—623.—korona.

Forgalmos került: 4 1/2%-os regale kötvény 98.30. Kereskedelmi bank részvény 280. Első budapesti gőzmalom részvény 1000. Tegla és cement részvény 20.—Kassa-somodi kőszénbánya részvény 10.—Salgótarjáni kőszénbánya részvény 644—645. Első

magyar mezőgazdasági géppár részvény 250, Kosmos részvény 25.—korona árfolyammal.
Utódzde. A 4 órai zárlatkor maradt:
 Osztrák hitelrészvény 721.10. Magyar hitelrészvény 724.50. Leszámitoló bank 495.—. Rimamurányi vasúti 781.—. Osztrák-magyar államvasut 651.50. Közúti vasut 622.—. Villamos vasut 319.—korona árfolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

I. Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Pénz Áru	100 kor.-árú	Pénz Áru	100 kor.-árú
Aranyárú	97.2	Magyar nyaromény-kötvény (200 K)	105.—100.—
Koronáráru	91.40	Magyar regálókötvény	95.25
Készlet vasúti kötvény	97.50	Horv.-szlav. regálókötvény	90.—90.75
Államvasutó aranyárú	101.—102.—	Magyar földteremköt. 4 1/2%	91.25
Államvasutó önkormányzati kötvény	90.25	Horv.-szlav. földteremköt. 4 1/2%	90.50
Vasúti kötvény	74.—80.—	Tiszai sorsjegye 4%	137.75
Magyar nyaromény-kötvény (200 K)	105.—100.—		

b) Osztrák Államadósság.

Egyes papírárú	17.50	Koronáráru	97.—97.50
Egyes készletárú	97.30	100-leas sorsjegye 4%	150.—152.—
Aranyárú	97.30	100-leas sorsj. (1000 K) 3%	137.—136.—
	97.75	100-leas sorsjegye	302.25

c) Idegen Államadósság.

Polgár vasut kötvény	83.—84.—	Ezéb 100 frankos sorsjegye 4%	77.—79.—
----------------------	----------	-------------------------------	----------

II. Más kölcsönök.

Budapesti fővárosi kölción 4 1/2%	90.50	Budapest fővárosi kölción 4 1/2%	92.75
	97.—97.25	Temesi beváltgigi kölción 4 1/2%	12.50

III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Bélvárosi lakásépít. zálog. 4 1/2%	90.—100.—	Jelzálogbank kötvény 4 1/2%	98.—98.50
Temesi fővárosi lakásépít. zálog. 4 1/2%	98.25	Jelzálogbank nyar. kötvény 4 1/2%	113.50
Egyes zálog. 4 1/2%	91.10	Jelzálogbank nyar. kötvény 4 1/2%	117.20
Kölción 4 1/2%	102.—102.—	Jelzálogbank nyar. kötvény 4 1/2%	103.—104.—
M. szar. és föld. bank kölción 4 1/2%	99.50	Orsz. kölción 4 1/2%	95.—94.—
Földteremköt. zálog. 4 1/2%	99.50	Kölción 4 1/2%	91.—91.50
Földteremköt. (50 leas) 4 1/2%	99.75	Kölción 4 1/2%	91.—92.50
Földteremköt. (100 leas) 4 1/2%	99.50	Kölción 4 1/2%	91.—91.50
Helyi lakásépít. vasut kölción 4 1/2%	99.50	Osztrák-magyar bank kölción 4 1/2%	98.70
Helyi lakásépít. vasut kölción 4 1/2%	99.50	Hazai lap. kölción 4 1/2%	93.75
Jelzálogbank zálog. 4 1/2%	101.—102.—	Hazai lap. zálog. kölción 4 1/2%	94.25
Jelzálogbank zálog. 4 1/2%	99.—100.—	Keresk. bank zálog. kölción 4 1/2%	98.50
Jelzálogbank zálog. 4 1/2%	99.50	Keresk. bank (vél. 200 K) zálog. kölción 4 1/2%	98.20
Jelzálogbank zálog. 4 1/2%	100.—101.—	Keresk. bank (vél. 200 K) zálog. kölción 4 1/2%	102.25
Jelzálogbank zálog. kölción 4 1/2%	97.25		94.—95.—

IV. Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény	100.—100.50	Folyamlatosított elsőbbségi kötvény	99.—100.—
Közúti vasut elsőbbségi kötvény	92.20	Magyar-palotai I. színház	105.—105.—
Kassa elsőbbségi kötvény	97.—97.—	Dunántúli kölción ar. 4 1/2%	100.25
Kassa elsőbbségi kötvény	97.—97.—		

V. Bankok részvényei.

Bankeszközök	181.—182.—	Kereskedelmi bank részvény	450.—456.—
Érték	182.—183.—	Magyar bank kölción	950.—975.—
Érték	184.—185.—	Osztrák-magyar bank	1775.—1775.—
Érték	186.—187.—	Kereskedelmi bank	2650.—2655.—

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Bélvárosi	501.—502.—	Egyes fővárosi takarékpénztár	570.—575.—
III. sz. tőzde	215.—216.—	Országos központi	1385.—1390.—
Budapesti társ. és zálogt. r. társ.	415.—415.—	Posta hazai	1000.—10100.—

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Bécsi biztosító társ.	415.—450.—	Fővárosi	195.—195.—
Bécsi élet- és kárt. bizt. társ.	484.—541.—	Lloyd szegedi	215.—220.—
Köz. magy. által.	535.—535.—	Nemzeti biztosít.	200.—205.—
		Pannónia vízsz. bizt.	115.—1200.—

VIII. Gőzmalomok.

Concordia	460.—480.—	Bengermalom	90.—1000.—
Budapesti	990.—1010.—	Molnár és sötét	280.—320.—
Részbet	410.—430.—	Viktória	224.—230.—
Lajza	225.—227.—		

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Borsodi bányák	—	Kőbánya	1050.—1050.—
Budapesti kősz. és téglagyár	150.—150.—	Orsz. kősz. és téglagyár	560.—560.—
Egyes bányák és téglagyár	10.—20.—	Asztaltéglagyár	240.—240.—
Magyar kősz. és téglagyár	20.—20.—	Államkősz. és téglagyár	140.—140.—
Földteremköt. és téglagyár	90.—100.—	Magyar kősz. és téglagyár	640.—670.—
Kassa-somodi	—	Utak téglagyár	195.—200.—

X. Vasúti és gépjármű részvényei.

Gazdasági gépjármű	240.—250.—	Németköt.	490.—505.—
Dunántúli	1.5.—1.5.—	Magyar államvasut	24.—24.—
Ganz	2410.—2410.—	Wetzlar vasúti	240.—250.—

XI. Könyvnyomdak részvényei.

Athenaeum	60.—60.—	Pallas	325.—340.—
Franklin	80.—80.—	Posta könyvnyomda	395.—370.—
Kozmosz	90.—90.—		

XII. Különböző vállalatok részvényei.

Alt. wagr. kölción	100.—107.—	Királyi szőlőszedő	21.—22.—
Bécsi villamos	235.—238.—	Polgári szőlőszedő	147.—150.—
Első magyar szőlőszedő	235.—237.—	Magyar cukoripari	195.—200.—
Első magyar szőlőszedő részv.	471.—481.—	Magyar villamos	240.—240.—
Első magyar szőlőszedő részv.	481.—481.—	Nemzetközi vill.	500.—500.—
Első magyar szőlőszedő részv.	481.—481.—	Nemzetközi wagr.	15.—20.—
Göschwitzer szőlőszedő	811.—840.—	Telef. hírviv. társ.	1000.—1040.—

* Az I-V. alatti jegyzetek papírok árfolyamai 100 koronánként értendők, a VI-XVI. alatti jegyzeteké pedig darabonként koronánként.

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	422.—466.—	Újpesti-árpápalota	130.—140.—
Bp. önk. vas.	242.—233.—	Villamos	350.—350.—
ideg. részv.	—	Kassa-odderbergi	414.—418.—
v. vill. részv.	26.—26.—	Magyar-palotai	414.—418.—
v. villam. vas.	210.—230.—	nyugati	420.—430.—
v. vill. részv.	110.—115.—		

XIV. Sorsjegyek.

Budapesti	12.25	Magyar vöröskör.	19.—20.—
oszt. föltűb.	13.—14.—	Kassa-odderbergi	21.—21.—
nyug. részv.	—	nyug. részv.	—
Bécs városi	987.—991.—	Olasz vör. kör.	29.70
Budapesti	130.—134.—	Gyngaroz oszt. föltűb.	25.—21.—
oszt. föltűb.	133.—137.—	Osztrák vör. kör.	49.70
részv.	6.—6.00	Osztrák hiteltűb.	8.—40.—
oszt. föltűb.	6.00	Páfty	132.—134.—

XV. Pénzmekek.

Várarany	11.98	Német bankjegye	118.25
Londoni 1000 vas.	242.0	Olasz líra	96.50
20 mártk:	25.75	Páris	95.85

XVI. Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	200.10	Olasz piac	95.50
London	242.0	Páris	95.85
Német piac	118.25		

A budapesti terménytőzde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzéki bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsgói — korona, középsemű — korona, nagysemű — korona. Disznószár: budapesti 56.—56.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 46.—47.—korona, 3 darabos 50.—51.—korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.75—19.—korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 24.50—25.—korona, 85 darabos — korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—17.—korona, 100 darabos 23.—23.25 korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai — korona, szerbiai 16.50—17.—korona azonnali való szállításra.

HAJREGENERATOR

PURUS
PURUS
PURUS
PURUS
PURUS

Nem hajfesték.
A hajnak eredeti természetes színet és fényét adja vissza.
Üveg ára 3 korona.
Fő- és szétküldési hely: **Karischmaroff A. Szerecsen-drogueria Bpest, Kerepesi-ut 39.**
Főraktár: **Török József gyógyszer-tára Király-utca 12.**

Kitünő folttisztító

P U
Elismert **U** **koncs !!**

PURUS

Folttisztító U legjobb !!
S

Gyorsan és biztosan eltávolít mindenemű **zsir-, olaj-, gyümölcs stb. foltot**
Kis tubus ára 40 fillér.
Nagy tubus ára 60 fillér.

Segítsük a magyar ipart!!!

DÓCZI MÓR cipész
saját készítési nagy cipőraktára.
Bpest, Kerepesi-ut 10.D.

Ajánlja csupán hazai léből **magyar munkások** által készített csinos és tartós cipőt és eszímait, az **osztrák és külföldi cipőgyártók**kal olcsóbban, u. m.:

Férfi-cipő:	Női cipő:
Sima cipő borjúbőrű ... 3.50	Fekete vagy (füzű) ... 3.50
Betétes cipő borjúbőrű ... 2.20	diratos var- (gombos) ... 3.50
Füzes cipő borjúbőrű ... 3.50	ga bőrből, (füzű recsatta 2.40
Sima cipő sárgabőrű ... 3.50	lign eleigáns (gomb. recsatta 2.50
Betétes cipő sárgabőrű ... 3.50	kitűtelben, (tűnc-cipő) ... 1.80
Diratos cipő sárgabőrű ... 3.50	Lakk-tűnc-cipő, (borsarokk) ... 3.50
eleigáns forma-cugos ... 4.50	Szalon r. oros- (cugos) ... 3.50
Egylon- vagy orosz- (cugos) ... 4.50	lakk keztűbőr (füzű) ... 3.50
lakk, keztűbőr- (füzű) ... 4.50	sztrai (gombos) ... 3.50
sztrai (gomb) ... 4.50	Leasing (8cm. sely. cuggal) ... 2.70
Val. sztrabőr ... 4.50	... füzű recsatta ... 2.70
keztűbőr-cugos ... 4.20	val. Chevreau-cipők ... 5-6 frt
Vilkes füzes, keztű sztr ... 4.20	

Mindenemű gyermekcipőkben, továbbá sár-, házi- s torna-cipő nagy raktára és minden fajta cipő-eremű 20 kr. ával. **Vidéki megrendelésekre különös gond fordítatik.** Mértéknek eleget té a talp **széles drágacsk** s csomagolási ügyem. **Megrendelések 24 óra alatti névelék szerint elkészülnek.**

Magy. kir. államvasutak **Hirdetmény.**
(Az osztrák-magyar személyforgalmi díjszabás V. füzet kiadása.)
A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint egyrészt a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság, a cs. kir. szab. déli vasút-társaság és a m. kir. államvasutak állomásai, másrészt a szlovéniai drávavidéki h. é. vasút állomásai közötti közvetlen személyforgalomban folyó évi július hó 1-én új díjszabás (V. füzet) lép életbe, mely módosított díjszabási határozmányokat és új menetdíjakat foglal magában.
Ezen új díjszabás által az 1899. évi október hó 1-éi érvényes hasonló díjszabás érvényen kívül helyeztetik.
Az új díjszabás a m. kir. államvasutak díjszabás elárusító irodájában (VI. Csengery-utca 33. sz.) 20 fillérről lesz kapható.
Budapest. 1900. máj. 12.
Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazt.)

31.460 VIII./900.

Pályázati hirdetés.

A budapesti kir. zálogház céljaira emelendő épületre szolgáló tervek beszerzése céljából a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a hazai építészeket versenyre hívja fel.

- A pályázati feltételek a következők:
1. A pályázatban csak hazai építészek vehetnek részt.
  2. A pályázat titkos és csak 1:200 mű mértékben készítenő tervvázlatokra hirdetik ki, melyekhez a műszaki leírás és egy hozzávetőleges költségvetés csatolandó, mely utóbbi az épület által elfoglalt köbtartalom szerint legyen számítva.
  3. **Az építő összeg 830,000 koronát meg nem haladhat.**
  4. A pályázók kötelesek minden emeletornak egy alaprajzát és az épület eltérő homlokzatairól egy-egy homlokzati rajzot bemutatni; az épületről az eszme megértésére szükséges két metszeti rajz készítenő; távlati képek csatolása mellőzendő.
  5. Az építési program és a beépítendő teleknek a lejtmerési adatokat is magába foglaló helyszínrajza a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójától szerezhetők meg.
  6. **A pályatervek benyújtásának határideje 1900. évi július hó 20-ik napjának déli 12 órája.**
  7. A pályatervek lepecsételve, jeligés levelek kíséretében a kereskedelemügyi minisztérium segédhivatali főigazgatójánál elismervény ellenében nyújtandók be.
  8. A kitűzött határidő nem hosszabbíthat meg és azontúl beérkező, vagy alakilag a feltételeknek meg nem felelő tervek figyelembe nem vétetnek.
  9. A kereskedelemügyi miniszter ur ezen tervvázlatokra három pályadíjat engedélyezett, melyek közül **az első díj 2500 koronában, a második díj 1600 koronában és a harmadik díj 800 koronában van megállapítva; a nem díjazott pályatervek bármelyike 400 koronáért megvehető.**
  10. A pályadíjak a beérkezettek között viszonylag legjobbnak talált három műnek mindenestre kiadatnak, kikötve azonban, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur a díjazott tervvázlatok bármelyikét fogadhassa el az építés alapjául, azokat egészben vagy részben fölhasználhassa, vagy azokat egészen figyelmen kívül is hagyhassa.
  11. A díjazott és a kereskedelemügyi miniszter ur által megvett tervek a kereskedelemügyi minisztérium tulajdonát képezik; a nem díjazott, illetőleg meg nem vett pályaművek a fölbontatlan jeligés levéllel együtt a benyújtáskor kapott elismervény visszaszolgáltatása mellett a szerzőknek vissza fognak adatni.
  12. A pályaterveket bíráló bizottság fogja elbírálni, mely javaslatát a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrnak előterjesztendi, ki véglegesen határoz.

A bíráló bizottság következőképpen fog összeállíttatni: **az elnökön kívül a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium VIII/b szakosztálya részéről egy tag; II. szakosztály részéről (műszaki közegek) két tag, a budapesti m. kir. zálogházak igazgatója és két magán építész.**

Budapest, 1900. évi május 14-én.

Kereskedelemügyi m. kir. minisztérium.

Bruchsteiner és Társa
címéblagyár
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 45.
Údvari szállítót címek minden kivitelben.
Cégtáblák üvegből, fából, bádogból és amerikai bőrből jutányosan és díszesen készíttetnek.
Vidéki rendelések kívánatra fellevelessel szállíttatnak.
Mintarajzok díjtalanok.

Nagy választék
bádogos- és bronz-árakban
1000-éle tárgyakkban, legkülönbözőbb el-
készítve. Különösen ajánlok díszes
szoborokat, u. m. szobor úreszeket
különböző mértékben, továbbá szobor-
lámpák, fűtőkészülékeket, úgyszintén
mindenemű kerít és tisz. lecsapolókot,
továbbá virágágyásokat, nádágyásokat legol-
csóbb gyári árák és jóállítás mellett.
Dísz előzetek juttatás-gépek,
fürdőágyak és felszerelvények.
Kapható a készítőnél
KUTSCHERA GYÖRGY-nél
Aranykő-utca 6. szám.
a vadászkeri szállóval szemben,
BUDAPESTEN.

Luser L. -féle Tourista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható
szőr tyukaszem, szemécs és
a talp, valamint a sarok
bőr keményedési, to-
vábbá mindenemű
bőrelésemű
sodás ellen. A
bőr szerző-
jót-
állás vé-
laltatik.

Környelt
szétk. raktár:
SCHWENK L.
gyógysz. ME. DL. 133-BÉCS.

Csak akkor valódi, ha min-
den hazánlat utasítás és
minden tapasz: a mellékelt véd-
jeggyel és aláírással el van
látva, azért is erre ügyelni kell.

1 doboz kor. 1.20. 6 doboz
Vidékre kor. 1.60 előzetes beküldése mellett bérn.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer.
Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

!! Magyar találmány !!

Művészi kivitelű
Aquarell (kézi) festés
fára * fára
**Fa-levelező-
lapok,
a legizlésebb**
kivitelben.
Magyar festés!
Magyar fa!
Magyar munka!
10 drb ára 2 kor.
A pénz előleges be-
küldése után
bérmertve.
Megrendelhető a kiadó-
hivatalban.
Egészen új!
Gyűjtőknek meglepetés!

Cs. kir. szab. Adria Biztosító-Társulat.

Főzárószám (A) (Életágzat.)

Az 1899 január 1-től december 31-ig eszközölt műveletekről.

Yeresség- és veszteségzámia.

BEVÉTEL:		korona		fl.		korona		fl.		korona		fl.		korona		fl.	
1. Átbezett tartalékok:																	
1. Díjtartalék	42.827,663	30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Díjtartalék	1.965,023	30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Ervenyesítések és visszavált. tartalék	291,150	96	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. A kamattal leszámlált szolgált díjt.	400,0	0	---	45.513,877	76	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5. Nyereségtartalék	---	---	---	1.800,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6. Rendelkezésre álló tartalék	647,016	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7. Arányingadozási tartalék	---	---	---	1.554,107	26	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Függő károk tartaléka 1898-ból (a viszontbiztosítók levonásával)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Függő károk tartaléka 1898-ból (a viszontbiztosítók levonásával)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Díjbevetel:																	
1. Halálveseti és vegyes biztosításokért:																	
le: viszontbiztosítások díjai	7.444,523	41	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Élelveseti biztosításokért	657,591	46	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
le: viszontbiztosítások díjai	686,326	13	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Életjáradékokért	813,840	68	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
le: viszontbiztosítások díjai	---	---	---	813,840	68	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Elhelyezett tőkék jövedelme:																	
1. Polgári-és állami kamatok	---	---	---	49,671	46	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Állami-és központi kamatok	---	---	---	242,592	14	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	---	---	---	14,920	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. Állam- és egyéb értékpapírok kamatai	---	---	---	1.639,357	65	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5. Ingatlanok haszna jövedelme	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
le: a terhek kamatai	214,865	30	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Függő bevételek:	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1. Kötvénytartalékok																	
2. Arányingadozás értékpapírokon:	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
a) tényleg bevételezve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
b) könyv szerint	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Arányingadozás valutákon	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
a) kassza-b-veleltek	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
b) kassza-b-veleltek	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Összesen	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Főzárószám (B) (Flemlő ágazatok.)

Az 1899 január 1-től december 31-ig eszközölt műveletekről.

Yeresség- és veszteségzámia.

BEVÉTEL:		korona		fl.		korona		fl.		korona		fl.		korona		fl.	
1. Átbezett tartalékok:																	
1. Díjtartalék	5.006,383	39	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
a) Tüzbiztosításokért	151,810	39	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
b) Szállítványbiztosításokért	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Nyereségtartalék	---	---	---	2.749,660	84	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Rendelkezésre álló tartalék	---	---	---	900,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. A kamattal leszámlált szolgált díjt.	---	---	---	665,376	39	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Kártartalék a viszontbiztosítókra eső rész levonásával	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
a) Tüzbiztosításokért	---	---	---	725,208	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
b) Szállítványbiztosításokért	---	---	---	249,747	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Díjbevetel a törvény előírásával:	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1. Tüzbiztosítási díjak																	
le: viszontbiztosítások díjai	16.197,106	91	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Szállítványbiztosítási díjak	7.357,813	31	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
le: viszontbiztosítások díjai	1.352,939	03	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Élelveseti díjak	618,565	53	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. Elhelyezett tőkék jövedelme:	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1. Halálveseti és vegyes biztosításoknál lévő tőkék és váltók kamatai	---	---	---	58,757	14	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Zálogkölcsönök kamatai	---	---	---	520,9	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. Állam- és egyéb értékpapírok kamatai és oszlopai	---	---	---	350,545	81	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
5. Ingatlanok haszna jövedelme	---	---	---	26,224	31	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
le: a terhek kamatai	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Különféle bevételek:	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1. Kötvénytartalékok																	
a) Tüzbiztosításokért	897,095	41	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
b) Szállítványbiztosításokért	11,336	03	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
2. Arányingadozás értékpapírokon:	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
a) tényleg bevételezve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
b) könyv szerint	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3. Arányingadozás valutákon	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
4. Egyéb bevételek	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Átbezett nyereség az életbiztosítások fő zárószámjáról	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Összesen	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

A) Életosztály.

Mérlegzámok 1899 december 31-én.

Főmérleg B)

Elemi osztály.

VAGYON:		korona		fl.		korona		fl.		korona		fl.		korona		fl.	
Hitelintézetek, takarékpénztárak és bankoknál elhelyezett tőkék																	
Ingatlanok Triestben, Bécsben, Budapesten és Milánóban (jegyzék szerint)	4.870,400	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Értékpapírok (jegyzék szerint)	41.561,816	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Fenti értékpapírok 1898 december 31-ig járó kamatai	229,473	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Jelzálog-kölcsönök jegyzék szerint)	233,777	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Hasonlóképpen járadékok és tőkék	32,027	03	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Kötvénytartalékok	4.608,186	29	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Követelések más biztosító-társaságoknál	55,000	00	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Különféle igények	878,569	34	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Követelések a társaság központi vezetőségénél (folyósz. egyenl.)	658,300	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Különféle adósság	8,750	75	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Még nem teljesített jutalékok és szervezési költségek	53,706	34	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Összesen	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Az igazgatóság Igazgatók: glanellitóni dr. Alber Agost báró, főnök-almás Frigyesi Adolf vezérigazgató; Parisi József, Ralli Pál br., Reinelt Károly br. v. b. t. Salem Henrik, Pavia János, vezértitkár. Számvevőbizottság: Atanelli György, pojai Alberti Emil gróf, Goldschmid József. A nagyvárosi osztály: Budapest, IV., Váci utca 9., a társulat házában. Báró Podmaniczky Frigyes, intéző, Lichtenberger J. vezértitkár, Frigyesi M. hírk.

Minden szó egykori beiktatása...
betűkből 1 kr. Címre elutított hirdetésekért külön 30 kr. kintstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adjuk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK felvételnek a

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohány-társulatokban:

Breuer névker, Teréz-körút és Fodmaniczky-utca sarkán.
Nemesocz-féle tőzsde Petőfi-tér.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.
Sopronyi V. dohány-nagy-társada, Kerepesi-ut 1.

Deutscher Miksa, Andrássy-ut 38.
Szántó Már tőzsdejében, Keenkeméti-utca 14.
Weitenfeld Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.
Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrdő-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Zsibárus-utca 7.
Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-u. 9.
Leopold Gyula hirdetői irodája VII. Erzsébet-körút 14.

Rösse Rudolf hirdetői irodája VII. Károlykörút 9.
Schwarz József hirdetői irodája V. Marokkó-u. 4.

Tánczer Gyula hirdetői-iroda IV. Szerviztér 8.

„Diskréció 26” kéri leveleit átvenni.

Abbaziák!
Egy úr akarék, ki a költségek redukálása végett együtt lakna velem, azaz ketten bérelnek egy szobát június hóra. Cím a kiadóban. 2937

20 körkép
viszavétel nélkül és bármikor találhatók. Berci 1000* poste restante. 6274

Margitnak.
Vasárnap és hétven vidéken lesznek, vasuton tehát nem várhatom, kedden azonban a vasárnapi kiadvány helyén lehetek. Negyedik óra itt vagyok. Levele azért válaszolok csak most. Címemet szállodában leadtam. Pubi. 2935

500—1000 korona
tisztelődíjat fizetek azon egyéniségeknek, ki direktre vagy indirekte ösztökölésére révén nékem elősallábrangú cégnél vagy vállalatnál állandó jellegű megfelelő állást szerez. Minimum 1800 forint éves vételeme refolettak, szükség esetén 5000 korona övadékát is rendelkezem. Merlegképes perfect könyvvizelő vagyok, jelenleg is előszáru részvényszerűságnél íly minőségben működök. Cím a kiadóhivatalban. 2937

50 korona jutalom
azon magyarhonban, budapesti illetőségű kezesség, 53 éven felüli állandó jövedelmű (lehetőleg hivatalnok) úriemberek, ki ideiglenesen örökbe fogad azonnal külföldi férfit. Cím a kiadóhivatalban. 6276

Ruha-varróné,
kitűnően járta, olcsón vállal munkát, melyet a saját lakásán készít el. Renoválások is végez kitűnő ízléssel. Cím a kiadóhivatalban. 2927

Franciául tanít
gyors sikerrel francia kisleány, rendkívül mérsékelt áron. Cím a kiadóhivatalban. 2931

Gazdasági
számvevő 16 évi gyakorlattal, német és magyar levelező, a gazdasági belső teendőket is végzi, állást óhajt változtatni. Levelek a kiadóhivatalba kerülnek „Gazdasági számvevő” címen. 6275

Könyvnyomás és lithográf,
ki jól felszerelt géppel és mindennemű a szakmához tartozó anyaggal rendelkezik, óhajt egy hivatalban, takarékpénztár vagy biztosítótársaságnál évi vagy havi bérösszeget (Pauschale) foglalkozást nyerni. Ajánlatokat „Könyvnyomás” címen a kiadóhivatal továbbítja. 2923

Takarítást
keres, de csakis délutánra egy fiatal nő. Cím a kiadóhivatalban. 2934

Pénzbeszedőnek,
felügyelőnek, raktárnoknak vagy más ily fajta állásra ajánlikozik egy volt kereskedő, értelmes jó megjelenésű, esetleg biztosítót is nyújt. Cím a kiadóhivatalban. 2910

Egy 12
személyre való tina-erdőt emészők, tokban, majdnem új, jótányoson eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2922

Nagyvendéglő,
jó forgalmú, vasuti állomás felől, minden kényelemmel és tágas helyiségekkel látva, szállószobák zarátkos és pezserázékkal, szabadkézű eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6251

Székbehothelyiség
két utóhá nyíló, mindenre alkalmas, azonnal kiadó, ugyanott több kisebb-nagyobb lakás is azonnal vagy augusztusra olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2932

Megvételre
keresek két alatt egy nagy állványos órát, ebédelőszobába. Cím a kiadóhivatalban. 2930

Pénzbeszedői,
raktárnoki, felügyelői vagy más megfelelő állást keresek egy jelenleg vidéki kereskedő (esetleg biztosítókál) címre a kiadóhivatalban. 2938

Cukorka- és
csesemégye-üzlet más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2925

Jókai diszkiadása
olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6243

Jó forgalmu
rőfő és vasútnüzlet (csupa kurász árú) vidéki városban, hálaloseit miatt előnyös feltételek mellett azonnal eladó, esetleg az árú külön is eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6270

Valódi
legyaljai asz borok betegnek számára butellánként olcsón kaphatók, üvegként 2 frittól 8 frittig. Cím a kiadóhivatalban. 6269

Nagyon jó
forgalmu fehérvarró, hímző és előnyomda-intézet óriási helyen, több év óta fenáll, családi ók miatt esetleg azonnal eladó. Cím a kiadóban. 2905

Elutazás miatt
többrendbeli butor-eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6279

Francia
bonnes-superieures, egyszerű bonnek és játszóársak, 180—200 és 60 ftt évi fizetés, 2 évi szerződésnel és működésök megtérítése Franciaországban; továbbá északamerikai nevelőlónök, kitűnően zongorizálnak, a francia és angol nyelveket tökéletesen bírják, állást keresnek Pfeiffer Ferenc ügyvédsége által, Budapest, Harsfa-utca 42. 6277

Urasági lakás
augusztus vagy november 1-ére kiadó Ferenc-körút 44. I. em. 5 utcai szoba erkélyvel, alkov, 4 udvari szoba, 1 cseledőszoba, 2 előszoba, fürdőszoba, 2 klozet, kamra, konyha. Szobák és előszobák elegánsan tapetirozva és légszecsillárokkal ellátva. 6278

Több szoba
butort óhajtok venni alkalmi vagy olcsó áron. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Tízta butor” jellegű alatt kérék az ér burtoradarak megjelölésével. 2915

Férő-női-dívat
és rövidárú-üzlet vidéki város főterén, olcsó boltbör, azonnal eladó, az üzlet értéke bevezetéssel együtt körülbelül 8000 korona. Cím a kiadóhivatalban. 2899

Jobb
iszraeli családól való tanultú teljes ellátást kaphat distingvál családnál, a Kerepesi-út közelében. Cím a kiadóhivatalban. 2888

Teljes ellátást
kaphat egy tisztességes úriember, egy intelligens úrnőné a Dohány-utca-ban, a két színház közelében. Cím a kiadóhivatalban. 2889

Kiadó szoba
a Kerepesi-uton a Nepszínház mellett egy csonnan burtozott kétalkos férőmentes utcai szoba, tágas előszobával, külön bejárattal a lépcsőházból azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2900

ERENYI-féle
Ichtio-Salicinből egy téglgy megszentelt: bőrvizeteket, mindennemű só-mórbetegséget, bőrküritget, izsadtást. Szegtelan. Artalmatlan. 1988

500
házhely eladó Kispeszt-Szent-Lőrincen. A vételár egészfél- és negyedrés, sőt négyrészeleontként heti egy krajczos részletekben is törleszthető. Ezen házhelyek villák, családiházak és gyárak építésére rendkívül alkalmasok. F. 6. augusztus 1-től 5 százalékos villamos kölcsönök. Bővebb felvilágosítás szoroshető Schiffer Miksa okl. mérnökñél. Budapest, VI. Szobai-utca 5. Fodmaniczky-utca mellett és a postamesterű Szent-Lőrincen Diófásor.

Szepességű kárpát
fenyőborovicska, valódi, legfinomabb minőségű, kis üstben égetett, állott régi, egyike a legégszesegebb italoknak, kitűnő szer gomorjaj ellen, hathatós étvágygerjesztő, a vesők működésére szerleltet kedvező hatása. 5 kilós palack börtmentve, utánvételel mellett 3 ftt 75 kr. Ganovszky Gusztáv fenyőborovicska-termelő. Szepes-Szombat (Szepesmegye).

Veszünk

használt butorokat, képeket, szőnyeget, függönyöket, előszoba-és konyhaberendezéseket stb. a legjobb árakon, azonnal fizetés mellett. Kívánatra megvett tárgyakat azonnal elhozhatjuk.

Gömöri és Trs.

butor-raktár, Kerepesi-ut 64.

Rövid zongora
átjatszott 180 ftt, 300 ftt; Mignon zongora majdnem új; pianino keveset használt; amolik harmonium, majdnem új, u regisztor 140.— ftt; u zongorák és pianinok, csakis kitűnő gyártmányokban, olcsón Kohn Albertnál, Kigyó-utca 6.

Magy. kir. Államvasutak. Zágrábi üzletvezető.

Hirdetmény.
A magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetése nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Zágráb-ümei vonal Bucacik állomásán létesítendő következő magasépítményi munkáira, u. m. a felvételi épület megdolás, árnyékkék áthelyezése, u emeletes örház és melléképület építésére.

A tervek, a költségvetések, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztölt feltételek Zágrábott az üzletvezetőség pályafantartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A nyomtatványok ugyanott 2 koronáért és a tervek 6 koronáért meg is szerethetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi május hó 30-án, déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetésű 1-ső osztálynál (Ferenc József-tér 19. sz. I. emelet).

Az ajánlatok egy koránál, az ajánlatok mellékelt ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és követhető felirattal nyujtandók be:

„Ajánlat a m. kir. államvasutak Bucacik állomásán létesítendő magasépítményi munkáira.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok foglalkozhatnak vétetni. Az ajánlat benyújtást megelőző napon, vagyis 1900. évi május hó 29-án, déli 12 óráig 900, azaz kilencszáz korona bányapénzt kell a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetésének gyűjtőpénztárána akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bányapénzt szőlőletéthy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint, de nem növevők felül számíthatnak és azoknak az összes megéveskedéssel nem változó pénnyel kell el kell látni.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgáthatnak a tárgyalás alapjául.

Posta után beküldött ajánlatok és bányapénzek tételvénnyel adandók fel.

Zágráb, 1900. május hó. A magy. kir. Államvasutak üzletvezetése. (Utányomás nem díjazt.)

Köznepszály.

Ferenc József-kabát 4 ftt
Jaquet ———— 3 ftt
Frack ———— 5 ftt
Nadrág ———— 2.50.

Rothberger Jakab,
Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Veszek

zálogházi cédulát régi arany ezüst árut brilliáns és gyémánt árut a legmagasabb árak mellett

FRIED A.
érás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

Tüzmentes
pénzszekrényeket,

kassettákat,
villamos vészjelző pénzszekrényeket, pancélszekrényeket és másolópreceket legjobb kivitelben és legelőcsöbben szállít

HESKY TESTVEREK
cs. és kir. szabad hazai pénzszekrénygyára
Budapest, VI. Szabolcs-u. 4.

Erdély
részére főraktár:
REMEYIK VIKTOR
vas-nagykereskedés
— Kolozsvár. —

Veszünk

zálogcédulákat a legmagasabb árért. Eladó arany-, ezüst-ékszer-árut a legelőcsöbben. Régi arany és ezüstöt becserélek újra fazonnal csak csekély ráfizetés mellett. A fővárosban évi lakással bírók részletfizetésre is kaphnak. Javitások is pontosan eszközöltnék.

Fuchs és Társa
Budapest, Károly-körút 28. Károlykaszarnya.

Zálogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 lakos ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, háltaikat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 ftt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközöket 138 fttól kezdve, de választók mindennemű ezüst műtőes tárgyakban, arany ferfilánsok köllögővel, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 ftt 40 krtól, tula remonitör órák 6 ftt. Grünberger Armin Béla örökösöké Budapest, IV. Városház-tér 9. L. em. 23. Harisbázár. Képes árjegyzéket bármennyre és ingyen. Részletfizetésre is.

Nevelőnöket

francia, angol és német-honiatok, okl. magyar tanítóknéket, minden nemzetiségű bonnekat és gyermeknevelőket, társalgónéket a nyárra is lelkiismeretesen ajánl és elhelyez

Szegheőné S. Lujza
BUDAPEST,
VI., Dessoewly-utca 22.

Kiadó.

Egy butorozott szoba és konyha a Hermína-uton, a villanyos vasuti megállóhely közvetlen közelében, gyönyörű helyen, jótányosan kiadó a nyári idegnyre. Cím a kiadóban. 2869

Nyugati

rendező pályaudvar mellett egy szép saroktelek jótányosan eladó. Cím a kiadóban. 2913

Írásbeli munkát

írásalapot, munkákat stb. elvállal jó írással bíró helyen. Cím a kiadóhivatalban. 2857

Olaszország

Remekei.

Olaszország és az olasz műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remekek hosszukak negyedrét formában.

A teljes mű 30 füzétből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fill. Megjelenik havonként kétszer. — Igazgató:

Laurenci Gyula.
A magyar kiadás szerkesztője:

BOROSS VILMOS.
A kiadásunkban legkésőbb megjelönő, páratlanul szép és gyönyörű díszalban, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezése és főnyes kiállítás, valamint majd a egész művelt világban. — A műbe felöltök képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdasági műkincseinek, az olasz vidék beható ismerete és az ottani építészeti, festészeti és szobrászati pártalan műveinek alapos tanulmányozása alapján választottak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukak nyolcadrét oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szoretörőmő cicerone gyantán. — E mű össze nem hasonlítható az eddigi Olaszországról megjelent selejtos vasári munkákkal és ezek almosódott és tisztátalan nyomott clicheivel; a díszalbanmal

monumentális
remerküvet
alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradó lesz a a melynek jelentőségét az Olaszország szeretői és ismerők legelső körében éppen úgy, mint a művészet kedvelők, művészek és tudosok között a legelőcsöbben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztaságú és azoknak a legpárhöz részletig tökéletes élessége folytán a remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágáinak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillényi ára a terjedelmes és nagybcsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetéseket elfogadtnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, József-körút 18.)

Előfizetési ár:
6 füzetre 7 kor. 80 fill.
12 — 14 — 40 —
18 — 21 — 60 —
30 — 36 — —

A kiadóhivatal.

Budapest, V. Mária-utca 11.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A másodíkt füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900. karácsonyra készen lesz.

A legjobb cimbalnok

Reményi Mihály
m. kir. szab. műhangszerésznel kaphatók.

Budapest, Király-utca 44. Képes árjegyzék ingyen és börtmentve.

Eladó.
Budapesthez közel, egészséges, gyönyörű szép helyen, remek kilátással, panorámes levelező, jó és bővízü kuttal, gazdasági épületekkel: egy nagy gyümölcsös, a legpemesebb fajú fiatal gyümölcsfákkal és 3 hold beültetett amerikai oltott szőlővel, és egy nagy kényelmes uraliházal vagy ánkül. Csak választókélygel ellátott levelekre adatik válasz. Cím a kiadóhivatalban. 6123

Legjobb szivarka hüvelyeket
Arucija az Uránia szivarkahüvely bizományi raktár Budapestben, Kertész-utca 35. Árjegyzék ingyen és börtmentve.

Cs. kir. szab. déli vaspályatisztárság magyar vonalainak üzletigazgatósága.

1232/P. szám.

Pályázati hirdetmény.

A székesfehérvári műhelytelepünk létesítendő kövacs-műhely építési munkáira ezennel pályázatot hirdetünk.

A munkákra vonatkozó bővebb adatok, valamint az építési ajánlati tervezete, az alulírott üzletigazgatóság építési és pályafantartási szakosztályának hivatalos helyiségeiben (I. ker. Mészáros-utca 17. sz. II. em.) a hivatalos órák alatt áttekinthetők és a tervek megtekinthetők, illetve az összes tervek egy példányát a hivatalos órák lefutása mellett megszereshetők.

Jogérvényes és köllőgelyezett ajánlatok legkésőbb 1900. évi június hó 2-án, déli 12 óráig általános osztályunk iktató hivatalánál (földszint) 9. ajtó) nyujtandók be, em felirattal olátva: „Ajánlat a székesfehérvári műhelytelep létesítendő kövacs-műhely építésére.”

Bánatpénz fejében 1900. évi június hó 1-én, déli 12 óráig 1000, azaz ezer korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban állomási pénztárhozban (I. ker. Mészáros-utca 17. Terveletvárosi épület) fizetendő le. Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén növertéken felül jegyzett árfolyamunknak legfeljebb 90%-nyi magasságában fogadtnak el.

Ezen bánatpénz a munka elnyerése esetén 8 napon belül, annak kézteszerése egészítendő ki, mely összeg mint kaució mindaddig letétkben marad, míg a létesítmények átvele meg nem történt.

Posta után beküldendő ajánlatoknál a bánatpénzek tételvénnyel mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letéthy az ajánlatához nem csatolandó.

Az ajánlatok között való szabad választás jogát fenntartjuk magunknak. Budapest, 1900. évi május hó 21-én.

— Az üzletigazgatóság. (Utányomat nem díjazt.)